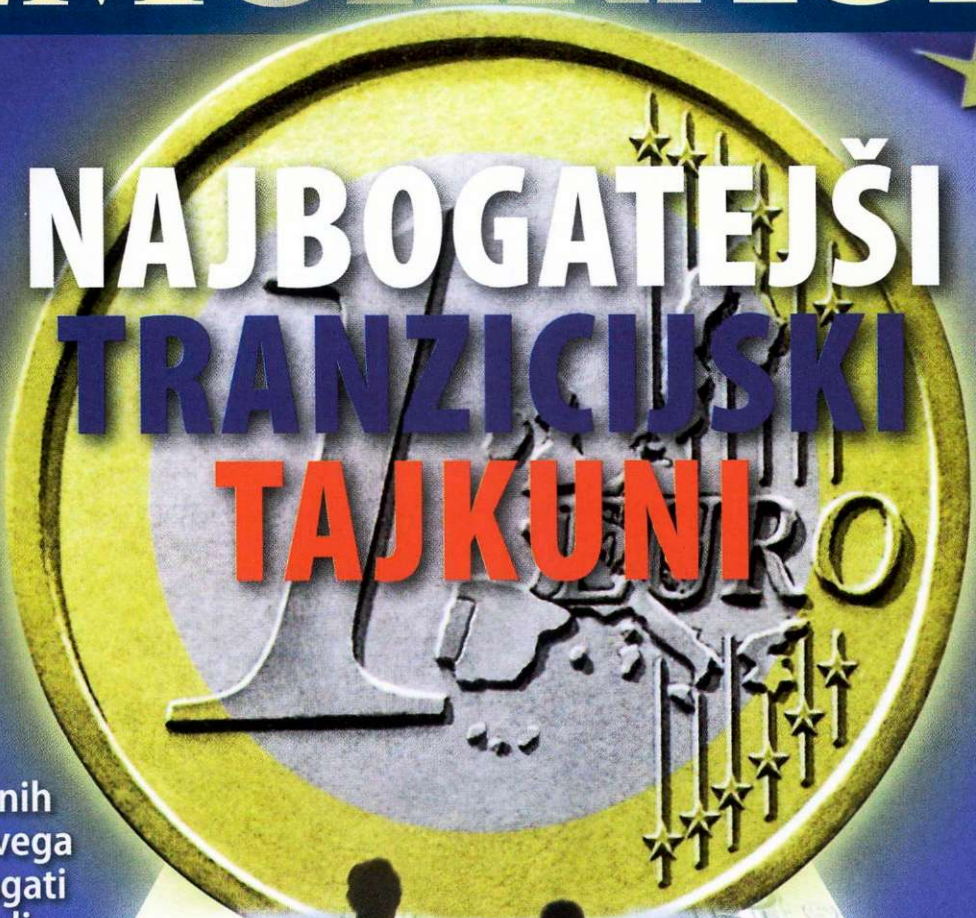

DEMOKRACIJA

NAJBOGATEJŠI TRANZICIJSKI TAJKUNI

Večina najbogatejših Slovencev je tranzicijskih tajkunov, zbranih okrog Kučanovega Foruma 21. Bogati so postali zaradi političnih povezav, mahinacij in menedžerskih odkupov.

ISSN 1408-0494
9 771408 049069

INTERVJU

Dr. Vasko Simoniti

Večina medijskih pritiskov namerna

DISKURZ

Dr. Matevž Tomšič
Kriterij: ideološka
(ne)primernost

Z Demokracijo do novega telefona

Samsung SGH-M300:

- teža: 63 g
- velikost: 80x40x16,7 mm
- čas pripravljenosti: do 230 ur
- čas pogovora: do 250 ur
- barvni grafični zaslon (65.536 barv)
- GPRS
- vgrajen digitalni fotoaparati
- prostoročno telefoniranje preko vgrajenega zvočnika
- MMS
- zvočna beležka (diktafon)
- vgrajen radio

Slika je simbolična

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ **vsak mesec podarja 5 aparatov GSM Samsung SGH-M300.**

Vsi dosedani naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 4 dodatne aparate GSM. Nagradna igra traja do 30. aprila 2008.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006
2. Naročniki do 1. 9. 2006

tednik
DEMOKRACIJA

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- mesečno*
 4 x letno (9 % popusta)
 2 x letno (10 % popusta)
 1 x letno (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- upokojenec invalid
 brezposeln študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA

ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana**

ali na faks **01 24 47 204.**

Podpisani/a se zavežujem, da bom naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 2,50 € (599,10 SIT). Obvestilo potrošnikom: Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT. Nova obzorja d. o. o., Mivka 25, Ljubljana

DNEVNE NOVICE od PONEDELJKA do PETKA!

DEMOKRACIJA spletna

V središču | Uvodnik | Politika | Slovenija | Intervju | Kultura | Črna kronika | Šport | Rumeno | Osebnosti | Tujina | Forum | Blog | Knjigarna

- ZADNJIH 8 NOVIC
- 28.03.2008 Simpozij Kultura, družba in tehnologija
 - 28.03.2008 Na Brdo vabljen tudi kosovski premier Thaci
 - 28.03.2008 SDS pred SD
 - 28.03.2008 V spomin Rudolfu Maistru
 - 28.03.2008 Pozivi k dialogu glede Tibeta
 - 28.03.2008 Zgodovina kot vir miru in ne vojn
 - 28.03.2008 Vlada podprla novogradnjo mariborske Medicinske fakultete
 - 28.03.2008 18. aprila začetek splošne zdravniške stavke

V novi Demokraciji ne prezrite
EKSKLUZIVNO
Francoski Clearstream in slovenska Sova

7 DNEVNO OBNEŠČEVALEC

DANES	JUTRI	SREDA	ČETRTEK
4 °C 16 °C	4 °C 16 °C	3 °C 16 °C	3 °C 12 °C

28.03.08 | 0 komentarjev

Dnevne novice

Simpozij Kultura, družba in tehnologija

Včeraj in danes je v organizaciji Inštituta za Pučnika potekal simpozij Kultura, družba in tehnologija. Razpravljavci, med njimi so številni ugledni misleci, so se pogovorili o številnih vprašanjih, ki jih obravnava nova knjižna pokojnega Jožeta Pučnika. Ta pojem kulture širi na celostnost človeka in človeškega razvoja v času, v katerem živimo. ... več >>

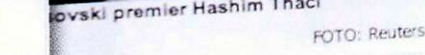
Simpozij z naslovom Kultura, družba in tehnologija
FOTO: Gregor Pohoven

28.03.08 | 0 komentarjev

Dnevne novice

Na Brdo vabljen tudi kosovski premier Thaci

Neformalnega srečanja zunanjih ministrov EU na Brdu pri Kranju se bodo jutri udeležili tudi ministri iz držav Zahodnega Balkana. Kot je pred začetkom srečanja potrdil predsedujoči zunanjim ministrom, vodja slovenske diplomacije Dimitrij Rupel, je s Kosova vabljen premier Hashim Thaci. ... več >>

Kosovski premier Hashim Thaci
FOTO: Reuters

28.03.08 | 0 komentarjev

Dnevne novice

SDS pred SD

Po raziskavi oddelka za raziskave in razvoj SPEM Komunikacijske skupine bi največ glasov v primeru volitev političnih strank za državni zbor to nedeljo dobila Slovenska demokratska stranka (SDS) - volilo bi jo 20,8 odstotkov anketiranih. ... več >>

Po raziskavi SPEM SDS pred SD
FOTO: arhiv Demokracije

28.03.08 | 0 komentarjev

Dnevne novice

V spomin Rudolfu Maistru

Delegaciji obrambnega ministrstva, ki jo je vodil državni sekretar na ministrstvu Franc Žnidaršič, in Slovenske vojske, na čelu z namestnikom načelnika Generalštaba Slovenske vojske Alojz Šteiner, sta danes pri spominiku generala Rudolfa Maistra omed...

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

Tvoja Demokracija ti vsem mesecih priloži vsak svojo pogodbo in aparat za GSM Samsung S500 S500. Vsi imenovani telefoni bodo dobili brezplačno prevozo in dostavo do 31. decembra 2008.

www.kolosej.si

DEMOKRACIJA

KOLOSEJ

BANKA SLOVENIJE

www.kolosej.si

www.bsi.si

ANKETNIŠKI ANKETONAT

Kateri strankarski voditelj bo prevzel vodstvo na tranzicijski levici?

V tej anketi ste že sodelovali

Gregor Golob	30 %
Bojan Šrot	4 %
Karol Erjavec	3 %
Sašo Peče	5 %
Borut Pahor	24 %
Katarina Kresal	2 %
Nihče od naštetih	22 %

Do sedaj je glasovalo 138 občanov.

UVODNE STRANI

- 9 Finančniki in guvernerji na Brdu
10 **Pogledi:** Sen slovenske iredente
11 **Kolumna:** Kdor ugrizne papeža

POLITIKA

- 12 Tranzicijska levica na razpotju
15 Sova kot politična policija
18 Pogovor z Bojanom Brezigarjem
20 Kriterij: ideološka (ne)primernost

SLOVENIJA

- 22 Najbogatejši tranzicijski tajkuni
26 Politična realnost šolskega zakona
28 Začetek konca za gorenjske smeti?
30 Čistilne naprave kot zasilni izhod
32 Ssk do samostojnega zastopnika

TUJINA

- 34 Nato išče novo identiteto
36 **Globus:** Spremembe na Kubi
37 **Tuji tisk:** Vojna za vodo

INTERVJU

- 38 Dr. Vasko Simoniti

DOMOZNANSTVO

- 42 Od škofije do škofije
45 Zločinskost »kočevskega procesa«
46 **Osebnosti:** Emilija Kraus
50 **Naši kraji:** Volčji Potok
54 Kulturna dediščina za prihodnost

OGLEDALO

- 56 **Film:** Katera je prava
58 **Avtomobilizem:** Renault laguna 2,0
60 **Znanost:** Popularni spletni dnevniki
62 **Šport:** Mehka pot ali judo
64 **Črna kronika:** Lastniku Lipe pet let
66 **Rumeno:** Najbolje oblečeni Britanec
68 **TV Kuloar:** Narod naš dokaze hrani
74 Predsednik republike odlikoval Bučarja

DEMOKRACIJA,

Mivka 25, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 24 47 205 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 24 47 200 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 24 47 204

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Barbara Prevorčič, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Maruša Mihelčič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust

Kolumnisti: Esad Babačić, dr. Metod Benedik, dr. Andrej Capuder, dr. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošte, Miran Mihelič, Marija Vodišek

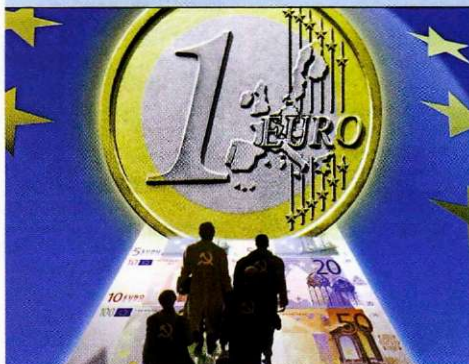
38 Intervju: dr. Vasko Simoniti

Slovenija kot predsedujoča posebno pozornost posveča izpeljevanju vsebin evropskega leta medkulturnega dialoga. Dosegla je tudi velik uspeh na strateškem področju, ki se nanaša na prenovljeno lizbonsko strategijo.

12 »Levica« na razpotju

Vse kaže, da bo neenotna tranzicijska levica v mesecih do volitev doživljala precej tektonskih premikov v svojih vrstah. Zato ne preseneča prizadevanje Liberalne akademije, da bi stranke levice pred volitvami nastopile skupaj.

22 Najbogatejši tajkuni

Večina najbogatejših Slovencev je tranzicijskih tajkunov, zbranih okrog Kučanovega Forumu 21. Obogateli so zaradi političnih povezav v preteklosti, različnih mahinacij in dvomljivo speljanih menedžerskih odkupov podjetij, ki jih vodijo.

34 V iskanju identitete

Nedavno minuli vrh zveze Nato je razkril krizo organizacije, ki še vedno išče svojo identiteto in svojo vlogo v 21. stoletju. Sodelujoči na vrhu v Bukarešti so bili primorani večino časa posvetiti obrobni meddržavnim konfliktom.

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 2,50 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Metod Berlec

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor

Poštnina plačana pri pošti 1102 Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

»Demokracija« je zaščiten blagovna znamka, last podjetja Nova obzorja založništvo d.o.o. Vse pravice so pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisno privolitvijo založnika Demokracije. Imetniki materialnih avtorskih pravic na avtorskih delih, objavljenih v Demokraciji, so podjetje Nova obzorja založništvo d.o.o. ali avtorji, ki imajo s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o. sklenjene ustrezne avtorske pogodbe. Prepovedani so vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava in dajanje avtorskih del ali njihovih delov na voljo javnosti v tržne namene brez sklenitve ustrezne pogodbe s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odlage sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 225,31 evrov, za druge pa 257,57 USD.

Izid nekaterih rubrik je podprlo Ministrstvo Republike Slovenije za kulturo.

Fotografija na naslovnici: Buenos Dias, fotomontaža

Bogati in manj bogati

Metod Berlec

Pretekli teden je revija Manager razkrila lestvico 100 najbogatejših Slovencev. Na prvem mestu je kot lani Mirko Tuš, ki je s 550 milijonov evrov premoženja najbogatejši Slovenec. Drugi je Igor Lah z 250,3 milijona evrov premoženja, tretji pa Darko Horvat z 235,9 milijona evrov. Četrta na lestvici in hkrati najbogatejša Slovenka je Danijela Rakovič (šlo naj bi za fiktivno lastnico kapitala, saj naj bi za njo stal Boško Šrot) s 146,1 milijona evrov vrednim premoženjem, s 145,8 milijona evrov ji sledita Vesna in Dari Južna, Joc Pečecnik je s 133,1 milijona evri na šestem mestu, sedmi je Igor Akrapovič, katerega premoženje je ocenjeno na 123,8 milijona evrov, na osmem mestu je Branko Drobnak s 119,6 milijona evrov premoženja, deveti je Tomaž Lovše z 79 milijoni evrov, deseto mesto s 74 milijoni evrov zaseda Bahtijar Bajrovič. No, ob tem je spodbudno, da nekateri od njih (na primer Tuš, Pečecnik, Akrapovič) ne pripadajo tranzicijskim tajkunom, ki so obogateli z divjo privatizacijo, s finančnimi mahinacijami in pidovskimi akrobacijami. Na lestvici stotih najbogatejših Slovencev so tudi nekateri nekdanji rdeči direktorji (primer je »večni« Ivan Zidar) in tipični tranzicijski povzpnetniki, ki so obogateli s pomočjo političnih zvez, pa tudi tisti, ki so si premoženje pridobili s trdim delom in organskim razvojem podjetij. Slednji si zaslužijo pohvalo, saj so s svojim znanjem, sposobnostjo in z novimi idejami ustvarili nove produkte, nove storitve in s tem seveda nova delovna mesta. Nekaj drugega so seveda direktorji, ki so s pomočjo političnih zvez olastnili družbena podjetja, tako da so prej njihovo ceno namerno močno znižali, pri tem pa spretno izkoriščali nedelovanje pravne države. Podobno je s pidovskimi baroni, kot sta Igor Lah in Darko Horvat, ki sta v začetku devetdesetih let od ljudi poceni odkupovala lastninske certifikate, o katerih je govoril neumnosti takrat ugledni ekonomist Jože Mencinger, saj jih je imel za ničvredne papirje.

V zadnjem času lahko spremljamo medijsko odmevno konsolidacijo lastništva Pivovarne Laško pod

vodstvom Boška Šrota, ki obvladuje velik del slovenske proizvodnje pijač, tiskanih medijev in v precejšnji meri tudi največjo trgovsko družbo. V Sloveniji na področju pijač ustvarjajo monopol, medtem ko jim prodaja v tujini upada oziroma se tam soočajo s hudo konkurenco. Vse to negativno vpliva tudi na medije v njihovi lasti, saj jih uporabljajo za utrjevanje svojega lastništva pa tudi za politično obračunavanje z največjo vladno stranko SDS. Drugi primer je dogajanje, povezano z Istrabenzom, ki ga poskušajo postopoma prevzeti vodilni skupaj s predsednikom uprave Igorjem Bavčarjem. Žrtev tega je Droga Kolinska, ki je še pred nedavnim veljala za zelo obetavno podjetje. Sedaj se spet »prestrukturira«, kar se kaže v odpuščanju delavcev in odprodaji znanih blagovnih znamk. O kakšni novi sinergiji, ki naj bi nastala na podlagi združitve Droge in Kolinske, ni ne duha ne sluha. Do konca leta naj bi na cesti ostalo okoli tristo delavcev. Zemljišče, kjer stoji Kolinska, naj bi dolgoročno namenili za graditev stanovanjskih in poslovnih objektov. Skratka, še vedno smo priče tranziciji in privatizaciji podjetij, ki še do nedavnega niso imela jasnih lastnikov oziroma je bila lastnica država prek paradržavnih skladov. Pravzaprav se zdi, da prihaja privatizacijski finale. Nekateri bodo pri tem tako obogateli, da se jim bo lahko samo smejalo. A kot vsaka stvar ima tudi ta dve plati, zato ni rečeno, da ne bo v prihodnosti kdo od njih prisiljen prodajati na hitro pridobljenega premoženja. Jasno pa je, da mora pravna država poskrbeti, da se lastninjenje izpelje skladno z zakoni.

Morda ob vseh teh razpravah o najbogatejših Slovenceh, visoki gospodarski rasti pa tudi neugodni inflaciji ne preseneča, da se na drugi strani soočamo z zahtevami zaposlenih po višjih plačah tako v zasebnem kot v javnem sektorju. Ker smo v volilnem letu, so te zahteve še posebej velike v javnem sektorju. Precej višje plače bi radi imeli sodniki, zdravniki, šolniki in menda celo odvetniki. Vsekakor je vlada pred zahtevno nalogo, kako razrešiti za gordijski voz. ■

Na lestvici najbogatejših Slovencev so nekateri nekdanji rdeči direktorji in tipični tranzicijski povzpnetniki, ki so obogateli s pomočjo političnih zvez, so pa tudi ljudje, ki so si pridobili premoženje s trdim delom in z organskim razvojem podjetij.

Žeja rdečih vampirjev

Aleksander Škorc

Kot je ponosno dal vedeti predsednik SD osebno, bo rdeče obarvano opozicijo kmalu učinkovito pobralo. "Hočejo me politično umoriti," je dejal in se – tradicionalno – debelo zlagal. V resnici namreč gre za čisto navaden "umorček" iz koristoljubja.

"Jetra so moja," je oznanil Saško in se nevarno igral s pištoľco. "To bomo še videli," je preizkušajoč ostrino nožička navrgel Grega. Sicer so ga zanimale ledvice (če so brez kamnov), a tudi jetra bi mu prišla močno prav. Katja ni rekla nič. Bolj kot notranji so jo zanimali zunanji organi, a je močno dvomila o njihovi uporabnosti. "Jaz dobim njegovo ženo," je ob delanju počepov (iz)dihnil Karl. "Njegovo premoženje je moje," je z bratovo podporo odločil pivski Brat. "Jaz vzamem njegovo rdečo barvo," je dodal še Zmago. SD-jevci niso rekli nič, ker pri operaciji ne sodelujejo. Skrbijo jih namreč človekove pravice. Tokrat jih skrbi, da ne bi kakšen rdeče obarvani morilec pomotoma pristal v dosmrtnem zaporu. Očitno jim likvidatorji še niso vsi "odškripali" ali pa so vzgojili kopico novih, ki jim je treba za nemoteno delovanje omogočiti ustrezno zakonsko podlago. Jih pa prav nič ne skrbi kratenje pravic v Tibetu.

Pričakovano se tudi demokratičnim državljanom po svetu zdi kitajski denar mnogo pomembnejši od svobode Tibetancev, olimpijada pa nepogrešljiv posel. V pričakovanju koristi očitno ni nikomur nerodno mižati na obe očesi. Lepo bi bilo, ko bi vsaj kakšen vpliven športnik povzdignil glas in se odločil za bojkot. Prav hitro bi mu mnogi sledili, saj globoko v sebi gotovo čutijo s Tibetanci in se zavedajo, da imajo v krempljih s kapitalom prežetih sebičnih starcev sami še manj pravic kot zatirano himalajsko ljudstvo.

Pogum športnikov in mladih nasploh je torej tisti, za katerega je treba moliti, kajti le oni bi z odločnim, vsesplošnim, spontanim uporom na globalni ravni zmogli preseči vseobsegajočo povampirjenost. A brez iskrene vsesplošne podpore jim ne bo uspelo. Zato je treba neprestano kazati na pokvarjenost tako kitajskih kot vsakršnih "komunistov" ne glede na njihovo trenutno barvo ali ime in nujno je njihovo morilsko naravo ob vsaki priložnosti razgaliti vse do krvavo rdeče zlobe v njihovih črnih srcih.

Za pozabljivce: kitajski partijci so, ne tako davno, ukazali vojski, naj s tanki pomendra vrste svobode željnih študentov. Kitajskih – lastnih torej –, ne tibetanskih.

Nikoli ne bi smeli dobiti olimpijade. Nikoli!!!

H-umor

»Zjutraj kupim Dnevnik ali Delo, ob petkih Mladino, ob četrtek pa z velikim zadoščanjem Demokrancijo.«

(Filozof Slavoj Žižek prisega na medijsko uravnoveženost.)

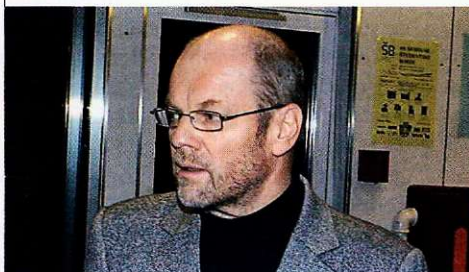
»Dopuščamo teoretično možnost, da bo SDS v prihodnjih mesecih precej spremenila programske prioritete, zato koalicije s SDS po volitvah ni mogoče docela izključiti.«

(Predsednik Zaresa Gregor Golobič poskuša biti nekoliko bolj odprt do potencialnih koalicijskih partnerjev kot Borut Pahor oz. SD. Razen če svoje odprtosti ne kaže samo »za hec«.)

»Ne nazadnje mi je tudi ostal v spominu, ko mi je v začetku mandata ob eni od mojih kadrovskih izbir dejal, da sem si dal strupeno kačo na prsi.«

(Minister za gospodarstvo Andrej Vizjak obžaluje, da ni poslušal najbogatejšega Slovenca Mirka Tuša in si tako nakopal strupenjačo, imenovano ASK.)

»Ti fantje so bili hkrati kupci in prodajalci, prodajali pa so nekaj, kar sploh ni bilo njihovo.«

(Ekonomist Maks Tajnikar je ogorčen nad ribarjenjem v kalnem, ki so si ga privoščili sedaj sprti Zoran Jankovič, Boško Šrot in Igor Bavčar.)

»Če pa mislite, da bi si vbrizgavala botoks ali kaj podobnega, naj povem, da se niti ne spoznam na te reči in na to ne pomislim.«

(Pevka Natalija Verboten ne potrebuje umetnih dodatkov.)

»Križanič je preresen ekonomist, da bi si lahko privoščil tako izjavo.«

(Ljubljanski župan Zoran Jankovič ne verjame svojim ušesom. Vsaj ne takrat, ko sliši kakšno »neprimerno« izjavo ekonomista Franceta Križaniča, na primer, da je podražitev ljubljanskih vrtcev škandalozna.)

»Nisva v stikih, z njim jih niti ne želim imeti.«

(Nekdanji nogometaš Zlatko Zahovič se še vedno izogiba Srečka Katanca kot hudič križa. Nakup Šmarne gore je torej še vedno v igri.)

»Slovensko predsedovanje je vprašanje Kosova izpeljalo bolje, kot smo pričakovali.«

(Predsednik evropskih socialistov Martin Schulz je prepričan, da sedanja slovenska vlada ni za staro šaro, čeprav slovenski člani evropskih socialistov menijo drugače.)

»Moj namestnik Igor Marinič je šel enkrat ali dvakrat s Petkovimi na večerjo ali na rojstni dan in ga že uvrščajo v krog družine Petek.«

(Generalnega direktorja Pošte Slovenije Aleša Hauca skrbi, ker so njegovi kadri po mnenju nekaterih okuženi z virusom, ki se imenuje Petek.)

»Je že dobro, da država ima premoženje in da z njim umno gospodari.«

(Finančnik Matjaž Gantar ni privrženec obubožane države, ki se ne bi smela ukvarjati s kovanjem dobička.)

»Ta vlada je vodenje države dobila v roke dobrih okoliščinah, celo najboljših doslej, imela podporo ljudi in zelo ugodno klimo. Obljubila je veliko, zgodilo pa se ni nič.«

(Predsednica LDS Katarina Kresal je prepričana, da se je ugoden razvoj Slovenije ustavil takrat, ko je LDS morala »spakirati kufre«.)

Nezadovoljni kmetje

Člani svetov območnih enot Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) so na seji v Ljubljani sklenili, da bodo zahtevali, da se plačila iz naslova ukrepov kmetijske politike in druge državne pomoči izvzamejo iz obdavčitve. Če zahteve ne bodo upošteevane, bodo uporabili vse možnosti, ki so jim na razpolago, tudi protest. Predsednik zbornice Peter Vrisk pa je ob tem izpostavil tudi druge zahteve. »Država naj uredi razmere v zemljiškem katastru tako, da se bo katastrski dohodek oziroma boniteta zemljišča v čim večji meri ujemala z dejanskim stanjem. V KGZS zahtevajo ohranitev investicijskih olajšav, medtem ko zakon odpravlja možnost investicijske olajšave za vse fizične in pravne osebe,« je dodal Vrisk. O obdavčenih subvencijah v kmetijstvu je bilo že precej izrečenega, tudi to, da imajo slovenski kmetje težave pri kmetovanju. Res pa je, da so po besedah odgovornih na finančnem ministrstvu za obdavčitev subvencij že pred časom

Protest predstavnikov KGZS

dali soglasje tudi v vodstvu KGZS, da so torej razpravljali o dohodninskem zakonu, a niso imeli pripomb. Podobno tudi v Pahorjevi SD ne. Morda bi se Vrisk nekoliko zamislil nad seboj in presodil, ali še zmore opravljati toliko funkcij, kot jih opravlja. Je namreč večkratni funkcionar, poleg tega vodi svoje kmečko gospodarstvo. Stanje na področju kmetijstva se sicer izboljšuje, vendar ni dobro, marsikaj je nedorečeno tudi pri organizaciji vodenja tega področja. Pri tem mislimo na zadruge, združno zvezo, zbornico in podobno. Zdi se, da je vse nekoliko zastalo, kar škodi kmetom in tudi drugim državljanom. V. K.

Modrost tedna

»V 54. členu Ustave RS piše, da imajo starši pravico in dolžnost vzgajati svoje otroke. Vendar je to samo črka na papirju, ker država v praksi vsekakor daje prednost eni obliki vzgoje in varstva otrok. Prek finančnega pritiska namreč sili starše, da varujejo svoje otroke le v eni obliki varstva. Dobesedno kaznuje jih, če želijo organizirati varstvo in vzgojo v kakšni drugi obliki. Formalno gledano je sistem torej neustaven.«
(Publicist Domen Cukjati)

»Večina medijev je specializiranih za obrt pretiravanja in etiketiranja. Tako so uspešno ustvarili serijo etiket, kakor so: sedanja vlada = nestrokovna; biti katoličan = biti nestrpen; Cerkev = lakomnost; duhovnik = pedofil. Te etikete so se tako globoko zasidrle v podzavest mnogih, da niso več sposobni samostojno iskati resnice. Ko slišijo besedo »Cerkev«, se jim zdi samoumevno, da k njej sodijo še »lakomna, bogata, perverzna« itd. /.../ Sprevrženo in krivično je, če podobno, ki si jo ustvarimo zaradi redkih slabih primerov, prenesemo na celoto, na Cerkev, ki je v svojem bistvu zdrava in duhovno bogata.«
(Teolog in filozof dr. Robert Petkovšek)

Proti imenovanju Šaškove

Združenje novinarjev in publicistov (ZNP) je 3. aprila v posebni izjavi opozorilo na sporno prakso naglih odpuščanj in imenovanj urednikov mimo profesionalnih meril v največjih slovenskih časopisnih hišah Dnevnik in Delo, kar škoduje ugledu in prihodnosti slovenskega novinarstva. Po mnenju ZNP je bila nekdanja tiskovna predstavnica SDS in kasnejša tiskovna predstavnica na ministrstvu za gospodarstvo Patricija Šašek za namestnico odgovornega urednika najbolj branega tabloida v državi imenovana brez resnih novinarskih ali uredniških izkušenj, poleg tega ne izpolnjuje pogojev za vodenje novinarskih ekip, zato na javnem razpisu za urednico Slovenskih novice niti ne bi mogla uspešno kandidirati. Združenje je tudi opozorilo, da je bila Šaškova tiskovna predstavnica na ministrstvu za gospodarstvo v obdobju, ko je bila državna sekre-

tarka na omenjenem ministrstvu Andrijana Starina Kosem. Po mnenju upravnega odbora ZNP imenovanje urednikov mimo strokovnih kriterijev ni v skladu z izjavami o upoštevanju strokovnosti pri upravljanju časopisnega podjetja, ki jih v javnosti dajejo predstavniki Pivovarne Laško. V svoji izjavi je ZNP opozorilo tudi na sporno odpoved delovnega razmerja sedaj že nekdanjemu uredniku Dnevnikove zunanjepolitične redakcije Igorju Mekini. Po mnenju ZNP je nagla odpoved delovnega razmerja »demonstracija moči in ne znak dobrega vodenja uredništva, saj je imel odgovorni urednik Dnevnika Miran Lesjak na voljo druge načine za ustrezno vodenje uredništva.« G. B.

Predsednik ZNP Peter Jančič (desno)

Rdeči karton

Igorju Šoltesu, predsedniku Računskega sodišča RS, je ustavno sodišče podelilo rdeči karton, s tem ko je zavrglo zahtevo računskega sodišča za presojo ustavnosti in zakonitosti delov uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov ter uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov. Šoltes je to označil za presedan. Ustavno sodišče je namreč prvič doslej presodilo, da mora računsko sodišče pobudo za presojo ustavnosti vložiti pred koncem revizijskega postopka, računsko sodišče pa je to storilo po njem. Spomnimo. Šoltes je vladnega predsednika Janeza Janšo pozval, naj razrešiti Janeza Podobnika, ministra za okolje in prostor, čeprav je šlo za napake, ki jih je zagrešil prejšnji okoljski minister. Šoltes je s tem stopil v politično igro, ustavni sodniki pa so ga ustavili. Če povemo v športnem žargonu, so mu pokazali rdeči karton, kar pomeni, da je igralec iz igre izključen. Bo zdaj pravnik Igor Šoltes odstopil? Glede na njegovo nepoznavanje zakonodaje bi bilo to edino smiselno dejanje. V. K.

Igor Šoltes

Neizogiben del evropske stvarnosti

Množica protestnikov iz 29 držav in 54 sindikalnih central se je minulo soboto udeležila vseevropskih delavskih demonstracij v Ljubljani. Predsedujoči svetu EU Janez Janša je njihova opozorila ocenil kot upravičena.

Demonstracije, ki jih sindikati navadno pripravijo v času srečanja Sveta Evropske unije za ekonomske in finančne zadeve, so se tudi tokrat časovno ujele z dogodkom, ki je minuli konec tedna potekal na Brdu pri Kranju. Po ocenah organizatorjev – Evropske konfederacije sindikatov (ETUC) – se je na shodu za višje plače, za zmanjšanje razlik med bogatimi in revnimi in za pravičnejšo razdelitev dobičkov zbralo 35 tisoč ljudi, po ocenah policije pa je bilo protestnikov le 10 tisoč. Zbrali so se pred Gospodarskim razstaviščem, od tam pa so se napotili proti središču prestolnice, natančneje na Kongresni trg, kjer so voditelji sindikalnih central v različnih jezikih nagovorili zbrane.

Generalni sekretar ETUC John Monks je v svojem nagovoru dejal, da se Združeni evropski sindikati

Na vseevropskih delavskih protestih se je zbralo več tisoč ljudi.

zavzemajo za okrepitev kolektivnih pogajanj po vsej Evropi in za »resnično višje plače« tako v javnem sektorju kot tudi za tiste delavce, ki delajo prek zaposlovalnih agencij. Predstavnik največje slovenske sindikalne centrale ZSSS Dušan Semolič je dodal, da se je ob visoki gospodarski rasti, povečani produktivnosti in visokih dobičkah precej povečala tudi inflacija, zaradi česar zaposleni čedalje težje živijo. Med zahtevami je Semolič izpostavil spoštovanje dela delavk in delavcev, več zaposlovanja mladih za nedoločen čas in delitev do-

bička zaposlenim. Grožnje, da bi dvig delavskih plač zvišal inflacijo, so po njegovo neutemeljne, naraščanje razlik med bogatimi in revnimi pa ogroža socialni mir v Sloveniji in Evropi.

Še pred protestnim pohodom po slovenski prestolnici je predstavnik evropskih sindikatov sprejel predsedujoči Svetu EU Janez Janša. Po udaril je, da je opozorilo, da delež plač v bruto domačem proizvodu pada, povsem upravičen. »Plačna politika mora biti stimulativna za tiste z veliko znanja in najvišjo izobrazbo, še posebej v sektorjih z visoko dodano vrednostjo, vendar mora zagotavljati dostojen življenjski standard tudi tistim, ki imajo najnižje dohodke,« je med drugim dejal Janša. Slovenski premier se je strinjal z Johnom Monksom, da je socialni dialog »neizogiben del evropske stvarnosti«. Tako Semolič kot Monks sta bila s srečanjem zadovoljna. Predsednik ZSSS je med drugim pohvalil predsednikovo poznavanje problematike in podporo sindikatom. Janša je ob tem zatrdil, da bodo zahteve sindikatov v prihodnjih tednih in mesecih prenesli na evropsko raven. P. A.

Kmalu začasna rešitev

Slovensko sodniško društvo je minuli torek na sedežih sodišč pripravilo opozorilne shode zaradi nezadovoljstva s plačno reformo. Kot je dejala predsednica društva Janja Roblek, so se za to odločili, ker se vlada ni odzvala na sklepe, ki so jih predstavniki sodnikov sprejeli na občnem zboru v začetku marca. Vladi dajejo še mesec dni časa, da spremeni plačni sistem v pravosodju, sicer ni izključena niti stavka. Delo sodišč predvčerajšnjim ni bilo moteno, saj ob torkih ni uradnih ur, sodne obravnave pa niso bile preklicane, ampak le prekinjene. Minister za javno upravo Gregor Virant je ob tem zatrdil, da so shodi nezakoniti, in dodal, da sodnikom v tem mandatu ne namerava popuščati. Slednji med drugim zahtevajo plače, primerljive s plačami poslancev in ministrov. Do shodov je prišlo, čeprav se je minister za pravosodje Lovro Šturm že v ponedeljek sešel z vodstvom društva in s predsednikom vrhovnega sodišča Francem Testenom ter zagotovil, da bodo na ministrstvu do prihodnjega srečanja s sodniki 16. aprila pripravili začasno rešitev v okviru zakonskih možnosti. Za Šturma shodi niso sporni, ne odobrava pa morebitne sodniške stavke. P. A.

Lovro Šturm, Janja Roblek in Franc Testen

Umar optimistično

Urad za makroekonomske analize in razvoj (Umar) je v spomladanski napovedi gospodarskih gibanj zapisal, da bo gospodarska rast v letu 2008 znašala 4,4 odstotka, medletna inflacija pa 4 odstotke. Kot je pojasnil direktor Umarja Boštjan Vasle, je urad v primerjavi z jesensko napovedjo gospodarsko rast znižal za 0,2 odstotka, inflacijo pa zvišal za 1,1 odstotka. Slednja naj bi se v prihodnjih letih umirila – v letu 2009 naj bi bila le še 2,9-odstotna. »Ključni razlog so pričakovana normiranja cen na svetovnih trgih. Visoka rast cen hrane so bo nadaljevala, a bo precej nižja kot lani,« pravi Vasle in dodaja, da je največji dejavnik tveganja za inflacijo cena nafte. Ta se bo po pričakovanjih v prihodnjem letu in pol znižala na dobrih 92 dolarjev. Tudi gospodarska rast, ki je bila leta 2007 6,1-odstotna, se bo letos nekoliko znižala. »Ključni razlog za to je, da se umirja rast v mednarodnem okolju,« trdi Vasle. V vladni SDS so napoved Umarja ocenili kot pričakovano. Po njihovo je pomembno, da je gospodarska rast bistveno višja kot rast najpomembnejših ekonomij v EU. V stranki Zares pa na drugi strani napovedim urada zlasti glede inflacije ne verjamejo, saj je bila že tokratna napoved od jeseni precej popravljena. P. A.

Direktor Umarja Boštjan Vasle

Finančniki in guvernerji na Brdu

Vida Kocjan, foto: Nebojša Tejič/Salomon 2000

Predsedovanje Pretekli teden so se na Brdu pri Kranju na neformalnem zasedanju Sveta Ecofin zbrali ministri in guvernerji držav članic EU. Zasedanje je vodil predsedujoči sveta in slovenski finančni minister Andrej Bajuk. Sodelujoči so glede finančne stabilnosti podpisali memorandum o soglasju, ki bo nadomestil prejšnjega iz leta 2005, z novim zavezujočim dokumentom pa želijo okrepiti sodelovanje čezmejnih skupin in zavezati podpisnike k čezmejnemu sodelovanju v normalnih časih in v času kriz. Minister Bajuk je podpis memoranduma označil kot pomemben korak naprej. Pogovarjali so se tudi o finančnem nadzoru in se dogovorili kako naprej. Seznam dogovorjenega je dolg, na tem mestu izpostavimo to, da bodo morale države članice EU pri svojem delu upoštevati evropsko razsežnost zaradi enotnejšega izvajanja predpisov EU. Dogovorili so se, da bodo še izboljšali delovanje odborov nadzornikov, še naprej pa si bodo prizadevali za doslednost pri nadzoru finančnih skupin, ki poslujejo v več kot eni državi članici, ne glede na to, kje so. Zaradi tega je treba pospešiti delo pri zblizevanju regulativnega in računovodskega poročanja.

O reformah in pretresih Razpravljali so tudi o potrebnih reformah, ki bi omogočile učinkovitejši in vzdržen sistem blaginje v EU. Države članice za socialne izdatke namreč namenijo med 13 in 33 odstotki bruto domačega proizvoda (BDP). Eden najbolj žgočih izzivov, s katerimi se soočajo države članice, je izboljšanje učinkovitosti socialnih transferjev glede na obseg izdatkov za socialne namene v njihovih proračunih in izzivih, ki jih prinašajo globalizacija in demografske spremembe. Med drugim so ugotovili, da je v veliko primerih mogoče izboljšati rezultate zastavljenih socialnih ciljev, vendar ne ostaja enotno pravilo izboljšanja učinkovitosti, države članice pa se reform lotevajo na različne načine. V nadaljevanju so razpravljali tudi o trenutnih pretresih na mednarodnih finančnih trgih in ustreznih odzivih nanje. Zaradi pretresov, ki trajajo od avgusta minulega leta, se namreč pojavljajo tveganja negativnega vpliva na realno ekonomijo. Napetosti na medbančnih trgih so se od konca februarja spet povečale in osrednje banke so morale ukrepati, da bi zagotovile potrebno likvidnost. Ugotovili so, da je odgovor EU na pretres dosleden in usklajen z vsemi ustreznimi pobudami.

Inflacija in spirala Na Brdu so govorili tudi o boju proti visoki inflaciji, ki pesti območje evra, in sprejeli sklep, da morajo poleg Evropske centralne banke (ECB) pri tem pomagati tudi posamezne članice. Marca je letna stopnja inflacije v območju evra po prvi oceni evropskega statističnega urada Eurostat znašala rekordnih 3,5 odstotka, nad čimer so ministri zaskrbljeni. V tem kontekstu so kot zelo pomembno izpostavili, da morajo vlade spremljati nadzorovane cene, posredno obdavčenje, s strukturnimi reformami zagotavljati tudi ustrezno konkurenco

Srečanje finančnih ministrov in guvernerjev EU na Brdu

Predsednik sveta EU za finančne zadeve Andrej Bajuk pravi, da je evropski finančni sistem veliko trdnejši kot ameriški, čeprav tveganja obstajajo.

na trgih, izogniti se morajo vsakršni obliki sekundarnih učinkov na inflacijo, kar zlasti velja za politiko plač, ter nadaljevati javnofinančno konsolidacijo. Države so tudi pozvali, naj se držijo javnofinančne discipline in dogovorov, po katerih naj bi do leta 2010 dosegli ničelni proračunski primanjkljaj na območju evra.

Ugotovili so tudi, da bodo napetosti na finančnem trgu dolgotrajnejše, kot so pričakovali. Za leto 2008 so napovedali višjo stopnjo inflacije od napovedanih 2,6 odstotka, razloge za to pa je treba iskati tako v zunanjih cenovnih šokih kot v nekaterih procikličnih javnofinančnih politikah posameznih držav. Sicer pa za zdaj še niso opazili sekundarnih učinkov na dvig inflacije, čeprav tveganja, ki vodijo v inflacijsko spiralo, obstajajo. Vlade so zato pozvali k zmernosti pri plačnih pogajanjih, da bi se tako izognili sekundarnim učinkom na dvig inflacije, pri tem pa niso izpostavljali nobene od držav članic. Pričakujejo, da bo letos prišlo do upočasnitve gospodarske rasti v območju z evrom, zaradi česar je potrebna zaskrbljenost, ni pa nevarnosti za recesijo. **D**

Sen slovenske iredente

Pavel Ferluga

Vsi naši sosedje so vedno v zgodovini veliko dali na lastna iredentistična gibanja.

Poželi so tudi sadove te vneme državotvornosti in danes imajo v lasti zemljo, ki so nam jo pokradli. Tega, mislim, ni treba dokazovati. Kot sem večkrat napisal, so Slovenci veliki mazohisti v odnosu do tujcev (še posebno v obeh Jugoslavijah), strastni sadisti pa so do lastnih ljudi, še posebno do tistih, ki so začeli s plahim, toda dokaj odločnim iredentističnim mišljenjem (npr. Lambret Ehrlich, Ivan Marija Čok, Ivan Rudolf, Virgil Šček, tigrovci idr. – seznam je zelo obširen). Naše ozemlje se je nenehno krčilo in se krči še danes. Nепrestano tarnamo nad svojo usodo, a koga krivimo za neuspehe? Tiste, ki se izpostavljajo in hočejo kaj narediti za samostojno Slovenijo. Vse predvojno in povojno obdobje obeh Jugoslavij so bili Slovenci podložni in ponižni izvrševalci povelj beograjskih kraljevih in kumrovških diktatorskih gospodarjev. Vsak najmanjši slovenski iredentizem so vsi, ki so nam vladali do osamosvojitve, ožigosali z nacionalnim šovinizmom in ga zatrli, tudi z grobo silo, in to na celotnem slovenskem etničnem ozemlju.

Slovenska pomlad se je končno začela leta 1991 z osamosvojitvijo po zaslugi določenih iredentistov, ki imajo še danes težko življenje in jih slovenski dnevni tisk, ki je v rokah tradicionalnih mazonostalgičkov, jugonadvlade in pridobitniških urednikov hlapčevskega nagnjenja, najbolj napada. Včasih človeka popade sveta jeza, ko gleda in opazuje, kako vsi naši sosedje složno ne glede na ideološka razhajanja podpirajo lastno iredento, in to posebno manjšinsko v sosednjih državah (južnotirolska v Italiji, italijanska v Sloveniji in Hrvaški) in drugje po svetu. Le mi moramo biti samo mejaki na uslugo vsem sosedom in njihovem šikaniranju. Sedaj smo člani EU, zato imamo tudi določene pravice. Čas je, da začnemo podpirati naše nacionalne interese, kjer so le-ti ogroženi. Ni treba poudariti, da nam še danes nesramno kradejo zemljo na južni meji in se spopadamo s problemi priseljavanja tujcev, kolikor se nismo pravočasno zavarovali z obmejnimi zakoni in zakonskimi normami, kot npr. Italijani na svoji strani meje glede nepremičninske zakonodaje. Bo naši diplomaciji uspelo postaviti veto južnim plenilcem naše zemlje za vstop v EU brez nadlegovanja in ovir naših medijev v prid tujerodne iredente in škodo naše še ne zadostno prebujene?

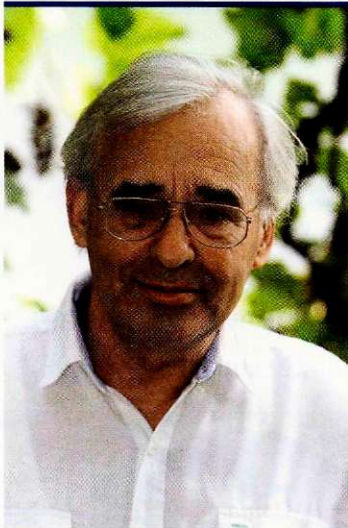

Prenizke plače

Vida Kocjan

Res je, da so plače v Sloveniji prenizke, a ne vem, ali so vsi upravičeni do višjih. Zahteve za povečanje se stopnjujejo.

Napovedane stavke, prekinitve dela, svarila pred tem in podobno se v Sloveniji kar vrstijo. Tako na primer na forumu policist beremo, da imajo policisti 800 evrov netoplače, kar je za njihovo delo in srednješolsko izobrazbo premalo. Nato na televiziji zvemo, da ima učiteljica manj kot 800 evrov netoplače. Sodniki, za katere niti ne vemo, kolikšne so njihove plače v resnici, so za kratek čas prekinili delo, svoje zahteve pa so opisali v pismu, ki so ga poslali na naslove političnih funkcionarjev držav članic Evropske unije. Proteste napovedujejo odvetniki, zdravniki oziroma zdravstveno osebje, drugi so za zdaj še tiho, pričakujem pa, da se bodo kmalu oglasili. Pa je res tako hudo, da morajo na ceste tako ugledni, izobraženi in pomembni ljudje v naši državi? Pa pogledjmo. Vsi navedeni – izjema so odvetniki – spadajo v t. i. javni sektor. Nihče od odvetnikov še ni propadel in ne verjamem, da kdaj bo ne glede na to, ali bo v zakonu pisalo, da morajo biti odvetniške tarife nižje. Sodnikom je zdajšnji pravosodni minister (prvi doslej) uredil večino delovnih pogojev, kar še ni urejeno, se ureja, in tako dalje. Res je, da njihove plače niso primerljive s plačami njihovih kolegov v razvitem zahodnem svetu. Daleč od tega. Vendar pa so vsi poklici, ki sem jih naštel na uvodoma, razred zase. Ali kot je na svojem forumu zapisal neki policist: »Policist se rodiš ali pa to nisi.« Podobno je s sodniki, z zdravniki in s še nekaterimi poklici, ki jih resnično ne more opravljati vsak. Res je tudi, da od hvale in trepljanja po rami ne morejo živeti. Tudi mi ne moremo. Kaj šele delavka v tekstilni tovarni, ki z vsemi dodatki vred (za prehrano in prevoz) dobi 411 evrov netoplače. To sem videla na lastne oči. Seveda se njihovo delo ne da primerjati z delom sodnikov, zdravnikov ali šolnikov. Razlika je tudi v tem, da delavka v industriji ni javna uslužbenka. Delati v javni upravi ali podjetju, v katerem ima večinski delež država, je privilegij. Tega se nihče ne zaveda, dokler ne izkusi na svoji koži. Zato v tej zgodbi ne želim razsojati. Vsak naj si ustvari svoje mnenje. Občutek pa imam, da imajo vse te zahteve okus po izsiljevanju in pritiskih. Letos je namreč volilno leto.

Kdor ugrizne papeža

Dr. Andrej Capuder

»Kdor ugrizne papeža, od tega umre« – Qui mord du pape, en meurt! Stari francoski izrek iz srednjega veka se je v današnjih dneh znova potrdil. Nekaj tednov po tistem, ko so papežu Benediktu XVI. »odsvetovali«, da bi ob začetku akademskega semestra govoril na rimski univerzi La Sapienza, je v Italiji padla levosredinska Prodigijeva vlada.

Prav ta, ki je prvič popeljala italijanske komuniste do najvišjih časti v deželi in ki je s pomočjo mogočne laične sfere poskušala uzakoniti vse te moderne »pridobitve«, od abortusa in istospolnih porok do posegov v življenje človeškega embria in razmnoževalnih celic, ki so najbolj prizadevale nauk Cerkve in grenile življenje svetemu očetu. Lahko da je bilo to, kar se je zgodilo, samo naključje, zlasti ker se je leva vlada majala že poprej, in da sodi zadeva v zbirko anekdot – ena več, ena manj v zgodovini naše sosednje države! –, a stvar je vredna globljega razmisleka.

Da je avtoriteta Cerkve na psu in da je ta dvatisočletna ustanova obsojena na vlogo bolj ali manj nemočnega moralnega žandarja, je danes vsesplošno znano in skorajda sprejeto dejstvo. Ni človeka na krščanskem Zahodu, v Evropi in še posebej na Slovenskem, ki ne bi od časa do časa vrgel kamna v cerkveno okno, ki hoče biti vitrina božjega. Od najprodornejših duhov do najbolj maloumnih posnemovalcev, kdo ne bi popustil skušnjavi *ikonoklazma*, ki so jo znanstveniki in filozofi, predvsem francoski – odkoder je naš izrek – povzdignili v najvišjo vrlino in jo razsejali do zadnjih vaških plotov. Za to ceno je modernost in kdo ne bi hotel biti moderen? A treba je reči, da se tudi sama Rimskokatoliška cerkev naravnost ponuja, da s prstom pokažeš nanjo. Geji in pedofilija, koruzništvo, droga, pranje denarja, *lobiji* vseh vrst... ni prekrška desetih božjih zapovedi, da ga ne bi zagrešili duhovniki, ki jih po zaobljubi vežejo uboštvo, čistost in poslušnost. Tako ni čudno, če se ljudje raje grejejo na soncu pred vrati cerkva, kakor pa bi zavili vanje in prisluhnili čvekanju pridigarjev, ki se zatekajo v stokrat pogreto retoriko, namesto da bi se lotili enega od tistih *paradoksov*, iz katerih živijo evangeliji: denimo tega, »da so pravi molivci tisti, ki molijo Boga v duhu in v resnici« (Janez, IV). Zato pa so veličastne cerkve v Rimu samo še muzeji ... Za mašo se zbere le še peščica vernikov, in to kljub temu, da imajo za papeža blagega in učenega pastirja, ki je v primeri s svojimi renesančnimi predniki stoodstotni svetnik. Središče je bolno, ali je na obodu kaj boljše?

Sören Kierkegaard, samotnik iz dežele Danske, luteran, skregan z uradno Cerkvijo, je v svoje zapiske (1848) zakopal misel, ki bi bila vredna Nobelove nagrade. »Luter je s tem, da je ubil papeža, vzpostavil javnost! Človek strmi ob tej preroški besedi, ki se

danes uresničuje po vsem planetu. Časopisi, televizija in druga javna občila, akademije, forumi, društva, žirije, nagrade, priznanja itd., da ne govorimo o najtišji in najbolj nasilni *javnosti*, v katero se zapredamo kot pajek v lastno pajčevino: internet! Pred javnostjo živimo in smo, po njej se merijo naša dejanja in nehanja, ona je naš najvišji sodnik, merilo vseh stvari! Kdo lahko ubeži neizprosному očesu javnosti? In kdo si to upa? In če si upa, ali ve, kakšna bo njegova kazen? Da bo osmešen, nadaljuje v svojih zapiskih prav isti mislec, ki smo ga citirali, »oče eksistencializma«, modernega egoizma, ki si je privzelo od tega tragičnega samotnika samo zunanjo držo, pozo in poceni izziv, zanemarilo pa je njegovo globljo, etično-religiozno plat. Kristus, če bi se danes vrnil na svet, bi bil smešen, beremo prav tam. Bil bi strdek v poplavi nenehnega prilagajanja, ki si je nadelo obraz napredka, v resnici pa ni drugega kot telo bolnika, ki se »preklada z boka na bok in si s tem lajša bolečine« (Dante). Javnost je lahko naš zaveznik, v njej lahko odložimo vse, kar nas muči in teži in o čemer sanjamo. Nečesa pa ne zna in ne zmore: ne ljubi in ne odpušča!

In tako se po ovinku vračamo k vlogi papeža in Cerkve, k tej tisočletni avtoriteti, ki jo je moderna doba vrgla skozi vrata, a ji danes, v demokratični preobleki, sili nazaj skozi malone vsa okna, ki jih še premore naš sajasti planet. Vloga očeta, za katerega (po Freudu) ve že vsak otrok, da ga je treba ubiti, da bo laže spal s svojo materjo, se je po toliki rabi in zlorabi prevesila v uporno sinovstvo, ki ga ne obvladamo, četudi si to domišljamo. Najboljši med nami govorijo o nekakšni novi svetosti, ki nas bo odrešila, ne da bi mešali vanjo nadnaravne sile. Lahko da. A kdo si upa tvegati, da odpravimo institucijo, ki je že tisočletja varuh, lahko da nevreden, te taiste svetosti, ki je hkrati tudi skrivnost? Odpraviti Cerkev, papeštvo, prodati Vatikan in denar razdeliti med reveže, v redu. A kaj če ne bomo hkrati s posteljico vrgli na smeti tudi dojenčka? Lahko da institucija umira pred našimi očmi. A kaj če umira že vseskozi, ne da bi to opazili, in da bo umirala še naprej, dokler ne bomo »na obrazu mrliča še vedno prepoznali sledu življenja (Bergson)«?

»Jaz sem vstajenje in življenje ... kdor vame veruje in živi, ne bo umrl vekomaj.« Tako je govoril Kristus. Od njega vemo, da so pravi molivci, četudi uporniki, vsi tisti, ki to počnejo v duhu in v resnici! ▣

Tranzicijska levica na razpotju

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Vse kaže, da bo neenotna tranzicijska levica v mesecih do volitev doživljala precej tektonskih premikov v svojih vrstah. Zato ne preseneča prizadevanje Liberalne akademije, da bi stranke levice pred volitvami nastopile skupaj.

Gre za drugi poziv Liberalne akademije v zadnjih šestih mesecih k povezovanju strank tranzicijske levice (SD, LDS in Zares). Vendar pa za zdaj ne kaže, da bi omenjene stranke kazale navdušenje za tesnejše predvolilno združevanje. Neenotnost na levi strani političnega spektra se je pokazala že lani, ko je LDS za predsedniškega kandidata podprla Mitjo Gasparija (kasneje ga je Borut Pahor »izpulil« iz vrst LDS), medtem ko sta SD in Zares podprla Danila Türka. Pahor o morebitnem povezovanju razmišlja le v primeru, če bi to pripomoglo k boljšemu vladanju po volitvah, s čimer morda poskuša znova poudariti svojo pragmatično držo, potem ko je izrekel

načelni »ne« t. i. veliki koaliciji s SDS. Precej več pomislekov pa je v vrstah Zaresa in v LDS.

Vsak po svoje LDS je z začetkom aprila »zasijala« v novi zunanji podobi, ki jo zaznamuje predvsem svetla modra barva, vendar je tokratna preobrazba minila brez odmevnejšega strankarskega dogodka v primerjavi z grafično prenovo pred štirimi leti, ko je na programski konferenci v Cankarjevem domu v Ljubljani sestavila nov program za mandat 2004–2008 in novo podobo z rumeno zvezdo na temno modri podlagi. Tedanji predsednik LDS

Anton Rop je posvaril pred demontažo socialne države, s čimer je meril predvsem na SDS. Bržkone je takšen predvolilni pristop pokopal LDS, saj je temeljil na negativni kampanji, ki je prinesla točke predvsem SDS. Anton Rop

Milan Kučan namerava še naprej ostati »siva eminenca«.

in Milan M. Cvikl, tudi nekdanji član LDS, sta sedaj poslanca SD, slednji pa je aktiven zlasti na področju parlamentarnih preiskav o trgovini z orožjem po osamosvojitvi in nabavi oklepnikov patria pa tudi na področju prodaj državnih deležev v podjetjih. Videti pa je, da je preobrazba LDS tudi neke vrste odgovor na zadnje prestopne iz LDS v Zares. Slednja poskuša s prevzemi lokalnih nestranskih list (med drugim je sklenila sporazum z društvom Sončnica, ki ga vodi članica Zaresa in nekdanja ministrica za lokalno samoupravo Zdenka Kovač) in nekaterih svetnikov ustvariti lokalno mrežo, ki bi omogočila lažji nastop stranke na državni ravni, nato pa še na lokalnih volitvah. Vse to kaže, da se

LDS od šoka po porazu leta 2004 še vedno ni pobrala. Njena predsednica Katarina Kresal poskuša zdaj s slepimi naboji in negativno kampanjo pobrati kakšen glas več. Razmere pa kažejo, da se LDS umika v ozadje, saj je po anketi SPEM (objavili smo jo v prejšnji številki) zaostala celo za DeSUS. Po nekaterih namigih naj bi bili v Zaresu in SD nenaklonjeni predvolilnemu povezovanju tudi zato, da po svojem delovanju ne bi bili preveč podobni nasprotni politični opciji, ki se je leta 2004 začela tesneje povezovati s pomočjo Zbora za republiko, na kar je opozoril tudi vodja poslanske skupine Zaresa Matej Lahovnik, ko je dejal, da »stanje demokracije ni takšno, da bi potrebovali modre čelade«. Lahovnika naj bi pri tem motilo, da je Liberalna

Prebežnika iz LDS v SD Milan M. Cvikel in Anton Rop

veljakov levice vse bolj osamljen jezdec, njegovi »spodrsaljaki« iz zasebnega življenja pa bodo bržkone prišli prav njegovim nasprotnikom znotraj stranke

Edini skupni imenovalec, ki ga imajo na tranzicijski levici, je nasprotovanje sedanji vladi Janeza Janše.

akademija kot institucija civilne družbe šla predaleč že pri poskusu reševanja LDS. Vse torej kaže, da spori med strankami na tranzicijski levici ostajajo in da bo imela Liberalna akademija precej težko delo – edini skupni imenovalec, ki ga lahko dosežejo, je nasprotovanje Janezu Janši.

Pahor kot tarča Zanimivo pa bo opazovati, kako se bo na dogajanje v prihodnosti odzival Borut Pahor, ki prav tako ni navdušen nad predvolilnim povezovanjem na levici, razen če bi to pripomoglo k boljšemu vladanju po volitvah. Borut Pahor se bržkone zaveda, da postaja v družbi

in konkurenčnima strankama na levici. Napovedi, da bo Pahor doživel eksekucijo v lastnem taboru, se že uresničujejo, umazano delo pa opravljajo predvsem mediji. Tako je bil v nedeljo, 6. aprila, v okviru oddaje Pop klub na Pop TV prikazan posnetek Boruta Pahorja, ko je v eni od razvedrilnih oddaj na nacionalni televiziji prostodušno priznal, da zvestoba ni lastnost, s katero bi se pohvalil. Omenjeni posnetek bode v oči zlasti zato, ker so v oddaji govorili o spolnih škandalih v politiki in je voditelj Matjaž Tanko ob omembi spolnih škandalov v Sloveniji dejal, da o imenih ne bodo govorili. Tako tudi svingerska afera, v katero je bil vpleten poslanec SD Aurelio Juri, ni bila omenjena. Pomenljiv je bil tudi izbor gostov – v studiu so govorili članica Zaresa Bernarda Jeklin, podpredsednik LDS in član Liberalne akademije Slavko Zihrel (znan po svojih izjavah ob sprejetju zakona o RTV, češ da so av-

torji zakona pokazali svojo paranooidno držo) in duhovnik Janez Furman, župnik na Sv. Andražu nad Polzelo in član Foruma 21. Izbor gostov bržkone ni nalključen, saj gre za ljudi, ki so blizu nekdanjemu predsedniku države Milanu Kučanu. Slednji se je prav pred kratkim udeležil konference SD o gospodarskem kriminalu, ki je sicer povezan z aktualnim bojem proti tajkunom, po nekaterih namigih pa je tudi nasprotnik velike koalicije, nad katero ni navdušen niti Pahor. Med mediji, ki naj bi pred volitvami »sesuvali« Pahorja, se

omenja Indirekt, katerega so-lastnik naj bi bil po poročanju portala www.pozareport.si tudi njegov urednik Miha Štamcar, slednji pa naj bi bil lastniški delež odkupil od DZS, ki je lastnik Dnevnika.

Stavkovne aktivnosti LDS Ugibanja o tem, ali se bo Kučan vrnil v aktivno politiko, so ta čas precej neenotna, kar kažejo tudi ankete. Po Dnevnikovi anketi Kučan še vedno uživa veliko mero zaupanja, tretjina anketirancev naj bi se pri svoji politični izbiri naslonila prav na njegovo mnenje. Pahor dvomi, da bi Kučan imel bistven vpliv v političnem prostoru, saj je pred štirimi leti podprl LDS, ta pa je na volitvah izgubila. Kučan je za Dnevnik izjavil, da levica takšnega liderja, kot je on, ne potrebuje, pa tudi sam si ne želi takšne vloge. Vse to pomeni, da bo Kučan vendarle ostal v ozadju kot »siva eminenca«, podobno kot v osemdesetih letih njegov mentor Ivan Maček-Matija. Najverjetneje bo v prihodnjih mesecih še naprej povezan z Zaresom, ki ostaja medijsko najvplivnejša stranka. Glede na to, da se je LDS v zadnjem času nevarno približala političnemu ▶

Skrbijo predvsem za lastni interes

O stanju na slovenski tranzicijski levici smo se pogovarjali s političnim analitikom dr. Boštjanom M. Turkom, ki je prepričan, da ima tranzicijska levica skorajda neobvladljiv problem z notranjo konsolidacijo. »Po razpadu LDS je bila agonija levega bloka presežena zgolj v eni točki, in to za kratek čas. To je bilo od lanskega poletja do zime, ko je primat Boruta Pahorja nevarno ogrožala celo SDS. Opozarjali smo, da je Pahorjeva življenjska priložnost nastop na predsedniških volitvah. Tega je izpustil, nato pa se je že kmalu začel boj za prevlado v bloku. Nizki udarci z vseh strani (npr. prestop Gasparija) so pokazali, da nihče od konkurentov ni pripravljen niti najmanj popuščati, ko gre za vprašanje prvenstva znotraj skupine. Hkrati je to signal, da je v ozadju levega bloka prišlo do anarhičnih razmer, v katerih ni več enotnega vodstva. Kučan je očitno že izgubil moč (ali interes) posegati v dogajanje, Drnovška ni več, z razpadom Foruma 21 pa je razpadlo tudi medmrežje, ki je tranzicijsko levico obvladovalo in vzdrževalo na oblasti. Mlajša ekipa sedaj skrbi predvsem za lastni interes, za interese širše skupine ji očitno ni več mar.« Po mnenju dr. Turka se bo ta trend organsko nadaljeval, večja anarhija bo pomenila izenačevanje posamičnih rezultatov, saj se bo Pahorjeva stranka po rejtingih približevala Zaresu in LDS. »Pahor je tako teoretično lahko zmogovalec prihodnjih volitev le pod pogojem, da tranzicijska levica oblikuje predvolilno koalicio, v katero pritegne še kakšno od parlamentarnih strank, npr. DeSUS. To pa je malo verjeten scenarij,« končuje dr. Turk.

Pečeta Lipa ima sedež v prostorih Stojana Zdoška.

Slovenska demokratska stranka na rednem letnem posvetu v Izoli

Nova Slovenija je predstavila nov program, ki naj bi bil temelj prihodnje vlade.

► robu, ne presenečajo napovedi številnih stavk, za katerimi stojijo tudi nekateri člani in simpatizerji LDS. Tako je v zadnjem času aktualna sodniška stavka, za katero je predsednik odbora za pravosodje v LDS Aleš Zalar dejal, da bi predstavljala resno grožnjo ustavni demokraciji v Sloveniji, za kar pa je

po njegovem mnenju odgovorna nespretna in celo protiustavna politika sedanje vlade. Sodnikom naj bi po napovedih sledili odvetniki, med katerimi sta vplivna zlasti predsednik odvetniške zbornice Miha Kozinc, nekdanji minister za pravosodje iz vrst LDS, in Miro Senica, partner predsednice

LDS Katarine Kresal. Po besedah odvetniške zbornice naj bi vlada s spremembami zakona o odvetništvu in o odvetniški tarifi posegala v avtonomijo odvetnikov in si jih poskušala podrediti. Omenjene obtožbe zelo spominjajo na obtožbe vlade glede njenega odnosa do medijev. Najverjetneje pa za njimi stoji tudi odvetnik Stojan Zdolšek. Kot je v ponedeljek, 7. aprila, poročala Pop TV, naj bi stranka Lipa, ki opravlja umazano delo za levico (zlasti za Zares), imela svoj sedež na Miklošičevi cesti v Ljubljani, in sicer v prostorih, ki so v Zdolškovi lasti. Čeprav se predstavniki Lipe sklicujejo na pregovor »vazal mojega vazala ni moj vazal« in zatrjujejo, da so prostore najeli od najemnika Zdolškovih prostorov, pa povezuje med Zdolškom in Lipo potrjuje povezanost Lipe z interesi Pivovarne Laško, kar se je ne nazadnje pokazalo pri glasanju o zakonih, ki urejajo meddržerske odkupe.

Reakcija desne sredine Postavlja pa se vprašanje, kako se bodo na dogajanje odzvale sedanje koalicijske stranke. Pri SLS je presenetljivo, da je njen glavni odbor kljub številnim pomislekom podprl idejo o predvolilnem sodelovanju s SMS, vendar najverjetneje šele po zagotovitvi, da nekateri poslanci in funkcionarji iz SLS, ki nameravajo spet kandidirati, ne bodo izpadli z liste kandidatov za poslance. NSi je 29. marca sprejela nov program, ki bo po besedah vodje njene poslanske skupine Jožefa Horvata »podlaga za novo koalicijsko pogodbo desne vlade«. Aktivna pa je tudi SDS, ki se je istega dne zbrala na rednem letnem posvetu v Izoli. Na omenjenem posvetu, ki je bil sicer namenjen razpravi o trajnostnem in regionalnem razvoju ter novem ciklu lizbonske strategije, je Janša napovedal, da bo SDS v primeru zmage povabila v koalicijo vse stranke. **D**

PRIMORSKE NOVICE (sreda, 2.4.2008)
Zares in nova politika

Zgolj limanice za jesenske volitve

Oglašam se na zapis avtoric Maje Rožman, Doris Gomezelj in Line Vidic v Primorskih novicah 20. marca 2008. Avtorice me imenujejo, zato želim ponuditi še svoje doživljanje dogodkov na zboru primorskega odbora stranke Zares 18. marca 2008 v Kopru.

V nasprotju z avtoricami trdim, da v Zaresu ni prostora za malega človeka. V Zares sem vstopil pred enim letom, takrat še v združenju. Kmalu po vpisu sem začel prejemati sporočila, na katerih je slonelna moja izjava na volilnem zboru in mi jo avtorice očitajo, "da sem jasno in pred vsemi rekel, da pričakujem neko napredovanje po strankarskih stopniščah." Tako sem 20. marca 2007 dobil e-pošto: "... S tem, ko ste postal član združenja Zares, imate vse (odprte) možnosti, da v svojem lokalnem okolju delujete v smislu pridobivanja članov, kot tudi predlaganja tem za pripravo vsebinskega programa, ki ga bomo v prihodnje skupaj oblikovali." 5. junija 2007 pa: "Zapisi smo vas v bazo, ki bo podlaga za

nastanek programskih področnih skupin, ki bodo pričele z delom predvidoma po političnih počitnicah in dopustih."

Spoštoval sem dogovorjeno, udar delal in pridobil veliko članov. Teh je na mojo pobudo pristopilo preko 200 s vse Primorske. Podprli so me tudi kot kandidata za predsednika primorskega odbora in kandidata za poslanca DZ.

Ko se je številka bližala 200 vpisanim, je v vodstvu stranke zavrelo. Najprej je, v strahu za volilni izid, zamenjalo kandidata za predsednika primorskega odbora, nato še kraj volitev iz Sežane v Koper. Nastnilo se je predvsem na pridruženost članstvo Aktivne Slovenije. Ko so v vodstvu spoznali, da imam veliko podporo, so me tri dni pred volitvami klicali na sedež stranke in maldane zahtevali, naj odstopim od kandidature. To so med drugim podkrepili z izjavo, da ne bi bilo ugodno za stranko, če bi bil izvoljen nekdo brez (politične) kilometrine in ugleda. Ker nisem klonil, so mi povedali, da je velika možnost, da me bo svet stranke razrešil, če bom izvoljen. Zakaž? Ker da nisem v njihovem konceptu delitev vodilnih mest! Tik pred začetkom volitev je sekretar stranke od mene še enkrat zahteval, naj odstopim od kandidature in mi dal celo navodila, kako naj opravičim svoj odstop.

Volitve so bile nedemokratske. Komisija nekaterim volivcem ni dovolila glasovati, ker da niso v registru, čeprav so dobivali pošto stranke in celo položnice za članarino. Seznam volilne komisije ni bil enak tistemu, ki so ga imeli na prenosnem računalniku. Vsaj 18 članov se je izkazalo s pristopnimi izjavami, ki so jih predhodno poslali po faksu, in potrdili Pošte Slovenije, da so bili originalni poslani po faksu. Kljub temu jim predsednik volilne komisije po navodilih g. Biščaka ni dovolil glasovati. "Probleme" pa so imeli samo tisti, za katere so sumili, da ne bi glasovali za "pravega" kandidata.

Avtorice zavajate, da ste novi obrazi v stranki. Vsaj dve sta že od samega nastanka stranke Zares sestavni del razdeljenih vodstvenih mest. Pišete o "veliko novih obrazih" na srečanju. Morda so novi za vas, jaz sem jih v večini poznal že pred volitvami, jih obiskal, se z njimi pogovarjal. Poznam njihova stališča in probleme. Zaradi njih sem bil pripravljen vstopiti v Zares. Pred njimi me je sram, saj sem jih, čeprav nehotno, zavedel in oslepil, ko sem jim ponujal "novo politiko", dejansko pa sem jim ponudil le "cesarjeva nova oblačila". In kot sem obveščeno, je nekdo "cesarju" že povedal, da je nag.

Srce, motor stranke, govori o malem človeku, programih, ki bodo rasli od spodaj navzgor, poudarja predsednik stranke. Žal so to samo limanice za jesenske volitve in novačenje volivk in volivcev.

ANTON MOŽE, Senožeče

Pismo v Primorskih novicah, ki dokazuje, da Golobič kadruje nedemokratsko in v nasprotju z usmeritvijo deklarirane »nove politike«. Poleg tega imajo oblast v stranki obrazi, znani še iz LDS, med drugim tudi generalni tajnik stranke in poklicni lobist Bogdan Biščak. Nič nenavadnega, da so mnogi, ki so pričakovali svež veter v slovenski politiki, močno razočarani.

Zares brez programa?

Nedavno se je na spletni strani Ane Jud (www.anajud.eu) pojavil zapis, v katerem avtorica opozarja, da je bila stranka Zares nezakonito registrirana glede na to, da je brez programa. Na spletni strani stranke je namreč samo kratka ustanovna programska izjava, ki obsega manj kot dvajset tipkanih strani. Ker je po zakonu o političnih strankah vsaka politična stranka zahteva za vpis v register dolžna priložiti tudi statut in program stranke, so v Zaresu najverjetneje kot program priložili omenjeno programsko izjavo. Glede na to, da se je stranka na ministrstvu za notranje zadeve, ki je pristojno za register političnih strank, registrirala brez zapletov, domnevamo, da je uradnik, ki je prejel zahtevo za vpis stranke Zares v register, omenjeno programsko izjavo imel za program. Po nekaterih namigih pa naj bi predstavniki Zaresa – stranka je bila uradno ustanovljena 6. oktobra – priložili le omenjeno programsko izjavo, in sicer z izgovorom, da bodo program prinesli kasneje. V tem primeru je registracija stranke nezakonita.

Sova kot politična policija

Petra Janša, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Poslanska skupina SDS je zahtevala sklic nujne seje komisije za nadzor obveščevalnih služb, na kateri bi obravnavali sum zlorabe posebnih oblik pridobivanja podatkov v zvezi z afero udba.net, ki je leta 2003 dodobra razburkala domačo javnost.

V obrazložitvi zahteve je zapisano, da je iz članka, ki je izšel v Dnevniku prejšnji torek, razvidno, da je Sova leta 2003 z uporabo omenjenih metod spremljala delovanje SDS.

Slovenska obveščevalno-varnostna agencija (Sova) je bila po mnenju poslanca SDS in člana nadzorne komisije Mira Petka v preteklosti globoko instrumentalizirana za politične namene. Sova je tako leta 2004 in tudi prej delovala kot politična policija. Članek v Dnevniku razkriva, da je spremljala zaposlene in

člane SDS in da se je ukvarjala tudi z afero Depala vas iz leta 1994. Po Petkovih besedah v poslanski skupini menijo, da je šlo za zlorabo posebnih oblik pridobivanja podatkov v zvezi z afero udba.net. Sova je namreč poskušala ugotoviti, kako se je seznam nekdanjih »udbovcev« znašel na svetovnem spletu.

Pisanje Dnevnika Časnik Dnevnik je 1. aprila objavil članek z naslovom »Napad SDS na spletno anketo "dirigiral" arhitekt udba.net? Kdo je Aljoša

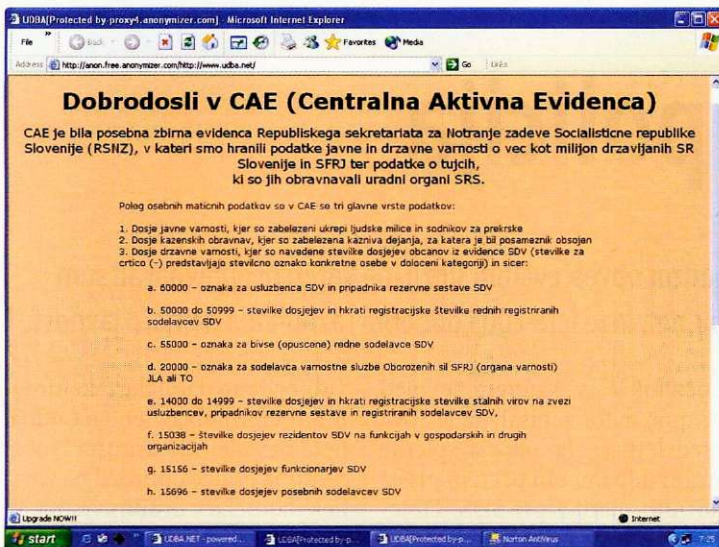
Ločičnik?«, v katerem je med drugim avtor zapisal, da je Sova pred leti iskala avtorja spletne strani udba.net in pri tem prišla do informatika pri SDS. Objavljen je tudi posnetek z zaslona računalnika Sove (nastal je 19. maja 2003); dobili so ga od obveščevalnega vira, ki je želel ostati neimenovan. Dnevnik tudi zapiše, da je Sova takrat analizirala podrobnosti datotek CAE (centralna abecedna evidenca), ki so jih potegnili s strani udba.net. Na posnetku je

vidno, da so datoteke (skenirani mikročipi), objavljene na udba.net, nastale 14. avgusta 2002. Avtor je bralce opozoril na zavihkek datoteke v orodni vrstici, ki nosi ime Depala-vas in kaže na to, da so se v Sovi še leta 2003 aktivno (zakonito?) ukvarjali s politično afero Depala vas iz leta 1994, ko je položaj obrambnega ministra izgubil Janez Janša.

Dnevnik je še zapisal, da se je s početjem SDS leta 2003 srečala tudi osrednja tajna služba Sova. Aprila 2003 se je namreč na ▶

Sova je spremljala zaposlene in člane SDS.

Sova je pred leti iskala avtorja spletne strani udba.net.

► spletnem naslovu udba.net objavil register CAE nekdanje komunistične tajne službe SDV. V tej evidenci so bili osebni podatki več kot milijona posameznikov (tajnih sodelavcev, storilcev kaznivih dejanj, virov, preverjenih oseb ...). Sova je bila med prvimi, ki je odkrila objavo CAE in že na začetku skoraj v celoti prekopirala dokumente z interneta, še preden so se razširili po različnih strežnikih. Operativci Sove so takrat dobili nalogo poiskati, kdo je zadevo spravil na internet. Za Sovo je bilo posebno problematično, da so bila objavljena imena ljudi, ki so bili tudi po letu 1991 registrirani kot tajni sodelavci Sove v tujini

in je njihovo razkritje predstavljalo veliko grožnjo za operativnost Sove kot tudi za tajne sodelavce osebno. Kot pravi Dnevnikov vir iz Sove, so dokaj hitro ugotovili, da so bili dokumenti skenirani že avgusta 2002, v splet posredovani z računalnikov, povezanih s SDS, in kasneje objavljeni na naslovu udba.net, strežnik pa je bil na Tajskem. In v tem kontekstu se je pojavilo tudi ime Aljoša Ločičnik. Ugotovitve so izročili policiji, kar je dokumentirano v Sovi.

Udba.net buri duhove Tako Dnevnik. Pristojne na Sovi smo prosili za uradno izjavo glede pisanja in navedb v Dnevniku,

Poslanec SDS Miro Petek

Nekdanji direktor Sove Iztok Podbregar

vendar »Slovenska obveščevalno-varnostna agencija navedb in člankov v medijih praviloma ne komentira«. Je pa zadevo na spletnem portalu vest.si komentiral takratni direktor Sove Iztok Podbregar, ki je razložil, da je »zadeva (udba.net op. p.) takrat

Po mnenju Mira Petka (SDS) je bila Sova v preteklosti globoko instrumentalizirana za politične namene in je tako leta 2004 pa tudi prej delovala kot politična policija.

ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
 Loke pri Zagorju 22
 1412 Kisovec
 www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
 trgovina EVJ Center Kisovec
 03-56-71-234
 trgovina EVJ Trbovlje
 05-90-23-203
 storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kabelsko komunikacijski sistemi
- grafitne črte
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

http://etv.elektroprom.si
 komerciala:
 03-56-57-150
 uredništvo:
 03-56-57-177

zelo vplivala na javno mnenje, nacionalno varnost, zato se je Sova zelo odgovorno lotila te naloge in v skladu s svojimi zakonskimi pristojnostmi, vsaj tako sodim, naredila zelo veliko ... Ko smo ugotovili, da to presega pristojnosti Sove ... smo zadevo predali policiji».

Mogoče se je Podbregarju zareklo, kajti zelo hitro se je popravil v svojem govoru, a vpliv udbe.net na takratno javno mnenje le ni zadosten razlog za tovrstno početje Sove, ki naj bi bilo po njegovem mnenju zakonito.

Glede Dnevnikovega pisanja o Sovinem početju leta 2003, iz katerega je razvidno, da je ta uporabljal posebne oblike pridobivanja podatkov v zvezi z afero udba.net, se je oglasil tudi Grega Repovž v Mladini in zapisal, da je po njegovem mnenju sum SDS in Mira Petka glede takratnega delovanja Sove upravičen.

Prav tako se je na pisanje Dnevnika dan po objavi članka odzval omenjeni Aljoša Ločičnik in za Delo dejal, da je za to, da je arhitekt afere udba.net in da ga Sova nadzoruje, izvedel prav iz Dnevnikovega članka. »Na strani udba.net so bili podatki, ki sem jih kopiral s spleta, in to je edina povezava med menoj, računalniški stranke in omenjeno stranjo.«

Glede avtorstva udba.net pa je uradno znano ne samo to, da je avtor Dušan S. Lajovic, ki je v svoji knjigi Med svobodo in rdečo zvezdo poleg avtobiografske pripovedi objavil še seznam uslužbencev, sodelavcev in opuščenih sodelavcev Udbe, ampak tudi vir Udbine evidence, torej kako je le-to dobil. V knjigi tako kot vir navaja Jožeta Malnarja, a pri tem opozarja, da mu je on evidenco le izročil, sestavljala pa jo je leta in leta Udba sama. Zato je še toliko zanimivejše in hkrati skrb zbujajoče delovanje Sove, ki je po mnenju poslanca SDS in člana nadzorne komisije Mira Petka »leta 2004 in tudi prej delovala kot politična policija«. Spomnimo tudi na to, da je takratni glavni inšpektor za varstvo osebnih podatkov Jože Bogataj najprej kar po telefonu izrekel odredbo o blokadi internetne strani udba.com internetnim ponudnikom, s čimer je po mnenju nekdanjega ustavnega sodnika Lovra Šturma presegel svoja pooblastila. Kasneje je vse svoje ukrepe razglasil za nične, saj jih po njegovem mnenju ni bilo mogoče izvršiti.

Zanimivo je mogoče tudi to, da je bil do nedavnega sedež stranke SDS na istem naslovu kot uredništvo Demokracije. Samo ugibamo lahko, ali je Sova prisluškovala tudi takratnim novinarjem tednika.

SDS zahteva sklic nujne seje
 V izjavi za javnost je poslanec

Nepotrebni stroški komisije

Nadzorna komisija, ki pregleduje nakup oklepnikov 8x8, je minuli petek za zaprtimi vrati obravnavala povzetek poročila o zbrani dokumentaciji v zvezi s prodajo orožja v obdobju 1991–1993. Predsednik komisije Milan M. Cvikel (SD) je mnenja, da bi morala kot pričlo povabiti tudi premierja Janeza Janšo, ki je bil tedaj obrambni minister.

Komisija poleg nakupa oklepnikov preiskuje tudi sum o neposredni ali posredni povezavi sedanjih in nekdanjih akterjev pri nakupih orožja ter nosilcev javnih funkcij v obdobju 1991 do 1993. Cvikel osebno meni, da so bile v tem času izvedene nekatere aktivnosti, ki niso bile skladne z zakonodajo. Pri tem je napovedal, da bi se lahko seznam prič zaradi gradiva dodatno razširil. Nekateri akterji pri nakupu orožja iz začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja so sicer že na seznamu prič, na primer sedanji generalni direktor Rotisa Ivan Črnkovič in sedanji predsednik nadzornega sveta Gorenja Jože Zagožen.

Komisija je na Cviklov predlog že razširila dokazni sklep in bo tako zaslišala še v. d. generalnega direktorja direktorata za logistiko na obrambnem ministrstvu Damjana Dolinarja, direktorja Generalštaba Slovenske vojske Dragana Bavčarja in Milka Petka, prav tako iz Generalštaba SV.

Člani komisije bi morali minuli petek zaslišati tudi obrambnega ministra Karla Erjavca, a se je slednji opravičil, in generalnega direktorja Rotisa Ivana Črnkoviča, vendar je bilo tako njegovo kot Erjavčevo zaslišanje predstavljeno.

Dodamo lahko le to, da so v SDS prepričani, da je najem izvedencev za preiskovalno komisijo, ki preiskuje nakup oklepnikov 8x8, »nepotrebno zapravljanje« davkoplačevalskega denarja, kot je v izjavi za javnost dejal poslanec in član komisije Robert Hrovat, saj bi to delo lahko po njegovem prepričanju opravile tudi službe DZ. »Izvedenci namreč zgolj zbirajo in urejujejo gradivo, ki je članom na voljo, zato bi to delo lahko opravile strokovne službe DZ,« je dejal Hrovat. Stroški za delo izvedencev bodo znašali okoli 14.000 evrov. »Ni malo, predvsem pa povsem nepotrebno,« je dejal Hrovat. Pri tem je izpostavil, da je izvedenec Aleksij Mužina v svojem mnenju zapisal, da je osrednji del njegovega mnenja namenjen predlogu nove zakonodaje na področju javnega naročanja zaupne narave. »Torej je Cviklu pripravil osnutek zakona, ki ga bo plačal DZ. Za to pa Mužina ni bil najet,« je dodal Horvat.

Pri izvedencu Ivanu Prebilu pa gre za navzkrižje interesov, saj je Prebil v neposredni poslovni povezavi s podjetjem Sistemski tehnika, ki se je na razpisu potegovalo za nabavo oklepnikov. Prebil je namreč član upravnega odbora družbe Skupina Viator & Vektor, ki je lastnica

Predsednik komisije Milan M. Cvikel in Mitja Klavora (levo)

Sistemski tehnike. Izvedensko mnenje osebe, ki je kakor koli povezana s predmetom preiskave, na sodišču ne bi imelo nikakršne veljave in bi bilo izločeno. Zato v SDS razmišljajo, da bi zahtevali umik Prebilovega poročila iz končnega poročila komisije.

Prav tako sta poročilo pripravila in ga izročila predsedniku komisije Bojan Gričar, nekdanji uslužbenec MNZ, avtor znanega poročila o zadevi Vič-Holmec, in nekdanji šef kriminalistične službe Mitja Klavora, ki je po mnenju Mira Petka znan kot »najbolj vnet pri brskanju med zaupno dokumentacijo v tihi sobi slovenskega parlamenta, kjer se hrani dokumentacija komisije za nadzor tajnih služb in preiskovalne komisije o trgovini z orožjem«.

Po mnenju obrambnega ministra Karla Erjavca pa je Cviklova komisija tipična politična komisija, s katero si njen predsednik nabira točke. Kot je Erjavec izjavil za Delo, »to dokazuje s tem, kakšne strokovnjake privablja v svojo komisijo. To so ljudje z izrazito politično preteklostjo«.

SDS Miro Petek govoril o zahtevi SDS za sklic nujne seje komisije za nadzor varnostnih in obveščevalnih služb, ki po njegovih navedbah bo, vendar njen datum še ni znan. Dejaj je, da se dogodki prehitvejajo, kajti »nismo še opravili s sejo, na kateri bi morali obravnavati poročilo o aferi Sova in domnevnem dogovarjanju med Janezom Janšo in Ivom Sanaderjem v Piranskem zalivu, pa smo bili v naši poslanski skupini že dolžni podati predlog za sklic nujne seje komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb«. Kot pravi Petek, so najprej mislili, da je zapis v Dnevni-

ku z naslovom »SDS, udba.net in Sova« prvoaprilska potegavščina in se zato niso takoj odzvali. »Nismo mogli verjeti, da je bila Sova v preteklosti tako globoko instrumentalizirana za politične namene.« To le potrjuje, da je Sova leta 2004 in tudi vsa prejšnja leta delovala tudi kot politična policija, na kar je Petek opozarjal že pred enim letom, ko se je začela afera Sova. Izpostavil je, da članek v Dnevniku razkriva, da so sodelavci Sove spremljali zaposlene in člane SDS ter da se je agencija ukvarjala tudi z afero Depala vas iz leta 1994. »V PS menimo, da je šlo za zlorabo

posebnih oblik pridobivanja podatkov s strani Sove, potem ko je skušala ugotoviti, kako se je seznam udbovcev znašel na spletnem naslovu udba.net.« Petek komisiji med drugimi predlaga sklep, da omogoči vpogled v odredbe direktorja Sove in predsednika pristojnega sodišča iz leta 2003 o uporabi posebnih oblik pridobivanja podatkov, ki so jih operativci Sove uporabili pri slovenskem državljanu, ko so preiskovali, kdo je objavil register CAE. Kot pravi, jih zanima, ali je bilo tovrstno spremljanje slovenskega državljana ustrezno zakonsko pokrito.

Petek je še poudaril je, da se je parlamentarna komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb v prejšnjem mandatu ukvarjala tudi s to objavo. Komisiji je bila takrat podana ocena pristojnih ljudi z agencije, da ta objava nima kakšnega večjega vpliva na nacionalno varnost. Kot pravi, gre za objavo sodelavcev politične policije v prejšnjem sistemu, ki nima nič opraviti z varnostjo demokratične države. »Zato je čudno, da je Sova zaradi te objave s svojim delovanjem posegla med člane politične stranke; zanima nas, ali je za to imela zakonsko podlago,« je še dodal Petek. ▣

Objava depeše je povzročila škodo

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven

Tržaški Slovenec Bojan Brezigar je več kot trideset let deloval v Primorskem dnevniku, nazadnje je bil njegov urednik. Od lanske jeseni je zaposlen na ministrstvu za zunanje zadeve, kjer deluje kot glavni govorec v času predsedovanja EU.

Slovinci vas poznamo predvsem kot dolgoletnega urednika Primorskega dnevnika, vendar ste sedaj uslužbenec ministrstva za zunanje zadeve za stike z javnostjo. Kako to, da ste se po dolgih letih novinarske in uredniške kariere odločili za takšno delo?

Moje sodelovanje z ministrstvom sega v leto 1991, ko mi je bila v času pred mednarodnim priznanjem Slovenije zaupana naloga, da zastopam Slovenijo v Trstu, kot lahko preberete na spletnih straneh ministrstva. V kasnejših letih sem sodeloval z več ministri, državnimi sekretarji in diplomati, vselej na prostovoljni ravni. Na vabila, naj se vključim v diplomacijo, pa se nisem nikoli odzval. Večan sem bil na Primorski dnevnik, na slovensko manjšino v Italiji in želel sem vestno opravljati nalogo, ki mi je bila zaupana. Sedaj sem na koncu kariere, v Italiji sem izpolnil pogoje za upokožitev in umaknil sem se iz Primorskega dnevnika; za to sem se odločil sam. Predsedovanje svetu EU je bilo zame izjemen izziv in hvaležen sem ministru Ruplu, da mi je omogočil to pomembno izkušnjo.

Primorski dnevnik velja za bolj levosredinsko usmerjeni časopis, razprave o medijski pluralnosti v Sloveniji pa so v glavnem pogojene s politično usmeritvijo. Kakšen je vaš pogled na slovenske medije glede na aktualno dogajanje?

Trditev, da je Primorski dnevnik levosredinsko usmerjeni časopis, je popolnoma resnična, vendar je treba nanjo gledati iz italijanskega zornega kota. V Italiji se v levi sredini združuje velika večina Slovencev – od članov obeh komunističnih strank oziroma sedanje združene leveke prek zelenih in demokratske stranke do Slovenske skupnosti,

ki je v Sloveniji vezana na stranke sedanje vladne koalicije. V Italiji je pojem desnice vezan na postfašistično stranko in s tem na dolgoletno zatiranje ter še vedno obstoječo diskriminacijo slovenske manjšine. Zato je Primorski dnevnik res levosredinski časopis, vendar gledano iz italijanskega zornega kota.

Glede slovenskih medijev tu ne bom komentiral izrazito političnih aspektov; o tem je izjav že itak preveč. Želim pa poudariti profesionalni vidik slovenskega novinarstva, ki izhaja iz vzgoje: vtis imam, da prav pri izobraževanju novinarjev ni prišlo do preboja, ki bi ga terjala tranzicija po padcu komunizma. V totalitarnih sistemih so namreč novinarji družbenopolitični delavci, ustvarjalci javnega mnenja in ne le opazovalci dogajanja, kar so prvenstveno novinarji na Zahodu. Za to ne krivim novinarjev, ampak dejstvo, da se vzgojno-izo-

braževalni sistemi niso prilagodili novi situaciji. Ko sem to omenil znancu, ki se s tem profesionalno ukvarja, mi je odgovoril, da bi za spremembo izobraževalnega sistema potrebovali dve desetletji; morda ima prav, vendar se bo s tem treba nekoč spoprijeti.

Peticija proti cenzuri, ki jo je podpisalo 571 novinarjev, je bila poslana tudi na nekatere evropske institucije. Je bilo zaradi tega mogoče zaznati kaj težav glede na to, da Slovenija sedaj predseduje EU?

Ko sem prebral peticijo, sem se spomnil na dogodek, ki se je pred dolgimi leti pripetil v Primorskem dnevniku. Urednik je študentu novinarstva na poletni praksi, v času hude suše, naročil, naj napiše članek o suši. Študent je šel na teren, se pogovarjal z vinogradniki, se vrnil zgodaj popoldne na uredništvo, sedel za pisalni stroj

in se lotil pisanja članka o suši. Tisto popoldne pa se je ulil dež in je do večera deževalo. Študent je ob osmih zvečer izročil uredniku članek o suši, ne da bi omenil popoldansko ploho ... Ne bom povedal, kakšna je bila reakcija urednika.

Podobna zgodba je tudi s to peticijo. V trenutku, ko je bila zamišljena, je bilo politično stanje v slovenskih medijih verjetno bolj naklonjeno vladi. V trenutku, ko je bila peticija objavljena, pa je bilo bistveno drugače. Tako je peticija nenadoma postala brezpredmetna, ker je prikazovala nekaj, kar je že minilo. Sicer pa zaradi peticije bistvenih težav v Evropski uniji ni bilo, imeli smo nekaj obiskov in izjav pa tudi nekaj člankov, vendar je evropska politika tako zrela, da upošteva mnenja vseh vpletenih strani.

Nedavno ste opozorili na dogajanje v zvezi z objavo domnevno sporne diplomatske depeše MZZ v Dnevniku. Po vašem mnenju objava sama ni bila sporna, sporen pa je bil članek, čes da Dnevnik ni želel upoštevati mnenja druge strani. Je šlo torej za kršitev novinarskega kodeksa?

Že nekajkrat sem rekel, da objava s strogo novinarskega vidika ni bila sporna. Pri tem pa sem dodal, da ima v demokraciji vsak medij svojo politično linijo, ki je lahko tudi v nasprotju z interesi države, v kateri ta medij izhaja. Za to vsak medij seveda prevzame odgovornost. To ni nič novega, na Zahodu smo tega navajeni; v številnih državah na zahodni strani železne zavese smo imeli medije, ki so pozivali k revoluciji, uvedbi komunizma, izstopu iz zveze Nato, pretrganju odnosov z ZDA itd. Mnogi so celo nasprotovali Evropski uniji, v začetku še zlasti glasila komunističnih partij, denimo v Italiji ali v Franciji. To

je demokratična pravica in prav je, da je tako. Ta pravica mora obstajati. Bralci naj presodijo, ali jim tovrstni mediji ustrezajo.

Pri objavi članka v Dnevniku pa je šlo tudi za nekaj kršitev temeljnih etičnih načel novinarstva. Že naslov na prvi strani je govoril o tajnih zahtevah ZDA, čeprav je bilo v članku večkrat poudarjeno, da na dokumentu ni nobene oznake tajnosti. Je torej beseda »tajno« uporabljena samo za naslov, kot vaba za bralce? Poleg tega ministrstvo ni bilo vprašano za mnenje o tem, kar je seveda kršitev novinarskega kodeksa. Huda kršitev novinarske etike je tudi to, da je članek hkrati tudi komentar, da bralci niso razumeli, kaj je zares pisalo v depeši in kaj je bilo mnenje novinarja, ki jo je povzema. Nekaj drugega bi bilo, če bi bila depeša objavljena brez komentarja, v sosednjem stolpcu pa bi imeli na voljo komentar. Bralci bi točno vedeli, kaj je napisano v depeši in kaj meni o tem novinar.

Sami ste rekli, da je do objave v prišlo z namenom škodovanja. Kakšno škodo je povzročila omenjena objava? Opozorili ste namreč, da je bil članek o sporni depeši objavljen skupaj s sliko generalnega sekretarja OZN Ban Ki Muna, ki je prav tedaj začel svoj uradni obisk v Sloveniji.

Nisem ravno rekel, da je do objave prišlo z namenom škodovanja, rekel pa sem, da je bila z objavo povzročena škoda. Diplomacija je nekaj zelo delikatnega, odnosi so vselej zaupni, temeljijo na osebnem zaupanju med diplomati. V diplomatskih krogih je marsikaj tako ali drugače povedano, vendar naj bi to ostalo znotraj ministrstev. To so mnenja, ki jih diplomati posredujejo sogovorncem, da se nato izoblikuje mnenje na mednarodni ravni. Tu je bila narejena velika škoda, saj je sedaj delo slovenskih diplomatov veliko težje. Menim, da je bilo ozadje politično in da je šlo za prikrit poskus preusmerjanja slovenske zunanje politike. Glede nekaterih namigov, češ da je tudi razdejanje slovenskega veleposlanništva v Beogradu posledica objave depeše, pa bi dejal, da za tako trditve ni dokazov, prav tako pa ni dokazov, ki bi tako trditve ovrgli.

Kar zadeva fotografijo generalnega sekretarja OZN, pa menim, da gre za izrazito manipulacijo. Fotografija, s katero je članek opremljen, mora biti s člankom funkcionalno povezana, Ban Ki Mun pa ima v celotni depeši minorno vlogo; če bi želeli objaviti fotografijo resničnih akterjev depeše, bi bili to George Bush, Condoleezza Rice, morda skupaj z ministrom Ruplom ... Ban Ki Mun je bil bežno omenjen, objava njegove velike slike pa tudi objava depeše na dan njegovega prihoda, čeprav zagotovo vemo, da so jo v uredništvu Dnevnika imeli že nekaj dni, je bila očitno načrtovana. Zagotovo je šlo za poskus diskreditacije slovenske zunanje politike; ponavljam, vsak medij ima pravico, da vodi politiko, ki jo ocenjuje za najprimernejšo, nesmiselno pa je, da trdi, da je nevtralen. Dnevnik v tem primeru ni bil nevtralen; pozicioniral se je kot protivladni časopis, kar dejansko je.

Je bil glavni namen zanetiti spor med Slovenijo in Srbijo glede Kosova? Ne nazadnje je bil članek objavljen tudi v beograjski Politiki ...

Res je, članek je bil objavljen v beograjski Politiki, srbsko ministrstvo za Kosovo in Metohijo pa ga je napovedalo že dan prej na svoji spletni strani. Samo vodstvo Dnevnika ve, kako je do tega prišlo in kakšni so bili dogovori. Da bi to pojasnilo, bi moralo izdati svoje vire. Z novinarskega vidika je prav, da tega ne naredi. Viri so v novinarstvu sveti in novinar jih ne sme razkriti. Dnevnik je z odpustitvijo zunanjepolitičnega urednika vso zadevo odnosov s Politiko zrediciral na nekakšne družinske vezi. Pravico imam, da o tem dvomim, in vem, da veliko ljudi tako misli. Skupna objava depeše v Dnevniku in Politiki je bilo politično dejanje mednarodnih razsežnosti, ki ga ni mogoče kar tako stlačiti v zakonsko posteljo novinarskega para. Od Dnevnika sem pričakoval nekoliko več pokončnosti: če se je odločil za politično akcijo, bi moral imeti dovolj poguma, da za to tudi prevzame odgovornost.

V zvezi s tem je informacijska pooblaščenka Nataša Pirc Musar sporočila, da sta dve osebi osumljeni prekrška zaradi ne-

zakonite obdelave prometnih podatkov telefonskih klicev zaposlenih na ministrstvu. Bo to imelo kakšne posledice?

Tega ne vem. Je pa znano, da je ministrstvo vložilo tožbo na upravnem sodišču zoper sklep informacijske pooblaščenke. Kot se spodobi v vsaki pravni državi, bi bilo treba počakati, da sodišče o tem odloči. Pooblaščenka pa je postala medijska zvezda in svojo nepravnomočno odločitev razlaga vseprek. Sicer pa je znano, da ni nihče nikomur prisluškoval, nihče tudi ni preverjal, ali je kdo komu telefoniral. Prišlo je samo do avtomatskega preverjanja, kateri uslužbenci so klicali na določeno telefonsko številko. Bil je samo poskus, da se ugotovi, kako so ti podatki uhajali, tudi z namenom, da bi preprečili, da bi se taki dogodki ponavljali. Za nazaj itak ni mogoče ničesar popravljati. In to ugotavljanje je informacijska pooblaščenka preprečila.

Je mogoče v tem primeru reči, da ima javnost pravico do obveščenosti o tem, kaj oblast počne? Filozof Slavoj Žižek je nedavno dejal, da bi morali tistega, ki je posredoval te dokumente, razglasiti za Slovence leta ...

Čudim se, da znani intelektualec lahko tako razmišlja. Slavoj Žižek ima pravico do lastnega mnenja, to mnenje spoštujem,

z njim pa se ne strinjam. Prepričan sem, da ima javni uslužbenec dolžnost do svojega delodajalca, ki je v tem primeru država. Vsi soglašajo, da državi objava dokumenta ni koristila. Škodovala je, ker je ogrozila njen

ugled v času predsedovanja EU. Javnemu uslužbencu, ki je za to odgovoren, ne pripada pohvala in nagrada, pač pa graja.

Kakšne pristojnosti ima ministrstvo glede nadzora nad svojimi uslužbenci?

Ministrstvo ravna po zakonih. Tudi nadzor nad uslužbenci izvaja v skladu z zakonom. Želim pa poudariti, da velika večina uslužbencev na ministrstvu dela z vnmom, prizadevno in vestno. Rezultati predsedovanja EU, ki so vse prej kot zanemarljivi, torej niso samo rezultat politične volje vlade, ministrov in državnih sekretarjev, pač pa tudi nekaj sto uslužbencev in diplomatov. Zato je to, kar se je zgodilo z depešo, pravzaprav žaljivo za vse, ki se od jutra do večera, tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih, trudijo, da bi bila Slovenija v EU čim uspešnejša. Glavni nadzor nad uslužbenci je torej njihova zavzetost in vestnost; notranji nadzor je izredno sredstvo za iskanje – milo rečeno – nevestnežev, ki s svojim početjem škodujejo tudi ugledu kolegov, ne samo ugledu države, ki je za te ljudi morda abstrakten pojem.

Kako glede na te dogodke gledate na svobodo informiranja v odnosu do nacionalnega interesa?

Rekel sem že, da nacionalni interes ni dolžnost. To pomeni, da mediji lahko nastopajo tudi proti nacionalnemu interesu. Vprašati pa se moramo, kaj sploh je nacionalni interes. Če preberemo slovensko ustavo in z njo povezano zakonodajo, ugotovimo, da je to cilj, ki ga določijo državni zbor, ki je za to pristojen. Za zunanjepolitično usmeritev Slovenije, za določitev nacionalnega interesa torej je pristojen državni zbor, tisti, ki ga je ljudstvo izvolilo na svobodnih volitvah. In če smo že pri Kosovu, lahko ugotovimo, da so priznanje nove države podprle vse stranke razen SNS in Lipe. V tem primeru lahko rečemo, da se Dnevnik z objavo depeše ni opredelil samo proti vladi, ampak se je opredelil proti vsem strankam in se znašel skupaj z Jelincičem in Pečetom. V demokraciji je to njegova pravica; jaz ji ne ugovarjam, glasno pa si upam izreči, da s temi stališči ne soglašam. To pa je moja pravica. ■

Ideološka (ne)primernost

Dr. Matevž Tomšič, foto: arhiv Demokracije

Dediščina ekskluzivizma. Za slovenski javni diskurz je bila vse tranzicijsko obdobje značilna visoka stopnja ideološke prežetosti. Pravzaprav je ta zideologiziranost le nadaljevanje tradicije, ki sega ne le v čas komunizma, ampak tudi v čas pred njim. Celotno politično zgodovino Slovencev namreč opredeljuje močna stopnja polarizacije med različnimi idejnimi tabori, ki je bila povezana z napetostmi med njimi. Te napetosti so pogosto prerasle v odkrito sovražnost.

To je bilo še posebej nevarno ob navezavi na oblastni monopol ene politične opcije, ki je lahko svojo moč izrabljala za sistematično obračunavanje s tekmeči in njihovo izločanje ne samo iz političnega, ampak nasploh iz javnega življenja.

Posledica takšnega stanja je ekskluzivizem v javnem nastopanju, ko se posamezni udeleženec poskuša predstaviti kot izključni zagovornik nekih idej in vrednot ter kot edini, ki lahko zagotovi njihovo udejanjanje v praksi. Takšne drže niso omejene samo na nosilce političnih in javnih vlog, saj jih prakticirajo tudi običajni državljani v svojem vsakdanjem komuniciranju.

Ta ideološki eskluzivizem se ne izraža le v enostranskih interpretacijah dnevnih dogodkov, predvsem tistih s področja aktualne politike, kjer se po pravilu favorizirajo posamezniki in politične skupine, ki so konkretnemu interpretu idejno blizu. Izraža se tudi v zamejevanju nekaterih pojmov in konceptov, ki se opredeljujejo v skladu s partikularnimi ideološkimi kriteriji.

Prava in neprava civilna družba Eden pojmov, ki so deležni izrazito enostranskih opredelitev, je zagotovo pojem civilna družba. Resda zanj in za vse druge 'velike' družbene koncepte v splošnem velja, da jih je težko jasno (in še težje enoznačno) opredeliti. Ena glavnih dilem, povezanih s civilno družbo, je, kako inkluzivni oz. ekskluzivni naj bodo kriteriji za ocenjevanje tega, kaj vse sodi v njen okvir. Seveda v sfero civilne družbe ni mogoče uvrstiti česarkoli, tj. vsakršnih dejavnosti, ki jih izvajajo ljudje. Vseeno pa je ena glavnih značilnosti civilne sfere v sodobni demokratični družbi prav njena raznolikost, kar pomeni, da jo sestavljajo skupine, ki so zavezane različnim vrednotam in se zavzemajo za različne, pogosto zelo nasprotujoče si cilje. Tisto, kar je edino pomembno, je spoštovanje ustavnih načel. Sodobna civilna družba tako ni ne leva ne desna, ne religiozna ne ateistična, ne prokapitalistična ne antikapitalistična, ampak preprosto pluralna. Le na ta način lahko opr-

vlja svojo funkcijo nadzora nad oblastjo, saj se ne glede na to, kdo vlada, vselej najde kakšna skupina, ki je z njo 'ideološko nekompatibilna' in zato motivirana, da tej oblasti (kakršnekoli politične 'barve' že je) gleda pod prste.

Percepcija civilne družbe na Slovenskem je močno ideološko obremenjena, kar se izraža v ekskluzivističnem opredeljevanju tega, kakšna in katera je 'prava' civilna družba. Se pravi, da mora nekdo, če naj ga uvrstimo v ta okvir, izpolnjevati kriterije 'ideološke primernosti', se pravi, da mora slediti 'pravi' idejam in zagovarjati 'prave' vrednote. Praviloma so tukaj mišljene vselej iste vrednote. Gre za tiste vrednote, ki sodijo v kontekst levičarstva. Tako se v dominantnem toku javnega diskurza o civilni družbi ima za njenega avtentičnega predstavnika tisti, ki zagovarja ekonomski egalitarizem in je kritičen do kapitalizma; ki zagovarja multikulturalizem in nasprotuje tradicionalnim vrednotam; ki zagovarja interese manj razvitih ter je protiglobalistično in proameriško usmerjen.

Percepcija civilne družbe na Slovenskem je močno ideološko obremenjena, kar se izraža v ekskluzivističnem opredeljevanju tega, kakšna in katera je 'prava' civilna družba.

Takšno razumevanje civilne družbe je prišlo najočitneje do izraza v času kampanje za vstop v zvezo Nato oz. proti njemu. Odločitev slovenske politike, da se priključi tej varnostni organizaciji, je izzvala silovit revolt nekaterih – pretežno levičarsko umerjenih – krogov. Ti so se začeli prikazovati kot avtentičen glas civilne družbe, ki nastopa zoper 'odtujeno' politično elito. Tako je nastal vtis, da je na eni strani oblast oz. etabliрана politika, ki podpira vstop v Nato (jasno, zaradi lastnih egoističnih interesov), na drugi pa civilna družba, ki se temu upira (pri tem jo vodijo, kakopak, zgolj načelni motivi). Takšna delitev nikakor ni ustrezala realnemu stanju. Na strani politike kljub deklarativni odločitvi za vstop v Nato ni bilo globlje soglasja o potrebnosti tega koraka, saj je predvsem v tedaj vladajoči LDS precej pomembnih ljudi bodisi držalo figo v žepu,

O avtorju

Matevž Tomšič je leta 2002 doktoriral iz sociologije na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani. Sedaj predava na Fakulteti za uporabne družbene študije v Novi Gorici. Znanstveno in raziskovalno se ukvarja s preučevanjem demokratizacije in družbenega razvoja, pri čemer ga zanima tudi problematika kulturne sfere, predvsem vloga intelektualcev in kulturne elite v politiki in javnosti. Ta čas sodeluje pri dveh mednarodnih projektih, ki se ukvarjata v vprašanji demokratičnega vladanja in medkulturnih odnosov v EU. Sam ali v soavtorstvu je napisal več deset znanstvenih in strokovnih prispevkov v domačih in tujih publikacijah. Poleg tega objavlja publicistične članke v različnih slovenskih medijih, največ v dnevniku Večer.

bodisi odkrito nasprotovalo tej odločitvi. Še manj soglasja o tem vprašanju je bilo na strani civilne družbe. Tisti del, ki ji je nasprotoval – pretežno iz ideoloških nagibov, vezanih na antikapitalizem in antiamerikanizem –, je bil nedvomno glasnejši in bolj motiviran, ne pa številčnejši. Konec koncev je izid referenduma pokazal, da velika večina državljanov podpira vstop v zvezo Nato –, in državljani so ne nazadnje tisti, ki tvorijo civilno sfero.

Podoben primer je bila kampanja ob še enem referendumu: referendumu o novem zakonu o RTV. Tedaj so nasprotniki zakona trdili, da se s spremembo sestave in načina izbire članov programskega sveta RTV izvaja 'izgon' civilne družbe iz tega organa. Pri tem so izhajali iz predpostavke, da so bili ljudje, ki so jih do tedaj imenovali določene družbene in politične organizacije, dejanski predstavniki civilne družbe. Vendar pa so imele takrat le nekatere organizacije možnost, da imenujejo svoje predstavnike. In te organizacije je taksativno določila politika. Naivno bi bilo misliti, da politika pri tem ni imela svoje računice, da ni izbrala tistih organizacij, katerih predstavniki so ji bili idejno blizu. Tako se je dogajalo, da so v imenu 'civilnodružbenih' asociacij nastopali nekateri evidentno politični ljudje, celo nekdanji visoki predstavniki političnih strank. Seveda iz 'pravih', tj. levih strank. Ti so celo vodili ključne organe upravljanja nacionalne radiotelevizije.

Takšne ideološko zamejene predstave generira medijski prostor, za katerega je značilna nizka stopnja pluralnosti. Tako osrednji medijski akterji favorizirajo omejene poglede, ki sodijo v okviru ideološkega levičarstva. Zato jih razglašajo za zgled civilnodružbene drže. Tiste posameznike in skupine, ki takšne poglede promovirajo, pa za avtentične predstavnike civilne družbe. Zato so deležni bistveno bolj naklonjene medijske obravnave kakor pa oni, ki zastopajo nasprotno poglede (te pogosto diskvalificirajo kot 'nazadnjaške', 'provincialne' itd., skratka, 'desničarske'). Od tod izvira denimo velika 'popularnost' antiglobalizma in skupin, ki ga propagirajo. Ti so zelo dobro zastopani v medijih, sploh glede na dejstvo, da gre za maloštevilčno skupino, ki s svojimi stališči in načinom njihove promocije ne uživa prav velike podpore med državljani.

Ideološko neprimerni univerzitetniki Skrb zbujajoče je, da se ekskluzivizem v smislu ideološke primernosti kot kriterija presoje (ne)ustreznosti prenaša na področja, kjer bi morala biti odprtost in neobremenjenost *conditio sine qua non* njihovega delovanja. Primer tega je denimo

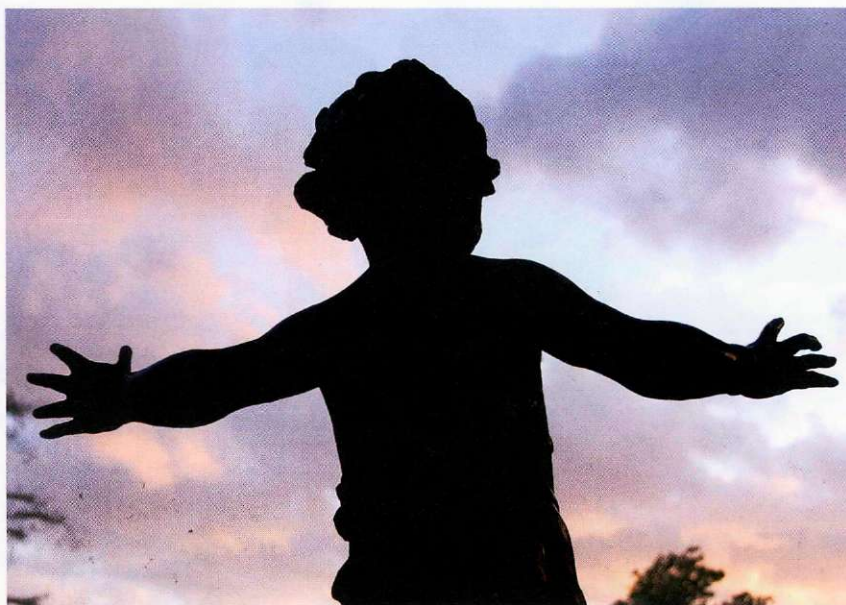
področje akademskega ustvarjanja. Tudi tu prihaja do izločanja 'neprimernih' posameznikov na način osebne diskreditacije in diskreditacije njihovega dela. Dokaz za to je prava medijska gonja, ki smo ji priče v zadnjem času in je usmerjena proti zasebnim visokošolskim ustanovam. Predvsem nekaterim – tistim, ki bi utegnile ogroziti določene ideološke monopole. In tistim, katerih ustanovitelji ne izhajajo iz 'pravega' političnonazorskega kroga.

Tu je 'na tapeti' predvsem nastajajoča Nova univerza, ki je nastala na pobudo skupine akademskih ljudi, pretežno z družboslovnega področja, in bo združevala tri obstoječe zasebne fakultete. V času, ko so postopki odločanja o njeni ustanovitvi v sklepni fazi, so se kot po naključju pojavili številni očitki o domnevem neizpolnjevanju pogojev in s tem zniževanju akademskih standardov, ki naj bi ga ta ustanova prinesla. Seveda ti očitki ne vzdržijo nobene resne presoje. Nova univerza namreč izpolnjuje vsa predpisana merila, njene ustanoviteljice pa izvajajo programe, ki so jih potrdili ustrezni organi, kar pomeni, da povsem ustrezajo uveljavljenim kriterijem. Tako o tem, da je univerza upravičena do podelitve akreditacije, ne more biti nobenega dvoma. Izpolnjuje namreč ne blažje, ampak strožje pogoje, kot je bil to primer pri ustanavljanju nekaterih univerz v preteklosti. Vseeno je deležna silovitega nasprotovanja, predvsem tistih, ki so desetletja imeli politično in ideološko nadvlado. Tovrstno medijsko kampanjo, ki je očitno usklajena z nekaterimi političnimi krogi – stranki LDS in Zares sta

Skrb zbujajoče je, da se ekskluzivizem v smislu ideološke primernosti kot kriterija presoje (ne)ustreznosti prenaša na področja, kjer bi morala biti odprtost in neobremenjenost *conditio sine qua non* njihovega delovanja. Primer tega je denimo področje akademskega ustvarjanja.

na to temo sklicali sejo pristojnega parlamentarnega odbora –, je mogoče razumeti kot pritisk na organe, ki odločajo o omenjeni akreditaciji. Dogaja pa se tudi v času, ko četrtošolci izbirajo, kam bodo študirali, kar pomeni, da se poskušajo z diskvalifikacijo teh fakultet prihodnji študenti odvrniti od njih.

Seveda se pojavom ideološkega ekskluzivizma in vsiljevanja tovrstnih kriterijev nikoli ni mogoče povsem izogniti. Vendar je to še posebej problematično, kadar se dogaja v razmerah, kjer prevladujejo različni monopoli, ki vzdržujejo idejno hegemonijo določenega kroga. Zato je za odprto družbo pomemben ne le politični, ampak tudi civilnodružbeni pluralizem. **D**

Najbogatejši tranzicijski tajkuni

Vida Kocjan, foto: Buenos Dias, Gregor Pohleven, mediaSPEED, arhiv Demokracije

Večina najbogatejših Slovencev je tranzicijskih tajkunov, zbranih okrog Kučanovega Foruma 21. Obogateli so zaradi političnih povezav v preteklosti, različnih mahinacij in na dvomljiv način speljanih menedžerskih odkupov podjetij.

V začetku aprila je v javnost spet prišla lestvica najbogatejših Slovencev. Novinarji revije Manager, ki so jo pripravili po zgledu tujih revij, so se pri tem zelo potrudili, čeprav se pri tem pojavljajo tudi različni pomisleki. Zaradi same metodologije dela precej res bogatih Slovencev ni na tem seznamu. Novinarji so namreč uporabljali podatke, ki so javno dostopni, to pa so podatki Agencije za javnopravne evidence RS (Ajpes), Klirinško depotne družbe (KDD) in enega od javno dostopnih spletnih portalov, na katerih objavljajo finančne podatke oziroma podatke o poslovanju posameznih družb, omogočen pa je tudi vpogled v bilanco stanja posameznih podjetij in samostojnih podjetnikov z izračuni ter primerjavami raznih finančnih kazalnikov. Pri tem novinarji in sodelujoči pri oblikovanju lestvice niso upoštevali tistih, ki so svoje premoženje prenesli v tujino ali pa se ukvarjajo s posli, ki prinašajo večje dobičke, ki jih ni mogoče preprosto ovrednotiti, saj posamezniki molčijo o tem. Kljub vsemu so sestavljalci naredili pionirsko delo, čeprav se zdi, da so pri tem nekoliko podlegli tudi političnim pritiskom in pritiskom raznih gospodarskih lobijev. Na kaj mislimo pri tem? Na to, da so med bogataše prišli tudi ljudi, ki so v zadnjem času politično izpostavljeni. Tu mislimo na Kristijana Petka, ki je v času te vlade pridobil koncesijo za igralništvo in zaradi tega s premoženjem, ocenjenim na 11,5 milijona evrov, pristal na 96. mestu seznama 100 najbogatejših. Že na pogled je to neverjetno, saj je v državi precej bogatejših ljudi. Kot primer navedimo le prodajo delnic Nove Kreditne banke Maribor, ko je na primer odvetnik

Kdo je Danijela Rakovič, najbogatejša Slovenka?

Tridesetletna Danijela Rakovič je kot referentka za vrednostne papirje zaposlena v mariborski Probanki, na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev pa sodeluje kot borzna posrednica. Na lestvici najbogatejših je na 4. mestu in je najbogatejša Slovenka, vrednost njenega premoženja pa je ocenjena na 146,1 milijona evrov. Danijela Rakovič smo prvič zasledili konec leta 2007, in sicer v povezavi z družbo Kolonel, katere lastnica je, in v povezavi s Pivovarno Laško, ki jo vodi Boško Šrot, ter Infond Holdingom, ki je imel že pred objavo ponudbe za prevzem delnic Pivovarne Laško za okrog pol milijarde evrov vreden portfelj naložb. Ob njegovem prevrednotenju na pošteno vrednost in zmanjšanju za dolgove je bila njegova čista vrednost okrog 400 milijonov evrov. To je seveda nekajkrat več, kot je tržna vrednost delnic na borzi. Pot nas od Infonda Holdinga pelje do Centra Naložb, ki je prav tako pred novim letom objavil ponudbo za prevzem Infond Holdinga. Ob upoštevanju položaja naložb in dolgov pred prevzemom ter

konservativni predpostavki, da prevzemna ponudba v startu ni vodila do kapitalskega dobička (čeprav zaradi nesramno nizke cene dejansko je), smo čisto vrednost Centra Naložb ocenili na manj kot 200 milijonov evrov. Družba, katere 77,7 odstotka ima družba Kolonel, na borzi niti približno ne dosega omenjene vrednosti. Kolonel tako za preostale delnice Centra Naložb delničarjem ponuja le 7,5 evra na delnico, medtem ko bi bila poštena vrednost skoraj 50 evrov. Ob upoštevanju le 77,7-odstotnega lastniškega deleža Kolonela je ocenjena vrednost njegove naložbe v Center Naložbe 155 milijonov evrov, čista vrednost Kolonela po odšteti dolgov pa 146 milijonov evrov. In kaj sploh je Kolonel? Družba s slamnatim naslovom in slamnato lastnico, bi dejali nekateri. Uradno je lastnica borznica Danijela Rakovič, zaposlena v Probanki, in na papirju najbogatejša Slovenka. Njen odziv na lestvico najbogatejših: »Nič ne bom komentirala.« Skoraj javna skrivnost pa je, da za Rakovičevo stoji Boško Šrot. Na enem od spletnih portalov so zapisali, da

Danijela Rakovič s 146,1 milijona evrov

sta Rakovičeva in Boško Šrot pogodbo o t. i. slamnatem lastništvu oziroma o posoji imena sklenila pri nekem mariborskem notarju, pogodba pa naj bi bila nato pristala v rokah Janija Soršaka, vršilca dolžnosti direktorja urada za varstvo konkurence. Podatkov o tem, ali ima Soršak res to pogodbo, nam ni nihče ne zanikal ne potrdil.

Vir: revija Manager in lastni

Zoran Jankovič, župan

Vrednotenje premoženja

Pri vrednotenju premoženja so sestavljavci lestvice med drugim vrednotili kapital, upoštevali so dolgove družb, ne le premoženja, javne delniške družbe so vrednotili po zaključnem tečaju 8. januarja 2008, nejavne delniške družbe pa so vrednotili na podlagi bilanc iz leta 2006. Ocena zajema finančne naložbe na delniškem trgu fizičnih oseb, ne upošteva pa morebitnega dolga, ne zajema osebnega premoženja, pri družbah v davčnih oazah, za katere nimajo trdnih dokazov o lastništvu, pa so posamezniku oceno vrednosti pripisali, če so z veliko verjetnostjo sklepali, da premoženje pripada temu posamezniku.

Stojan Zdolšek dal ponudbo za odkup delnic v vrednosti 10 milijonov evrov, vendar ga na omenjenem seznamu ni. Pri tem se ne moremo znebiti niti občutka,

da so Petka uvrstili na seznam najbogatejših prav zato, ker naj bi bil blizu vladajoči SDS, predsednik stranke pa je pred kratkim dejal, da članov te stranke ni na

seznamu 100 najbogatejših. Ker je družino Petek v zadnjem času izpostavljala razvpita Andrijana Starina Kosem (ASK), in sicer kot primer bogatenja ljudi iz vla-

dajoče stranke, se zdi, da Petkova umestitev na seznam ni bila nalključna. Kakorkoli že, ASK ni na seznamu, čeprav bi to marsikdo pričakoval, seveda pa se to ujema ▶

Ivan Zidar, SCT

Jože Mermal, BTC

Boško Šrot, Pivovarna Laško

Herman Rigelnik, Autocommerce

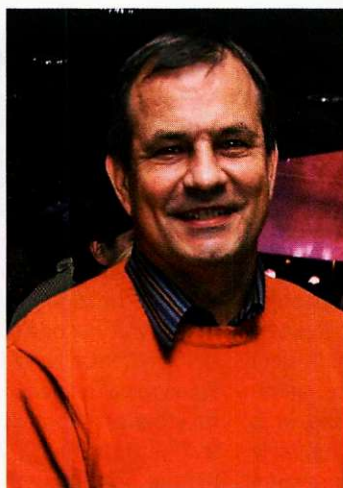
Bine Kordež, Merkur

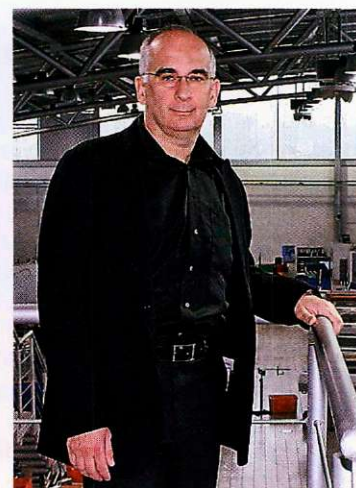
Romana Pajenk, Probanka

Edvard Oven, BTC

Rado Snežič, Meltal

Igor Akrapovič, Akrapovič, d.o.o.

▶ s prejšnjo ugotovitvijo, da sestavljalci seznama niso upoštevali osebnega premoženja niti bančnih računov, zlasti ne tistih, ki so odprti v tujih bankah oziroma v državah, ki so znane kot davčne oaze, kot je na primer Liechtenstein. A to ni kritika, ki bi letela na sestavljalce seznama, saj so prvi, ki so se tega lotili, videti pa je tudi, da svoje metode vrednotenja premoženja tudi sprotno dopolnjujejo.

Težki 4 milijarde evrov Dvignili so tudi mejo za uvrstitve

na lestvico 100 najbogatejših, in sicer z lanskim 7,3 milijona evrov na 11 milijonov evrov, premoženje vseh stotih pa je vredno 4.024,9 milijona evrov, medtem ko je bilo lani njihovo premoženje vredno 2.299,7 milijona evrov, kar pomeni 75-odstotno rast. Okoli tretjina lanskim bogatašev se letos ni uvrstila na lestvico. Razlog pa večinoma ni slabše poslovanje, temveč to, da so jih izpodrinili drugi podjetniki, ki imajo boljše rezultate. Med drugim na lestvici ni več Rajka Hrvatiča,

družin Galičič in Pišljari ter Avdulaha Ramčiloviča.

In kdo so najbogatejši Slovenci?

Med prvimi tridesetimi je največ bančnikov, tretjina pa je novih obrazov. Sestavljalci lestvice so izpostavili Ivana Zidarja, predsednika uprave in večinskega lastnika družbe SCT, »ki je poskočil za 500 odstotkov«. Medtem ko se je Zidar lani uvrstil šele na 88. mesto, je letos pristal na 19. Letos se je torej na lestvico 100 najpremožnejših Slovencev uvrstilo trideset novih imen; med

njimi je Bine Kordež – čeprav ni največje presenečenje –, ki je izvedel menedžerski odkup podjetja Merkur. Med novinci so tudi Danijela Rakovič, družina Pušnik (12. mesto), Franc Riemer (23. mesto), Aleksander Jereb (62. mesto), Bine Kordež (68. mesto), Romana Pajenk (76. mesto) in že omenjeni Kristijan Petek (95. mesto). Največje presenečenje (ali pa tudi ne) je Danijela Rakovič.

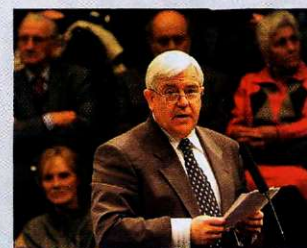
Koga pogrešamo Na lestvici nedvomno pogrešamo Stoja-

Seznam 100 najbogatejših Slovencev – leto 2008

IME IN PRIIMEK	DRUŽBA	VREDNOST PREMOŽENJA V MIO EVROV			
1. Mirko Tuš	Engrotuš	550,0	24. Alenka Žnidaršič Kranjc	Skupina Prva	35,6
2. Igor Lah	MNP2	250,3	25. Janez in Vanda Deželak	nekdanji Termo Škofja Loka	35,5
3. Darko Horvat	Aktiva Holding	235,9	26. Družina Odlazek	Krater	33,5
4. Danijela Rakovič	Center Naložbe, Kolonel	146,1	27. Matjaž Gantar	KD Group	33,3
5. Dari in Vesna Južna	Perspektiva	145,8	28. Tomaž Rečnik	Consulting, Era	32,6
6. Joc Pečecnik	Elektronček Group	133,1	29. Jože Mermar	BTC	32,6
7. Igor Akrapovič	Akrapovič, d.o.o.	123,8	30. Tomaž Boh	BTS Company	32,4
8. Branko Drobnač	Poteza	199,6	31. Gorazd Borštnar	Finira	32,1
9. Tomaž Lovše	Diners Club Adriatic	79,0	32. Družina Čop	Armeton	30,7
10. Bahtijar Bajrovič	Sportina Group	74,0	33. Igor Jurij Pogačar	Pinus TKI	30,4
11. Družina Anderlič	Kranjska inv. družba	71,2	34. Družina Drašler	MDM	28,4
12. Družina Pušnik	BPH Medvešek Pušnik	67,0	35. David Kobal	Gold Club	27,2
13. Igor Štemberger	BPH Ilirika	66,7	36. Ivan Kralj	Arex	26,9
14. Družina Polič	Pick & Place	64,8	37. Gvido Omladič	Era	26,6
15. Filip in Zdenka Remškar	Smart Inženiring	58,4	38. Dean Čendak	Publikum	26,2
16. Družina Zakeršnik	Eurocity	54,6	39. Drago Simčič	Poteza	25,3
17. Tone Strnad	Medis	49,9	40. Savo Grilj	Konus Konex	25,0
18. Družina Krč	Rešet, Gratel	49,6	41. Franc Gajšek	Metalka Ibico	24,8
19. Ivan Zidar	SCT	49,7	42. Maks in Simona Bastl	Maksim	24,4
20. Družina Frelj	Plasta	45,2	43. Tomaž Butina	KD Group	22,8
21. Družina Ajlec	AJM	42,4	44. Helena Petrin	BTC	22,7
22. Družina Snežič	Meltal	39,0	45. Andrej Repina	BTC	22,7
23. Franc Riemer	Surovina, Koto, Gradis	36,5	46. Herman Rigelnik	ACH	21,4
			47. Metod Cerar	Kuleer	21,3
			48. Zvone Taljat	Publikum	21,2
			49. Ivan Žerko	SRC.SI	20,7

Darko Horvat in Matjaž Gantar sta obogatela z iznajdljivostjo, a pravno nesporno.

Milan Kučan in Forum 21

Kučan iz ozadja

Pretekli teden smo obširneje poročali o tožbi Zorana Jankovića, župana mestne občine Ljubljana in nekdanjega predsednika uprave PS Mercator zoper Igorja Bavčarja, predsednika uprave Istrabenza, in Boška Šrota, predsednika uprave Pivovarne Laško. Tožba poteka na Okrožnem sodišču v Kopru, Janković pa med drugim od obeh zahteva izpolnitev domnevnega poslovnega dogovora iz leta 2005, po katerem naj bi vsak od njih dobil 15 odstotkov Mercatorja. Izvedli naj bi torej menedžerski odkup, do katerega pa ni prišlo.

Poročanje s koprškega sodišča je bilo skopo, v časniku Finance pa so zapisali, da je Boško Šrot v pričanju na sodišču dejal, da je Jankovića nazadnje poklical, da bi zgladila spor, decembra lani, in sicer na pobudo nekdanjega predsednika države Milana Kučana. Ni jasno, zakaj naj bi v sporu posredoval Milan Kučan, četudi sta Janković in Šrot njegova prijatelja. Šli smo po sledi zapisa in vsem trem – Zoranu Jankoviću, Bošku Šrotu in Igorju Bavčarju poslali vprašani. Ker smo še izvedeli, da so se dan pred obravnavo na koprškem sodišču pri Andrijani Starina Kosem (ASK) v prostorih Pivovarne Union sešli Šrot, Bavčar in Stojan Zdošek, smo jih vprašali tudi o tem, vendar nam nihče od njih ni odgovoril. Prvi nam je prek tiskovne predstavnice sporočil, da mu vprašanja lahko postavimo le na torkovi tiskovni konferenci, Šrot se je zavil v molk, Igor Bavčar pa je odgovoril, da »ne eno ne drugo ne drži, Kučan mi ni nikoli dal nobene pobude in pri Andrijani S. Kosem se nismo nikoli sestali«.

Vsekakor bolj verjamemo svojim informatorjem, Kučanovo posredovanje pa je v svojem imenu potrdil tudi Boško Šrot. Samo kot zanimivost dodajmo: če se menedžerji srečajo pri Kučanu, ni to nič posebnega, če pa se to zgodi na primer pri Janezu Janši, je to velik halo! V. K.

na Zdolska, Uroša Urbanijo in Sandija Češka iz Zagorja oziroma Izlak, Stanislava Valanta, Aleša Čerina in Alešo Kandus, Jadranko Dakić, Bojana Petana, družino Šešok, Jožeta Škobernetta, če omenimo le nekatere. Tudi premoženje družine Janković se zdi premalo ocenjeno, saj je Jankovićevea Electa samo za delnice NKBM ponujala 27 milijonov evrov, Zoran Janković pa je prodal delnice PS Mercator po ceni, ki niti ni znana. Politikov na seznamu ni, kar pa ne pomeni, da nekateri med njimi niso

zelo bogati. Lestvica je torej tu, ne moremo pa trditi, da povsem verodostojno kaže premoženjsko stanje slovenskih bogatašev, kar priznavajo tudi ustvarjalci sami. Za slednje bi namreč potrebovali bistveno več podatkov; predvsem bančnih in tistih o morebitnem pranju denarja ali davčnih utajah. Če podrobno pogledamo lestvico, ugotovimo, da je kljub temu na seznamu veliko ljudi iz izbranih družb, ki so se v preteklosti lastninile na dvomljiv in moralno sporen način. Ali tudi po zakonu, pa ni (še) dokazano. ■

50. Hoteim Ramadani	Salbatring Internationl	20,7	76. Romana Pajenk	Probanka, Profectus	13,7
51. Janez Rozman	Ilirija	20,4	77. Sonja Gole	ACH	13,6
52. Stanko Polanič	Intering Holding	19,6	78. Loris Požar	Gold Club	13,6
53. Družina Simič	Terra R.B.	19,6	79. Družina Adamič	Adles	13,6
54. Martin Darko Klarič	Media Publikum	19,6	80. Andreas in Andreja Starman	Starman	13,4
55. Boštjan Primec	Simt	19,6	81. Edvard Progar	Skupina Epic	13,1
56. Marko Žehelj	BTC	19,1	82. Družina Karoly	GMT	13,1
57. Jože Kozmus	Prevent Global	18,5	83. Sergej Racman	KD Group	12,9
58. Družina Prebil	BTC	18,3	84. Branko Pretnar	Oniks	12,8
59. Rudolf in Igor Berce	Bronox	18,3	85. Družina Plut	Novoline	12,6
60. Marjan Bevk	Merit	17,5	86. Družina Počkaj	Počkaj	12,6
61. Mirko Kovačič	Avtotransport Kovačič, Krka	17,4	87. Robert in Judita Šega	KD Group	17,4
62. Florijan Velikajne	Oriks	16,9	88. Stojan Petrič	Kolektor	12,3
63. Aleksander Jereb	Kompas MTS	16,9	89. Miroslav Gnamuš	Litostroj Ulitki	12,2
64. Družina Janković	KLM, Electa	16,3	90. Viljem Orel	Galeb Grup	12,0
65. Janez Škrabec	Riko	16,3	91. Matej Sukič	Finander	11,8
66. Franc Gregorčič	Plastform	16,3	92. Stanislav Menard	Nova Kuverta	11,7
67. Zdravko Zagožen	Zagožen	16,2	93. Tomaž Žvipelj	Elektronček Group	11,7
68. Bine Kordež	Merkur	15,7	94. Družina Pečnik	Alpinom	11,6
69. Borut Lozej	Viva Gostinstvo	15,6	95. Družina Čadež	Holuom	11,5
70. Aleksander Sekavčnik	KD Group	15,6	96. Kristjan Petek	Astrasa	11,5
71. Drago in Nanika Martinjak	Eurocom	15,0	97. Edvard Oven	BTC	11,4
72. Vera Mihatovič	ACH	14,8	98. Radoje Mičič	Teleray	11,0
73. Tone Ofentavšek	Oplast	14,5	99. Jožef Žlender	Teleray	11,0
74. Tomaž Smeh	Smeh	14,5	100. Dušan Rajar	Teleray	11,0
75. Edvard Svetlik	Hidria	14,2			

Politična realnost šolskega zakona

Peter Avsenik, foto: arhiv Demokracije

Po mesecih prerekanj, celo ideoloških spopadov v zvezi zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, je bil konec marca ta vendarle sprejet, a v dokaj okrnjeni obliki, saj je ministristvo najspornejše rešitve umaknilo.

Zakon uveljavlja bolonjsko reformo, določa stopnjo izobrazbe učiteljev, uvaja tako imenovani pedofilski člen, prinaša pa brezplačne učbenike in brezplačno varstvo otrok do vključno petega razreda osnovne šole. Za opozicijo najspornejše določilo pa je financiranje zakona po sistemu MoFAS oziroma »po glavi učenca«.

Najnujnejše spremembe Vlada je 20. novembra lani, potem ko poslanci znova niso izglasovali novele ZOFVI, v parlament vložila skoraj identičen zakon, ki pa ne vključuje več višine sofinanciranja zasebnih šol in člena

o ustanavljanju vzgojno-izobraževalnih centrov. Kot pravijo na ministrstvu za šolstvo in šport, so temeljne rešitve zakona poleg že opisanih tudi dvig kakovosti v izobraževalnem procesu (uvaja samoevalvacijo šol, merila za ugotavljanje kakovosti in obvezno ustanovitev sveta za evalvacijo), možnost ustanavljanja poklicnih šol (na primer s strani gospodarstva in javno-zasebnih partnerstev). Po novem bo šola morala zagotavljati tudi tehnično in finančno podporo za delovanje svetov šole. Storilci najhujših kaznivih dejanj, vključno s pedofili, pa bodo morali zapustiti delovno mesto učitelja.

Ob dolgotrajnem in burnem sprejemanju prejšnjega predloga zakona, ki je vključeval tudi člen o 100-odstotnem financiranju programov zasebnih šol in ki nazadnje zaradi veta državnega sveta in grožnje opozicije z referendumom ni bil uveljavljen, je zakonodajalec vendarle ohranil treznost. Čeprav je po ministrovem mnenju (in tudi po mnenju mnogih predstavnikov zasebnega šolstva) sedanjí način financiranja šolstva do zasebnih zavodov diskriminatoren oziroma izključujoč, se je odločil, da v prid uveljavitvi bolonjske reforme uvede vsaj najnujnejše spremembe. A niti pri teh po-

slanci koalicije in opozicije niso bili povsem enotni.

MoFAS kot del koncepta Vročá razprava se je razvnela že na seji odbora za šolstvo v začetku marca. Po mnenju ministra za šolstvo in šport Milana Zvera je glavni razlog, da se s sprejetjem novele tako mudi, v bolonjski reformi visokošolskih programov in s tem povezanih izobrazbenih standardov učiteljev. Popravljeni zakon je po njegovih besedah »predlog, ki je bil deležen verjetno največje razprave – zlasti na področju šolstva – v tem mandatu«. Kot smo že zapisali, je bilo za opozicijo najspornejše finan-

ciranje šol po sistemu glavarine. Tudi sicer so zlasti v SD pripravili vrsto dopolnil, saj je zakon po mnenju Majde Potrata »še vedno neuskladen in nesprejemljiv«. V Evropi že uveljavljenemu sistemu financiranja MoFAS je nasprotoval tudi glavni tajnik Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture (SVIZ) Branimir Štrukelj. Po njegovem mnenju utegne takšen sistem privedi do zmanjšanja kakovosti šol. Generalni direktor direktorata za srednje šole Janez Mežan mu je odvrnil, da se tega predloga pravzaprav niso spomnili sami, saj ga je predlagal že Zverov predhodnik Slavko Gaber, sicer pa gre v smeri decentralizacije in preglednejšega načrtovanja javnih financ. Poleg Mežana so se sistemu MoFAS v bran postavili tudi trije ravnatelji srednjih šol, ki imajo že več let vpeljan sistem financiranja na udeleženca izobraževanja.

Pri sistemu MoFAS gre sicer za del širšega koncepta, ki ga poskuša vpeljati ministrstvo in ki zagotavlja večjo osredinjenost na posameznega učenca ali dijaka. V tem smislu je financiranje šol po oddelkih seveda preživeto, vendar je predlog v predstavniških opozicije zbudil sum, da bi ministrstvo s tem skozi stranska vrata poskušalo zagotoviti tudi višjo postavko sredstev za programe zasebnih šol. To pa je bil že v prejšnjem predlogu zakona razlog mnogih žolčnih razprav, saj del zasebnega šolstva pokriva tudi največja verska skupnost pri nas. Pri tem pa v razpravah za nekatere predstavniške opozicije pravzaprav nikoli ni bila pomembna kakovost tovrstnih šol (ki je na zavidljivo visoki ravni), ampak le to, s katerih vrednostnih postavk izhajajo njihovi programi.

Odgovornost ministra Kot smo zapisali, zakon uveljavlja tudi obvezno ustanovitev sveta za evalvacijo. Tudi na tem področju so se med poslanci lomila kopja. Zakon namreč določa, da gre za posvetovalno telo, imenuje ga minister, ki na predlog sveta sprejme tudi merila za ugotavljanje kakovosti izobraževanja. Opozicija je predlagala dopolnilo, po katerem bi omenjena merila sprejemal

Minister za šolstvo Milan Zver

Poslanka SD Majda Potrata

Direktor za srednje šole Janez Mežan

kar svet sam. »In predlagamo, da bi svet imel tri člane na predlog javnih univerz, dva člana na predlog strokovnih združenj, enega na predlog ministrstva, pristojnega za izobraževanje, enega na predlog dijaške organizacije in enega na predlog reprezentativnih sindikatov,« je med drugim dejala poslanka SD Potrata. Ta predlog je podprl tudi Branimir Štrukelj, saj je tak strokovni

Zakon ni ponujanje bombončkov

Predstavniki ljudstva so na isti seji konec marca potrdili tudi vla-dni predlog o subvencionirani prehrani dijakov. Država bo odslej vsakemu dijaku prispevala 2,42 evra za topla obroka na dan, kar bo v enem letu zneslo 43 milijonov evrov. Šole bodo od 1. septembra letos možnost toplega obroka morale zagotoviti same. To bo po mnenju opozicije nemogoče, saj ima kuhinje zelo malo šol. Tudi sicer je opozicija – zlasti poslanka SD Majda Potrata – ministru očitala predvolilno naravnost zakona, poleg tega pa naj denarja za to v proračunu ne bi bilo dovolj. Kristjan Janc iz SLS je v državnozborni razpravi ocenil, da »bo ena patria (oklepnik) manj, pa bo denarja dovolj«.

Na očitke Potratove o tem, da je subvencioniranje dijaške prehrane predvolilna poteza in da gre le za malenkostno izboljševanje položaja najbolj ogroženih, so se odzvali na ministrstvu za šolstvo in šport (MŠŠ).

»Namen predloga zakona ni 'ponujanje bonbončkov', temveč zagotovitev rednega dnevnega toplega obroka za vse dijake, ki ga prav v tem obdobju odraščanja najbolj potrebujejo,« so v odzivu zapisali predstavniki MŠŠ. Po njihovo gre za precejšen korak naprej na področju ureditve dijaške prehrane, izboljševanja prehranjevalnih navad in posledično zdravja dijakov, kar ni uspelo narediti nobeni vladi v preteklosti.

In ne nazadnje – tudi če vladni predlog, ki ga podpira tudi Dijaška organizacija Slovenije (DOS), gledamo kot predvolilno potezo, še vedno ni mogoče zanikati njene koristnosti.

Bodo za hrano poskrbele šole same?

Osnovno in srednje šolstvo sta področji, ki poleg ožjega družinskega okolja v precejšnji meri vplivata na kasnejše nazorsko prepričanje posameznika.

organ po njegovo »bistveno bolj neodvisen od vsakokratnega ministra«. Milan Zver pa je na drugi strani opozoril, da gre vendarle za posvetovalni organ ministra. Dodajmo, da bi morala biti pri zagotavljanju meril kakovosti šol politična opredeljenost vsakokratnega ministra popolnoma irelevantna. Vladni predlog sicer ministru daje precejšnjo pooblastila, a prav zato toliko večjo odgovornost do učencev in ne nazadnje tudi do njihovih staršev, ki bi si danes gotovo že upali povzdigniti glas, če bi učitelji v šolah (kot še v nedavni preteklosti) učencem

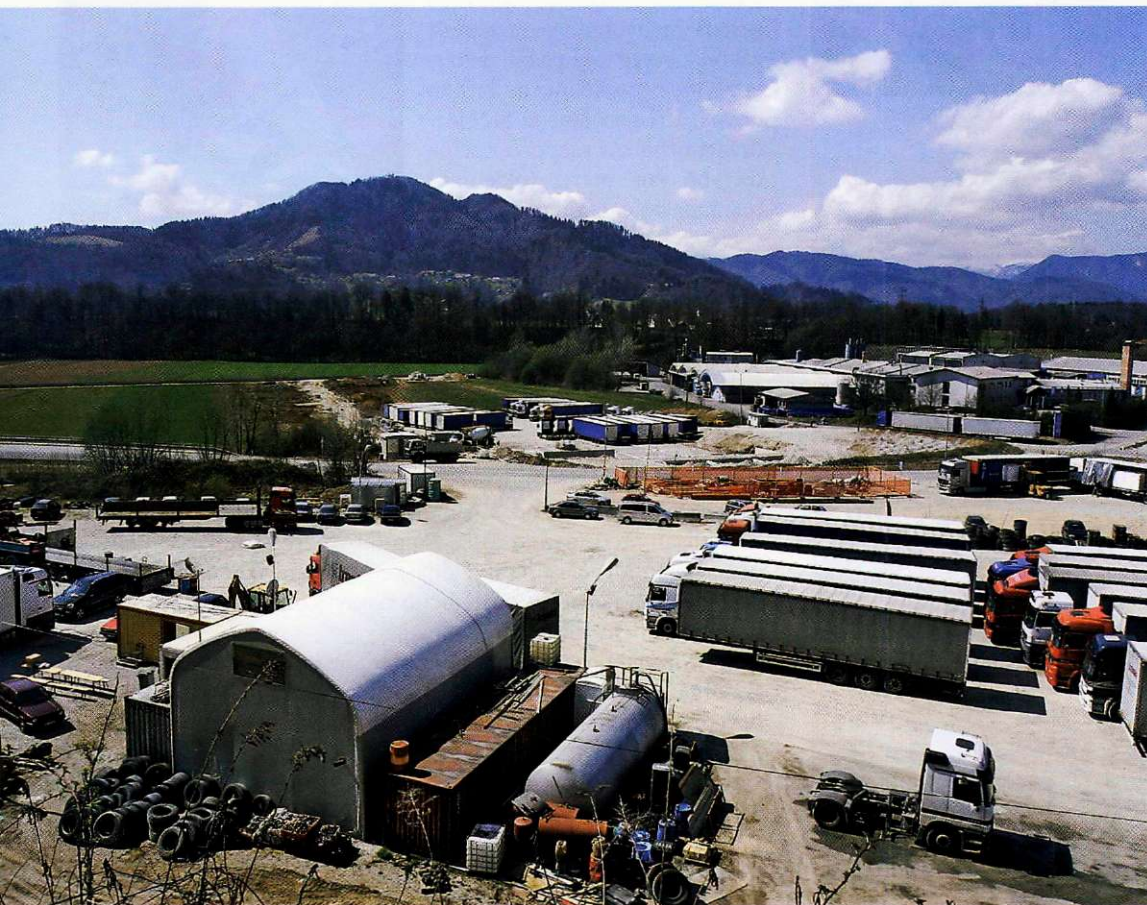
svoje politično prepričanje prodajali kot edino resnico.

Odbor za šolstvo je predlog zakona nazadnje sprejel in ga poslal v državni zbor, kjer so ga 28. marca v razmerju 42 za in 14 proti potrdili. S tem je še pred pripravami na predvolilno poletje, ki bi razpravo utegnulo še dodatno razvneti, zaprl eno od pomembnih poglavij tokratnega mandata šolskega ministrstva. Predvsem osnovno in srednje šolstvo sta namreč področji, ki poleg ožjega družinskega okolja v precejšnji meri vpliva na kasnejše nazorsko in politično prepričanje posameznika. **D**

Začetek konca za gorenjske smeti?

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven, Tina Dokl/Gorenjski glas

Županom gorenjskih občin, združenih v konzorcij centra za ravnanje z odpadki, se je konec minulega meseca vendarle uspelo dogovoriti za rešitev dolgoletnih težav z odpadki, a dogovor je znova naletel na pomisleke krajanov.

Na Polici pri Naklem bo predvidoma stal center za mehansko biološko obdelavo odpadkov.

Kranjski župan Damijan Perne

Potem ko je ministrstvo za okolje in prostor zaradi nasprotovanja krajanov Tenetiš in Mlake zavrnilo umestitev regijskega centra za ravnanje z odpadki na območje obstoječe deponije v Tenetišah, je kranjska mestna občina v mediaciji predlagala območje Exoterma.

Velik korak Na omenjeni lokaciji predvidoma ne bo odlagališča, pač pa le objekt za mehansko biološko obdelavo že sortiranih odpadkov. Potem ko bo predvidoma 15. julija prihodnje leto dokončno zaprto odlagališče v Tenetišah, bodo obdelane odpadke vozili na obstoječa odlagališča – na Malo Mežaklo

v jeseniški in na Kovor v tržiški občini. Težko pričakovano rešitev, ki pa dolgoročno težav z gorenjskimi smetmi še ne rešuje, je sad več kot dvomesečne mediacije, v kateri so sodelovali mestna občina Kranj, predstavniki civilne iniciative z območja KS Tenetiše in Kokrica (Mlake), predstavniki ministrstva za okolje in prostor in predstavniki

Zveze ekoloških gibanj Slovenije. Operativni program za ravnanje z odpadki do leta 2013 je 27. marca potrdila tudi vlada.

»Vemo pa, da nas čaka še veliko korakov. Med drugim opredelitev, kako naprej in kakšen naj bo naš trud, da bomo lahko dogovore materializirali,« je na seji CERO, na kateri je bil program sprejet, med drugim dejal

Do 14. julija prihodnje leto bo Slovenija morala urediti sodobno ravnanje z odpadki ali pa bo Evropski uniji začela plačevati kazni.

kranjski župan Damijan Perne. Dodal je, da komunikacija z okoliškim prebivalstvom poteka, saj se želijo izogniti stvarem, ki so se dogajale v Tenetišah. Pozitivno stališče do predloga je izrazil tudi nakelski župan Janez Ivan Štular, vendar pri tem opozarja na povečan promet, ki bi utegnil obremeniti kraj. »Dogovorili smo se, da bomo vztrajali, da ves promet poteka po avtocesti,« je dejal prvi mož Naklega. Tudi nekateri drugi župani so zadovoljni poudarjali, da je odločitev, sprejeta 25. marca, velik korak naprej pri reševanju sedaj že debelo desetletje stare problematike.

(Ne)obveščeni? In da ne bilo preveč dolgočasno, če ne bi ob namenih županov prišlo do nasprotovanja, se je tudi tokrat rodila civilna iniciativa (CI) krajanov Naklega in bližnjega Struževega. »Naklanska dolina je zaradi številnih objektov, ki onesnažujejo naše življenjsko okolje, že sedaj močno obremenjena,« poudarja članica iniciative Mara Črnilec. Kot pravi, so v Naklem danes industrijska cona, dve gramozni jami, asfaltna baza in daljnovid visoke napetosti. »Mogoče sam

Koroški pokrajinski podpis

Največja poslanska skupina SDS je pred tednom dni obiskala Koroško ter v njej okoli 20 javnih zavodov in institucij. Na tiskovni konferenci v Ravnah na Koroškem je njen vodja Jože Tanko med drugim govoril o pokrajinski zakonodaji. Ne naključno, saj je prav ta regija ustanovitvi pokrajin zelo naklonjena. Občine so se med seboj že dogovorile, da se bodo zavzemale za Koroško kot enotno pokrajino, poleg tega pa so že marca v podporo pokrajinski delitvi države začeli zbirati podpise. V zvezi s tem je Tanko dejal, da bodo ljudje s sprejetjem

Vodja PS SDS Jože Tanko

pokrajinske zakonodaje lažje uresničevali mnoge projekte, med katerimi je izpostavil prometno povezavo prek tretje razvojne osi z avtocestnim križem. Sicer pa je napovedal skorajšnji predstavitev novega pokrajinskega zemljevida. »V nekaterih predelih bomo spodbudili pokrajinsko decentralizacijo, to pomeni, da bomo poskušali ta politični del nekako razporediti med posamezne kraje v pokrajini. Upam, da bo ta na novo oblikovani predlog dobil večjo podporo kot dosedanji,« je dodal prvi med poslanci SDS.

objekt predelave res ne bi vplival na okolje, vendar ne verjamem, saj se postavlja vprašanje, kam z odpadki, ki ostanejo po predelavi, ko odlagališči Kovor in Mala Mežakla ne bosta mogli več delovati. Takrat bo vse ostalo v tej naši posebni suhi dolini nekdanje Tržiške Bistrice in Save,« je dejala Črnilecova. Civilna iniciativa je že do konca prejšnjega meseca zbrala 300 podpisov krajanov Struževega in 600 podpisov krajanov Naklega. Po besedah enega od članov CI Draga Šarabona so ogorčeni, da za zadevo, ki bo v precejšnji meri vplivala na njihovo življenje, izvejo zadnji. Dodaja, da se bodo – če bo treba – po zgledu krajanov Mlake in Tenetiš umestitvi objekta uprli tudi fizično. Kranjska občina pa naj krajanom dokaže, da objekt ne bo škodljiv za okolje in krajanom ne bo poslabšal življenja.

Župan Perne ob zagotovitvi, da škodljivih posledic za okolje ne bo, poudarja, da občina intenzivno komunicira s krajanom. Zanimive odgovore pa smo na vprašanje, ali so bili krajanom

o predvideni graditvi obveščeni, dobili na kranjski občini. »Nekoliko skrivnostna civilna iniciativa iz Struževega in Naklega, ki ne pove, kdo so njeni kontaktni člani, trdi, da občani niso bili obveščeni, vendar to ni res. Mestna občina Kranj je morebitno rešitev za vzpostavitev obrata za obdelavo odpadkov na lokaciji Polica-Exoterm predstavila prek sveta KS Struževo in sestankov s krajanom, poslano pa je bilo tudi posebno pismo župana Damijana Perneta o tej tematiki,« so nam zagotovili.

Očitno je torej, da nekateri že ob besedi »odpadki« pomislijo na onesnaženo okolje in zmanjšano kakovost življenja. Zato velja na tem mestu nekaj več besed nameniti prav objektu.

Ni sežigalnica Industrijski objekt za obdelavo odpadkov, ki je predviden v industrijski coni Polica-Exoterm, bo imel sodobno tehnologijo, ki zagotavlja povsem zaprt sistem brez emisij škodljivih snovi v okolje. Predvideva najprej ločevanje odpadkov po frakcijah,

nato odstranjevanje vode – izsuševanje ostanka odpadkov. Ostanek se bo nato sortiral na del, ki ga lahko uporabimo kot energent, in na del, ki ga je treba odpeljati na odlagališče. S takšnim sistemom se del odpadkov, ki jih bodo odpeljali na odlagališče, zmanjša na minimum, največji del se znova uporabi kot surovina, del pa v obliki energije. Ne gre torej za sežigalnico, pač pa za sodoben objekt brez večjih okoljskih posledic. Kot v pismu krajanom še dodaja župan Naklega Janez Ivan Štular, na tem območju ne bo nastalo odlagališče odpadkov, novi objekt pa ne bo »oddajal smradu« in povzročal hrupa.

Sicer pa je pred kakršno koli graditvijo v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, treba pripraviti celovito presojo vplivov na okolje, v kateri se ugotovijo posredni in neposredni vplivi posega tako na človeka, kot tudi na naravne in kulturne vrednote okolice. »Če bo MO Kranj vlogu vložila, mora MOP v postopku presoje vplivov na okolje javnosti zagotoviti vpogled v vlogo

za pridobitev okoljevarstvenega soglasja, poročilo o vplivih na okolje, pisno mnenje o opravljeni reviziji in osnutek odločitve o okoljevarstvenem soglasju ter omogočiti izražanje mnenj in dajanje pripomb,« so nam dejali na ministrstvu za okolje in prostor. Javnost bo po njihovih zagotovilih o vseh z graditvijo centra povezanih informacijah pravočasno obveščena, in sicer z objavo na svetovnem spletu in v enem od dnevnih časopisov, ki pokrivajo celotno območje države. Od tedaj pa bodo krajanom imeli še mesec dni časa za podajanje mnenj in pripomb.

Bruseljski rok Tako po mnenju predstavnikov MOP kot tudi po mnenju Zveze ekoloških gibanj Slovenije je lokacija Polica-Exoterm za omenjeni objekt najprimernejša. Očitno pa ga bo treba javnosti natančneje predstaviti. Če le ne bo zmanjkalo časa. Do 14. julija prihodnje leto bo Slovenija morala urediti sodobno ravnanje z odpadki ali pa bo Evropski uniji začela plačevati kazni. **D**

Mara Črnilec in Drago Šarabon, civilna iniciativa

Sredi julija 2009 bo odlagališče v Tenetišah predvidoma zaprlo vrata.

Čistilne naprave kot zasilni izhod

Maruša Mihelčič, foto: arhiv Demokracije

Za nami je 22. marec – svetovni dan vode, ki je bil letos namenjen skrbi za ustrezno sanitarno ureditev. Neprimernost sanitarij je velik problem zlasti v deželah tretjega sveta, kjer je pogosto vzrok za številne bolezni in epidemije.

Na območjih, kjer velik del prebivalstva nima zagotovljenih osnovnih higienskih možnosti niti primerne preskrbe z vodo, odpadne vode odtekajo v reke, jezera, potoke in mokrišča ter s tem ogrožajo floro in favno. Boljša komunalna infrastruktura in čistilne naprave bodo v prihodnosti zmanjšale onesnaženost okolja. Okoljska določila predvidevajo, naj bi se tovrstna infrastruktura pospešeno gradila tudi v Sloveniji, saj številni kraji nimajo urejene ustrezne komunalne ureditve, zato pogosto kanalizacija, meteorna in odpadna voda končajo nekje na travniku za vasjo, v bližnjem potoku, jezeru ali reki.

Zakonodaja Leta 2004 je bil sprejet državni operativni program

odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode za obdobje od leta 2005 do 2017. Omenjeni program izhaja iz nacionalnega programa varstva okolja na področju politike varstva voda ter zahteve po izdelavi implementacijskega programa o čiščenju komunalne odpadne vode. Usklajen je s skupnimi stališči Evropske unije na področju okolja. Program se nanaša na varstvo površinskih in podzemnih voda pred vnosom okolju škodljivih snovi, predvsem fosforja in dušika ter fekalnih bakterij. Pravilnik o odvajanju in čiščenju komunalne in odpadne padavinske vode pa določa zahteve, ki morajo biti izpolnjene pri opravljanju storitev obvezne lokalne javne službe. Tovrstne storitve se morajo zagotoviti na območju ce-

lotne lokalne skupnosti razen na višini nad 1500 metrov.

Povzročitelji Med največje onesnaževalce štejemo velike klavnice, škrobarne in tovarne sladkorja, rafinerije olj, galvan-ske obrate, usnjarne ... Vodne ekosisteme ogrožajo še odplake iz mest, industrije in kmetijstva, izlivi kemičnih snovi, graditev jezov za hidrocentrale, regulacija rek, namakanje in preveliko črpanje vode. Pogosto se zgodi, da tako tovarne kot mesta nimajo čistilnih naprav ali pa so le-te neprimerne. Glede na podatke in raziskavo Agencije Republike Slovenije za okolje je bilo leta 2006 kemično stanje površinskih vodotokov ocenjeno na 76 merilnih mestih. Dobro stanje je bilo ugotovljeno za 64 merilnih

mest, za preostalih 12 pa so bili izsledki slabi zaradi vsebnosti snovi, kot so: pesticidi, detergenti, mineralna olja, bor, atrazin, fenolne snovi ...

Čistilne naprave Nekatere od naštetih snovi pristanejo v čistilnih napravah, ki se v zadnjem času v Sloveniji zaradi določil in uredb Evropske unije in njenega okoljskega programa pospešeno gradijo. Čistilne naprave lahko delujejo na treh stopnjah. Popolno čiščenje obsega mehansko, biotsko in kemično stopnjo. Mehansko čiščenje zadrži večje kose odpadkov, pri biotskem se razgradijo organski ostanki v rudninske snovi, s kemičnim čiščenjem pa odtoku odvezamemo hranilne snovi (fosfate in nitate), ki bi lahko pognojile jezero,

potok ali reko, kar bi povzročilo drugotno onesnaženje. Glede na statistiko pa večina naprav deluje le mehansko in biotsko. Pomembno je, da pri čistilnih napravah ločimo tudi med komunalno čistilno napravo, ki je naprava za komunalno odpadno vodo ali mešanico komunalne in padavinske vode. Skupna čistilna naprava je naprava za mešanico komunalne in padavinske odpadne vode z industrijsko odpadno vodo, pri čemer se obremenitve čistilne naprave povečajo.

Volja najde pot Medtem ko si slovenski in hrvaški politiki mečejo polena pod noge in ko se ob Dragonji vrstijo incidenti, nekatera mesta na obeh straneh meje med seboj dobro sodelujejo. Na okoljski ravni sta se povezala tudi občini Kostel in Delnice. Kostelski župan Valentin Južnič nam je pojasnil: »Sodelovanje z Delnicami temelji na tradiciji. Pred mnogimi desetletji so bile Delnice tisti večji kraj, v katerega so Kostelci prodajali mleko, sadje, krompir in druge pridelke ter izdelke. Mnogi naši prebivalci so se dnevno vozili na delo na hrvaško stran -v Brod na Kolpi, Delnice, na Reko. Ob ustanovitvi samostojne občine Kostel pred 10 leti smo začeli iskati nove poti sodelovanja z dvema sosednjima občinama, ne samo z Delnicami, tudi s Skradom, Brodom Moravice in Čabrom. Našli smo jih še posebej pri projektih s turistično vsebino in na področju komunalne infrastrukture.« Ta čas sodelujejo pri dveh projektih, ki ju sofinancira EU. Projekt s turistično vsebino se imenuje Svet Kolpe, ki temelji na zdravilni pokrajini gornjega toka reke Kolpe, poleg Kostela in Delnic pa v njem sodelujejo še občine Čabar, Brod Moravice, Skrad, Osilnica, Kočevje in Črnomelj. Sodelujejo tudi pri projektu Zelena lepota, ki predvideva graditev fekalne kanalizacije s čistilno napravo, obnovo vodovoda za slovenski in hrvaški Kuželj in ureditev projektne dokumentacije za izvedbo fekalnih kanalizacij s čistilno napravo za nekaj naselij na obeh straneh reke Kolpe. Načrti predvidevajo postavitev zajetja za vodovod na hrvaški strani, čistilna naprava pa bo stala na

VODOTOK	Merilno mesto	Parameter	Letna povprečna vrednost	Mejna vrednost
MURA	Ceršak	AOX ($\mu\text{g Cl/L}$)	24	20
	Mota	AOX ($\mu\text{g Cl/L}$)	24	20
LEDAVA	Čentiba	AOX ($\mu\text{g Cl/L}$)	24	20
DRAVINJA	Videm pri Ptujju	Metolaklor ($\mu\text{g/L}$)	0,24	0,1
PESNICA	Zamušani	Metolaklor ($\mu\text{g/L}$)	0,43	0,1
		Pesticidi - vsota ($\mu\text{g/L}$)	1	0,5
SAVA	Jesenice na Dolenjskem	AOX ($\mu\text{g Cl/L}$)	57	20
SOTLA	Rogaška Slatina	Bor ($\mu\text{g/L}$)	177	100
CERKNIŠČICA	Cerknica (Dolenja vas)	Detergenti (mg MBAS/L)	0,13	0,10
LOGAŠČICA	Jačka	AOX ($\mu\text{g Cl/L}$)	21	20
VOGLAJNA	Celje	Cink ($\mu\text{g Zn/L}$)	493	100
KRKA	Krška vas	Atrazin ($\mu\text{g/L}$)	0,11	0,1
		Detergenti (mg MBAS/L)	3,05	0,10
KOREN	Nova Gorica	Mineralna olja (mg/L)	0,75	0,05

AOX: Organsko vezani halogeni, sposobni adsorpcije
Detergenti (mg MBAS/L): Anionaktivni detergenti (mg MBAS/L)

Merilna mesta, za katera je bilo ugotovljeno slabo kemično stanje leta 2006

slovenski strani. Načrtujejo še nekatere druge skupne projekte. Južnič je prepričan, da je občina Kostel v svojem prostoru in tudi širše pravi ambasador dobrih odnosov s Hrvaško, ki bi jih veljalo ob dokaj skrhanih odnosih med državama posebej izpostaviti.

Zelena lepota Zavedanje, da je treba naravo ohraniti in jo ustrezno zavarovati, je privedlo do intenzivnejših okoljevarstvenih dejavnosti na reki Kolpi. Del tega območja je že zavarovan z zakonom o ohranjanju narave, vendar je kljub številnim prizadevanjem

vode zlivajo v Kolpo in njene pritoke ter jih tako neposredno onesnažujejo. Glede na to sta Kostel in Delnice združila moči in pripravila že prej omenjeni skupni okoljski projekt Zelena lepota.

Denar iz EU Omenjeni projekt je uspešno kandidiral na drugem javnem razpisu INTERREG III A – Sosedski program Slovenija, Madžarska, Hrvaška 2004–2006.

Cilj projekta je v prvi vrsti ustavitve onesnaževanja, kar bi posledično izboljšalo kakovost vode na celotnem območju Kolpe kot državne meje (113 km). V pro-

na hrvaški strani. Za načrtovane skupne projekte bo pripravljen model skupnega upravljanja okoljske infrastrukture.

Pomen obveščanja Aktivnosti projekta so razdeljene na več sklopov. V okviru projekta Kuželj bo postavljena čistilna naprava 160 PE (populacijski ekvivalent je enota za obremenjevanje vode), ki bo stala na slovenskem ozemlju, nanjo pa bodo priključena gospodinjstva iz Slovenije in Hrvaške. Posledično bo treba sanirati ali dograditi nekatere vodovodne in kanalizacijske pri-

Največji onesnaževalci so mesta in tovarne.

Nova čistilna naprava ob Kolpi bo na slovenskem ozemlju.

naravovarstvenih organizacij še vedno velik vpliv neprimerne komunalne infrastrukture predvsem na območju gornjega toka reke Kolpe. Problem so obstoječe greznice, ki so večinoma dotrajane in neustrezne ter spuščajo odplake celo v podtalne vode, kar predstavlja veliko okoljevarstveno tveganje, saj se te odpadne

jekt, katerega skupna vrednost je 451.296 evrov, bo vključene 53 odstotkov omenjene površine. Investicija na slovenski strani bo stala okrog 154.738 evrov, na Hrvaškem pa bodo stroški projekta nekoliko dražji, in sicer 296.558 evrov. Evropska unija bo pokrila 85,54 odstotka stroškov na slovenski in 74,9 odstotka stroškov

ključke na obeh straneh Kolpe. Zaradi želje po večjem ozaveščanju tako obiskovalcev kot lokalnega prebivalstva bo vzpostavljen tako imenovani monitoring, ki bo posredoval informacije o kakovosti vode in delovanju čistilne naprave. Te informacije bo mogoče dobiti na informacijski tabli ali na spletnih straneh. ■

SSk do samostojnega zastopnika

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije

Stranka Slovenska skupnost (SSk), zbirna narodna stranka Slovencev v Italiji, pred deželnimi volitvami v Furlaniji - Julijski krajini spet nastopa samostojno. Pogovarjali smo se s tajnikom SSk, odvetnikom Damijanom Terpinom.

Pred vami so deželne volitve; kate- re so glavne točke programa SSk?

Slovenska skupnost se kot zbirna narodna stranka Slovencev v Italiji seveda predvsem zavzema za obstoj in razvoj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. To pa še ne pomeni, da se zavzemamo izključno za jezikovne pravice, saj se zavedamo, da mora manjšina imeti tudi gospodarske, kulturne, socialne in druge pogoje za razvoj. Posebej želimo skrbeti za naše ozemlje, kjer smo naseljeni, saj ocenjujemo, da je upravljanje z njim eden ključnih vzvodov za ohranitev Slovencev na tej zemlji. Seveda je prioriteta še vedno uresničitev zaščitnega zakona, ki je bil sprejet že leta 2001, konkretiziranega pa je bilo zelo malo.

Na deželnih volitvah po 15 letih SSk prvič spet nastopa samostojno – kaj je glavni vzrok za tako dolgo obdobje?

Vse od ustanovitve samostojne deleže FJK pred 40 leti je volilna zakonodaja omogočala slovenski

stranki, da je sama izvolila svojega deželnega svetovaleca. Ko so začeli volilno zakonodajo spreminjati pod pretvezo, da bi se politična slika v deželi poenostavila, je bil učinek izključno ta, da je iz deželnega sveta izpadla Slovenska skupnost. Hkrati pa se je dogajalo, da smo v petih letih enega mandata zamenjali kar 5 predsednikov deželne vlade. Torej je bila politična nestabilnost še bistveno večja. V prejšnjem mandatu je volilni mehanizem predvideval poseben seznam, vezan na predsedniškega kandidata, ki je v primeru zmage omogočil kandidatom s tega seznama, da so bili izvoljeni neposredno ne glede na število glasov. V okviru političnih dogovorov s predsednikom Illyjem smo takrat dosegli uvrstitev našega kandidata, sedaj žal pokojnega Mirka Špacapana na ta seznam in tako je bil tudi izvoljen. V zadnji zakonodajni dobi pa nam je tudi zaradi njegovih vztrajnih prizadevanj uspelo izboriti takšen volilni model, ki predvideva možnost

za stranko oz. listo, ki je izraz slovenske narodnostne skupnosti, da izvoli svojega zastopnika v deželni svet pod pogojem, da zbere vsaj en odstotek veljavnih glasov. Pri tem se mora povezati z večjo stranko, ki kandidira v vseh okrožjih in ki izvoli vsaj enega deželnega svetnika. Tak dogovor nam je uspelo skleniti z Demokrasko stranko, kar nam sedaj realno omogoča izvolitev našega predstavnika v deželni svet.

V katerih volilnih okrožjih se bodo volivci lahko odločali za kandidate SSk in zakaj ne v vseh?

Prej navedeni volilni zakon je bil sprejet marca lani, decembra, ko v deželnem svetu žal ni bilo več Mirka Špacapana, pa je deželni parlament odobril dodatni zakon, ki je urejal izvajanje prej sprejetega volilnega zakona. Ker tam nismo več imeli svojega predstavnika (Mirko Špacapan je umrl 23. 11. 2007), nam je bila v bistvu »podtaknjena« določba, ki ne predvideva nobenih olajšav za predložitev kandidatnih list v okrožjih Tolmeč in Pordenone. Medtem ko volilni zakon izrecno predvideva, da je treba zbrati le 500 podpisov (namesto 1.000, kar velja za vse druge stranke) v okrožjih Gorica, Trst in Videm, pri tem pa je seveda mišljeno, da s tem lahko listo predstavimo tudi v drugih dveh okrožjih (Pordenon in Tolmeč), je dodatna določba izrecno predvidela, da moramo zbirati podpise tudi v teh zadnjih dveh okrožjih, in sicer 1.000 oz. 750, kar pa je bilo za našo stranko nemogoče. Tako smo se žal morali odreči potencialnim glasovom Slovencev v Kanalski dolini in Reziji, kar je prava krivica.

Še dodaten dokaz torej, da moramo imeti Slovenci samostojnega zastopnika v deželnem svetu, sicer za nas ne bo skrbel nihče, žal niti drugi Slovenci, izvoljeni na listah italijanskih strank.

Tudi sami kandidirate, in sicer v volilnem okrožju Gorica. Kaj lahko slovenski manjšini prinese vaša izvolitev?

Slovenska skupnost je predložila kandidatne liste v treh okrožjih: Trstu, Gorici in Vidmu ter pri tem dokazala, da je res lahko zbirna stranka vseh Slovencev ne glede na njihovo svetovnonazorsko prepričanje. Tako smo v Trstu kandidirali npr. Igorja Gabrovca, dosedanjega glavnega tajnika SKGZ, in s tem dokazali, da so vrata v naši stranki odprta vsem. Nismo določili nosilcev list, zato imajo vsi kandidati enake možnosti za izvolitev. Kolegi v stranki so mi na Goriškem predlagali, da tudi sam kandidiram, in seveda sem to z veseljem sprejel v upanju, da lahko pripomorem k boljšemu uspehu stranke. Političnih izkušenj imam kar nekaj in mislim, da sem kot odbornik na goriški občini že dokazal, da je mogoče z vztrajnostjo in odločnostjo marsikaj doseči za slovensko manjšino. Seveda pa je prav, da volivci s preferenčnimi glasovi odločijo, kdo naj jih zastopa.

Kako se lahko položaj slovenske manjšine v Italiji izboljša, če bodo volilni izidi za SSk ugodni?

Slovenska skupnost je v vsej svoji zgodovini, kadar je bila v deželnem svetu, sproti dosegala koristi za slovensko manjšino. V zadnjem mandatu smo poleg volilnega zakona dosegli t. i. deželni zakon o Slovincih, predvsem pa tudi predlog novega statuta dežele FJK, kjer je vsebovan večjezični naziv, torej tudi slovenski, za ime naše dežele. Nadalje so bile podpore v korist naših društev in organizacij primerno upošteevane, naš deželni svetovalec pa je skrbel za predvsem za to, da so bile potrebe slovenske manjšine vedno predmet obravnavanja. Izvolitev samostojnega zastopnika neposredno z liste SSk pa je tudi

formalno priznanje obstoja manjšine, ki mora biti zastopana v deželnem svetu, saj mora prav ta organ realno odražati stanje v naši deželi.

Zakaj SSK ostaja najbolj verodostojen zastopnik manjšine v Italiji?

Preprosto zato, ker bodisi o kandidaturah, bodisi o programih in ravnanju izvoljenih predstavnikov odločamo Slovenci sami. Vsakokrat, ko italijanska večina ne sprejme naših stališč, se morajo Slovenci, ki so izvoljeni na listah italijanskih strank, pač ukloniti direktivam šefov svojih strank in torej ne morejo zastopati realnih interesov manjšine. Primerov je več: nasprotovali so bodisi določbi o olajšanem načinu za izvolitev slovenskega predstavnika v deželni svet, preprečili pa so tudi popravilo Narodnega doma pri Sv. Ivanu v Trstu, za kar je naš deželni svetovalec že pridobil finančna sredstva v višini 1,800.000 evrov. Ko je bilo treba ostro pritisniti na Illyja, da bi se znova ustanovila Kraška gorska skupnost kot motor razvoja našega Krasa, so se slovenski svetniki v italijanskih strankah skoraj vsi »potuhnil«, tako da zadeva ni šla skozi. Skratka, o svoji usodi pri SSK odločamo sami, drugi so pač vezani na direktive italijanskih strank.

Kaj lahko prinese kandidatura Borisa Pahorja in kakšne izide pričakujete?

Zagotovo je kandidatura pisatelja Borisa Pahorja kot največje moralne avtoritete ne samo med Slovenci v Italiji veliko priznanje za to, kar naša stranka je in dela. Zame je to potrditev naših dosedanjih političnih izbir in seveda veliko zadoščenje. Boris Pahor je danes že pravi mit med Slovenci, in to ne samo v zamejstvu, še posebej ko je kot prvi Slovenec na italijanski televiziji v zelo gledani oddaji, ki jo je spremljalo več kot 5 milijonov gledalcev, končno spregovoril o fašističnem zatiranju na Primorskem. Njegova kandidatura je za nas ogromna pridobitev, kolikšna, pove dejstvo, da so novico o njej objavili na prvih straneh vsi italijanski dnevniki v deželi (nekateri celo tako, da so jo pripisali neki drugi stranki, iz česar lahko razumemo, v kakšnih razmerah deluje samostojna slovenska stranka). Prepričan sem, da ga bodo zaradi njegovih jasnih in neomajnih stališč o slovenstvu podprli predvsem mladi. Pričakujem torej dober izid za Slovensko skupnost in našo vrnitev v deželni svet s svojim lastnim simbolom. **D**

Iščem sorodnike

Jaz, Vladimir Krištof, vnuk koroškega Slovenca, se obračam na vas s prošnjo za pomoč pri iskanju sorodnikov v Sloveniji ali v drugih državah. Moj dedek Filip Krištof je bil rojen 29. 4. 1883 v Veliki vasi (Langdorf) pri sv. Jakobu v Rožu (Rosental) na Koroškem. Leta 1914 je bil mobiliziran in se je bojeval v prvi svetovni vojni. Leta 1915 ga je pri Premislu zajela ruska vojska in je kot ruski vojni ujetnik nekaj let preživel v različnih vojnih taboriščih v Sibiriji in na Uralu. Po revoluciji 1917 je bil prisiljen sprejeti sovjetsko državljanstvo in se znova poročiti. Leta 1926 se mu je rodil sin Robert, to je moj oče. Leta 1941 sta bila Filip in Robert iz političnih in etničnih razlogov represirana in izgnana v posebno naselje Ozerki na Severnem Uralu, kjer sta delala kot nekvalificirana delavca. 2. januarja so dedka aretirali organi NKVD. Obsojen je bil po 58. členu takratnega Kazenskega zakonika zaradi političnih razlogov. 1. avgusta 1943 je moj ded Filip umrl v taborišču NKVD na Severnem Uralu. Ko je bil moj ded Filip vpoklican v vojsko, je njegova družina ostala v Veliki vasi na Koroškem: oče Lorenc, mati Ana (rojena Serajnik), žena Lucija, sin Filip (rojen leta 1912), hčerka Ana (rojena leta 1910), brat Martin (rojen leta 1897) ter sestri Ana (rojena leta 1879) in Štefanija (rojena leta 1889). Leta 2006 je nadškof Koroške dr. Alojz Schwarz pomagal najti mojega bratranca, Filipovega sina, rojenega leta 1912, usoda drugih članov družine mojega dedka Filipa pa mi je ostala neznana. Glede na navedeno prosim bralce za pomoč pri iskanju sorodnikov, ki morda živijo v Sloveniji ali drugih državah sveta.

Vladimir Krištof

Tedenski utrip

GLASBENA ŠOLA Predsednik Glasbene šole (GŠ) Božo Hartmann ugovarja pisarni deželnega glavarja Haiderja, da je podporna vsota za leto 2008 za slovensko GŠ rezultat skupnih pogajanj s pogodbo do leta 2010: »To vsoto nam je deželni glavar kot kulturni referent porinil na mizo in mi smo jo morali hočeš nočeš vzeti, da lahko naprej vzdržujemo infrastrukturo.«

Vaja v glasbeni šoli

Hartmann opozarja, da bi GŠ potrebovala vsaj dvakrat višjo vsoto, da bi se otresla največjih skrbi: »To bi bila sicer kljub temu samo ena tretjina podpor, ki jo prejema Landesmusikschulwerk (LMSW – deželno glasbeno šolstvo), vendar bi lahko mirneje spali.« GŠ je ta čas tudi zelo vezana na podpore iz splošnih manjšinskih podpor Urada zveznega kanclerja (UZK) in Republike Slovenije, kar pri Hartmannu zbuja ogorčenje: »Kako pride Slovenija do tega, da podpira GŠ, da je ni treba zapreti, ko pa starši vsakega otroka v GŠ plačujejo enake davke v lonec, iz katerega dežela črpa popolno podporo za LMSW, GŠ pa le minimalno.« V tem sklopu Hartmann obžaluje, da mora GŠ živeti na račun drugih slovenskih kulturnih društev, ki se morajo odpovedati sredstvom od UZK, da GŠ lahko pokriva nujne personalne izdatke, in to samo zato, ker na deželni ravni ne pride do uporabne rešitve. Zaradi tega Hartmann zelo veseli, da je slovenski sosvet pri UZK zadevo predložil avstrijskemu ombudsmanu v preverbo. Enotna lista poziva deželo, naj končno pravično porazdeli finančna sredstva.

SPREMEMBA VOLILNEGA REDA Na Koroškem bi lahko še v mesecu aprilu dobili nov, sodobnejši volilni red za županove, občinske in deželnozborske volitve, je napovedal vodja poslanskega kluba koroških socialdemokratov Peter Kaiser za časopis Kleine Zeitung. Nov volilni red bodo mogoče sklenili že na naslednji seji deželnega zbora

Celovec, središče Koroške

24. aprila. Predsednik zakonodajnopравни in ustavnega odbora Christian Ragger (BZÖ) je minuli torek preprečil, da bi socialdemokrati in ljudska stranka obravnavali predlog o novem volilnem redu v pododboru, kateremu predseduje poslanec ljudske stranke Raimund Grilc. Ragger je še napovedal, da v prihodnje ne bo več preprečil obravnave predloga o novem volilnem redu. Za vstop v koroški deželni zbor je potrebnih skoraj deset odstotkov volilnih glasov v enem izmed štirih volilnih okolišev. V vseh drugih zveznih deželah zadostuje štiri do pet odstotkov volilnih glasov za sedež v deželnem zboru. Koroški socialdemokrati so predlagali reformo volilnega reda, po katerem bi bile vse stranke, ki so v prvem volilnem krogu prejele pet in več odstotkov glasov, udeležene pri porazdelitvi preostalih mandatov. Predlog podpirajo socialdemokrati, zeleni, svobodnjaki in po novem tudi ljudska stranka. Proti predlogu je oranžni BZÖ, ki se jasno izreka proti temu, da bi bili koroški Slovenci zastopani v deželnem zboru s samostojnim političnim gibanjem.

Vrha zveze Nato v Bukarešti so se udeležili predstavniki več kot štiridesetih držav.

V iskanju identitete

Ana Müllner, foto: Reuters

Nedavno minuli vrh zveze Nato je razkril krizo organizacije, ki še vedno išče svojo identiteto in svojo vlogo v 21. stoletju. Sodelujoči na vrhu v Bukarešti so bili primorani večino časa posvetiti obrobim meddržavnim konfliktom.

Okoli 40 predsednikov držav in premierjev, množica zunanjih in obrambnih ministrov ter okoli tri tisoč svetovalcev, sekretarjev ter takšnih in drugačnih funkcionarjev se je prejšnji teden zbralo v romunski prestolnici na tridnevnem vrhu Severnoatlantskega zavezništva, bolj znanega pod kratico NATO. Od konca hladne vojne naprej je jasno kot beli dan, da mora Severnoatlantsko zavezništvo na novo določiti svoje prioritete, če želi tudi v prihodnosti igrati omembe vredno vlogo v svetovnem vsakdanjiku. Nato, ki ga v zadnjih letih mnogi obtožujejo izgubljenosti in neučinkovitosti, je z nedavnim dvodnevним vrhom v Bukarešti želel predvsem poenotiti stališča članic. Rezultat pa je bil pravza-

prav nasproten. Prav v Bukarešti je prišla najbolj do izraza različnost pogledov znotraj organizacije, prav tako pa tudi dejstvo, da številne države Nato izrabljajo za doseganje lastnih ciljev in zviševanje ugleda v očeh drugih. Morda najpomembnejše sporočilo srečanja v Bukarešti pa je vprašanje odnosa zahodnih držav do nekdanjega komunističnega Vzhoda. Pri tem pa ne gre samo za odnose s samosvojo Rusijo, ampak predvsem za odnose z

vzhodnoevropskimi in balkanskimi državami.

Vprašanje Vzhoda Kot je bilo pričakovano, je glavna polemika, s katero se ta čas soočajo v zvezi Nato, potekala o domnevni širitvi povezave na vzhod, ki je že mesece pred vrhom v Bukarešti burila duhove tako na Vzhodu kot tudi na Zahodu. Ideja o sprejetju Gruzije in Ukrajine v Nato je sprožila burne odzive v omenjenih dveh državah in

predvsem v Rusiji, na nasprotnike pa je naletela tudi med »stariimi« članicami povezave. Čeprav želi biti politično vodstvo tako v Ukrajini kot v Gruziji del NATOve družine, prebivalci obeh držav, še posebej Ukrajinci, temu močno nasprotujejo, poleg tega pa so resne dvome o širitvi Nata izrazile tudi Nemčija, Francija in Nizozemska. Čeprav do širitve na območje nekdanje Sovjetske zveze za zdaj še ne bo prišlo, je to v prihodnosti povsem mogoče glede na to, da se za to potezo zavzemajo tako vodstvo zveze Nato kot države same. Že pogovori o tem pa zbuja bes v uradnem Kremlju, ki širitvene težnje vidi kot poskus slabitve Rusije s pomočjo njenih sosednjih držav.

Vprašanje širitve Nata na vzhod tako predstavlja še eno sporno

Čeprav je bil minuli vrh zveze Nato označen za zgodovinskega, ni prinesel niti ene pomembnejše spremembe v povezavi ali v njenem delovanju.

točko več med Rusijo in zahodnimi državami. Moskva v zvezi Nato še vedno vidi le podaljšano roko ZDA, zato tudi ne preseneča, da organizaciji ostro nasprotuje na vsakem koraku. Poleg tega sta Rusija in ZDA globoko vpleteni v spor okoli postavitve protiraketnega štita na Poljskem, kar Rusija vidi kot njej naperjeno grožnjo. Da nobena od držav ne bo odstopila od svojih interesov, se je pokazalo tudi na srečanju obeh predsednikov, do katerega je prišlo v nedeljo. Tako lahko kljub menjavi oblasti v obeh državah še naprej pričakujemo podobno zunanjo politiko glede najbolj žgočih odprtih vprašanj med njima. Zanimivo pa bo opazovati, kakšno stališče do sporov med velesilama bo zavzela zveza Nato, ki je do sedaj večinoma vzela v bran interese ZDA.

Vroč Afganistan Eno najbolj žgočih vprašanj, s katerimi se zadnje čase soočajo v Severnoatlantskem zavezništvu, je seveda vprašanje Afganistana oziroma navzočnost Natovih sil v tej državi. Pri tem je bilo v Bukarešti občutiti dvome, ali si Nato resnično želi okrepiti svoje enote v državi. Naj spomnimo, da je vrh organizacije pred kratkim začel glasno pozivati svoje članice, naj prispevajo več vojakov za misijo v Afganistanu, saj bi le tako lahko dosegli zelene uspehe. A v romunski prestolnici so se začele širiti špekulacije o tem, naj bi sodelujoči za zaprtimi vrati skrivoma pripravljali možnost umika Natovih čet iz Afganistana, za kar naj bi si še posebej prizadevala Nemčija. Nobena skrivnost namreč ni, da je Nemčija že večkrat izrazila željo po pripravi dokumenta, s katerim bi Nato bolje poskrbel za varnost svojih enot v Afganistanu in hkrati začel razmišljati o varnosti v državi po umiku mednarodnih sil. Prav tako ne preseneča domneva, naj bi si za prizadevanja o umiku iz Afganistana najbolj prizadevala Nemčija, katere politika je zaradi Afganistana razdeljena. Tudi aktualni obrambni minister Franz-Josef Jung je ob več priložnostih javno izrazil dvome o nemški vojaški navzočnosti v nemirnem Afganistanu, pred kratkim pa je tudi priznal, da Nemčija svojih vojakov in

policistov ni dovolj dobro izurila pred odhodom na misijo.

Četudi v vrhu Nata še tako poglobljeno razpravljajo o spremembah misije v Afganistanu, pa strokovnjaki opozarjajo, da bi bilo umik Natovih sil nemogoče izvesti pred letom 2015. Članice Nata, ki sodelujejo na misiji v Afganistanu, se bodo znova sešle junija v Parizu in morda bo takrat znanega kaj več kot le špekulacije in govornice. Vrh v Bukarešti je nedvomno potrdil tudi spremembe v politiki do ene najpomembnejših misij v zgodovini organizacije.

Balkanske zdrahe V Bukarešti se je znova potrdilo tudi dejstvo, da vprašanja okoli zveze Nato lahko kaj hitro postanejo močno politično obarvana. Po kratkotrajnem zatišju se je namreč spet razvnela polemika med Grčijo in Makedonijo, ki že leta in leta ne moreta doseči konsenza o imenu Makedonija. Ko je Nato izrazil možnost vstopa Makedonije v zvezo, so uradne Atene začele temu odločno nasprotovati in tako posledično za zdaj tudi preprečile vstop Makedonije v zvezo Nato. To je po mnenju številnih analitikov dokazalo močno spolitiziranost Nata, ki je zaradi političnih interesov na eni strani odrekel članstvo Makedoniji, po drugi pa v svoje vrste povabil Albanijo, ki je v skoraj v vseh pogledih slabše pripravljena na članstvo kot Makedonija.

Prijatelji ali sovražniki? V amerškem Washingtonu postu so po končanem vrhu Nata zapisali, da lahko minuli vrh pravzaprav štejeemo za zelo uspešnega glede na to, da je članicam zveze uspelo skriti številna medsebojna nesoglasja in da so vsaj navzven kazale zadovoljne obraze. A vrh v Bukarešti bi težko označili kot pomembnega, kajti vse pomembnejše odločitve so bile znova odložene za nedoločen čas. Kot ne navadna pa se kaže razdvojenost zveze, katere članice se še vedno uvrščajo na »zahodne« in »vzhodne«, pri tem pa nič ne kaže, da je organizacija prerasla delitve izpred nekaj desetletij. Nato bo svojo vlogo v 21. stoletju lahko definiral, šele ko bo tako vodstvo kot članstvo zveze uvidelo, da

Ameriški predsednik G. Bush v družbi državne sekretarke Condoleeze Rice

Srečanje so spremljali protesti.

vloga povezave še zdaleč ne more ostati ista kot ob ustanovitvi leta 1949. Povezava si z udinjanjem različnim političnim pritiskom le škoduje.

Generalni sekretar Nata Jaap de Hoop Scheffer je v uvodnem nagovoru v Bukarešti naznanil, da gre »za vrh velikih pričakovanj, ki bo zagotovo oblikoval prihodnost zavezništva«. A če prihodnost povezave gledamo z vidika srečanja v Romuniji, potem zvezi Nato le težka napovedo svetlo prihodnost. □

Jaap de Hoop Scheffer, Nato

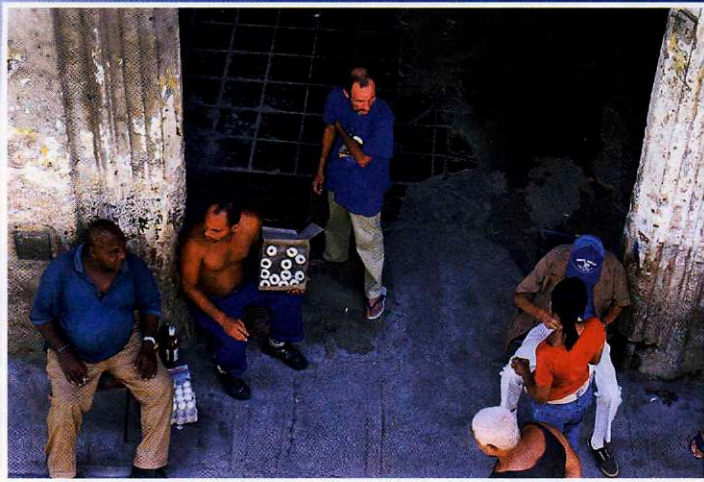
Sarkozy in Merklova sta branila interese zahodnoevropskih držav.

107,8 MHz

radio velenje

www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

Kubanci doživljajo spremembe

Kubanci v zadnjem času doživljajo nekatere spremembe. Med drugim si lahko kupijo prenosne telefone (teh doslej niso smeli uporabljati) ali boljše televizorje, med drugim pa bodo lahko poslej prenočevali v vseh mednarodnih hotelih na otoku, ki so bili doslej dostopni samo turistom. Prost dostop do vseh hotelov na otoku je bila ena od zahtev Kubancev novemu predsedniku Raulu Castru. Vendar lahko novo svobodo za zdaj uživajo le redki Kubanci; v hotelskem baru v središču Havane stane skodelica kave približno desetino povprečnega mesečnega dohodka. Kot primer navedimo, da zaslužijo okrog 25 evrov mesečno, samo za prenosni telefon pa morajo odšteti najmanj štiri povprečne mesečne plače.

Medijski boj Nato je tik pred začetkom vrha v Bukarešti zagnal nov televizijski program na spletni strani www.natochannel.tv, namenjen medijskemu boju proti talibanom. Organizacija želi tako

okrepiti svojo misijo v Afganistanu in se zoperstaviti skrajnejšem, ki so že zdavnaj dojeli moč novih medijev. Zveza Nato je bila v preteklosti deležna številnih kritik,

češ da se ne zna spopasti s skrajneži, ki na spletu objavljajo posnetke resničnih ali lažnih napak Nata v Afganistanu. Program, ki ga je podprla danska vlada, bo zagotavljal ažurne posnetke, ki jih javnost in mediji lahko vzamejo z Natove spletne strani. Natove sile Isaf v Afganistanu štejejo 47.000 pripadnikov iz 40 držav. Njihova glavna naloga je pomagati državi, da se postavi na lastne noge po strmoglavljenju talibanskega režima leta 2001.

Obletnice Papež Benedikt XVI. se je pri maši na Trgu sv. Petra spomnil svojega predhodnika Janeza Pavla II., ki je umrl pred tremi leti, maše pa se je udeležilo več tisoč vernikov. Nekateri med

njimi so nosili portrete pokojnega papeža, spet drugi so vihteli rdečo-bele zastave Poljske, kjer se je Janez Pavel II. rodil. Benedikt XVI. je bil za papeža izvoljen 19. aprila 2005. Samo 42 dni po smrti Janeza Pavla II., ki je Katoliško cerkev vodil skoraj 27 let, pa je odobril začetek postopka njegove beatifikacije. Tretje obletnice smrti Janeza Pavla II. so se spomnili tudi v njegovi rodni Poljski, kjer bodo pripravili nočna bedenja.

Veleposlanica v ZDA Hrvaški predsednik Stipe Mesić je nekdanji hrvaški zunanji ministrici, 40-letni Kolindi Grabar Kitarović, izročil poverljivo pismo za veleposlanico v ZDA. Na veleposlaniškem položaju v Washingtonu bo nasledila Nevena Jurico,

TUJI TISK

The Times

Napis na glini

Izkazalo se je, da je glinena tablica, s katero so se 150 let ukvarjali znanstveniki, pričevanje človeka, ki je videl padec asteroida, ki naj bi bil uničil slavni biblijski mesti Sodomo in Gomoro. Raziskovalci, ki jim je uspelo dešifrirati

klinopis na ploščici, menijo, da je imel asteroid več kot pol milje premera. Ploščico je našel Henry Layard sredi 19. stoletja v ruševinah knjižnice cesarskega dvora v Ninivah. Znanstveniki menijo, da je bila napisana okoli leta 700 pred n. št. in je kopija zapisa sumerskega astronoma, ki je opazoval nočno nebo. Asteroid opisuje kot bližajočo se belo kamnito kroglo, ki se izjemno hitro premika po nebu. Na ploščici se je ohranila približno polovica zapisanih znakov. S pomočjo računalnika so znanstveniki rekonstruirali položaj nebesnih teles pred nekaj tisoč leti in uspelo jim je rekonstruirati tudi opažanja astronoma tistega davnega 29. junija 3123 pred n. št.

Financial Times Deutschland

Posledice inflacije

Zaradi višanja cen v svetovnem merilu bodo države v razvoju trepele močnejše in dlje kot vodilne industrijske države. Tem ekonomisti sicer prerokujejo, da se bodo letos cene znižale, vzhodnim državam Rusiji in Kitajski

pa česa takega ne napovedujejo. V razvijajočih se državah pričakujejo tako imenovano stagflacijo, ki pomeni majhno ekonomsko rast pri visoki inflaciji. S tem da bi višanje cen potegnilo za sabo tudi rast plač, pogojujejo efekt drugega kroga, pravijo ekonomisti. Inflacijo po vsem svetu spodbuja naraščajoče povpraševanje po surovinah. Samo cena nafte je od avgusta 2007 zrasla za okoli 40 dolarjev za sodček. Vzrok za to je surovinska podhranjenost razvijajočih se držav, rast cen pa je veliko odvisna tudi od politične in ekonomske situacije v tej ali oni državi.

ki je bil v začetku leta imenovan za hrvaškega predstavnika v VS ZN, v katerem je Hrvaška nestalna članica. ZDA so v začetku marca izrazile soglasje za novo hrvaško veleposlanico, ki že ima diplomatske izkušnje. Ob koncu 90. let minulega stoletja je bila namreč svetovalka na hrvaškem veleposlaništvu v Kanadi. Sicer pa so se ugibanja, da bo Grabar Kitarovičeva postala nova hrvaška veleposlanica v ZDA, začela že pred hrvaškimi parlamentarnimi volitvami lansko jesen, ko tedanja zunanja ministrica ni bila v ospredju volilnih kandidatov vladajoče Hrvaške demokratične skupnosti (HDZ).

Moč lepega Z razstavo, imenovano Moč lepega, grška umetnost osvaja Italijo. V palači Te v Mantovi je na ogled 120 antičnih grških del, ki jih sicer hranijo italijanski in svetovni muzeji. Razstava, ki

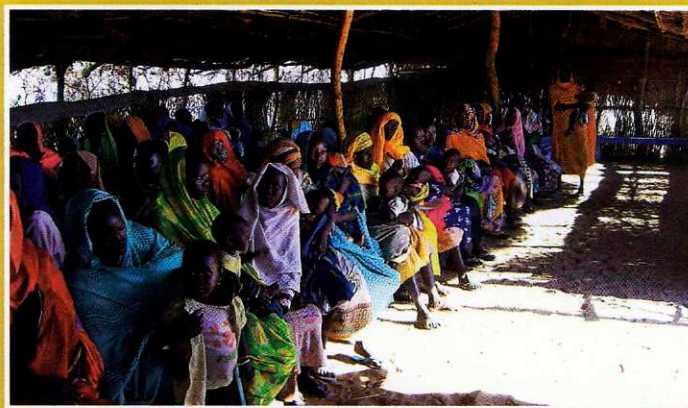

sta jo organizirala Salvatore Settis in Maria Luisa Catoni, poudarja vpliv grške umetnosti na italijanskem območju. Razstavljena dela so kronološko razporejena v tri

obdobja. V prvem, od 7. do 3. stoletja pred n. št., so se umetniške prakse grških mest na jugu Italije prepletale z vplivi drugih narodov, posebej Etruščanov, ki jih je grška umetnost izredno prevzela. Med kulturami, ki jih je grška umetnost prav tako očarala, so bili tudi Rimljani. Prav njim je posvečen drugi del razstave, ki zajema obdobje od 3. stoletja pred n. št. do 4. stoletja. Rimljani so grške umetnike celo vabili v Italijo, da so zanje izdelovali dvojnike najbolj znanih del ter z njimi krasili dvorišča in vrtove. Tretji sklop raziskuje in znova odkriva grško umetnost v obdobju od srednjega veka do 19. stoletja. V 15. stoletju se je namreč znova zbudilo zanimanje za grško umetnost, predvsem zbiralcev antikvit. Začeli so z razločevanjem izvirnikov od ponaredkov, v Italiji pa so odkrili še več grških umetnin. Razstava bo na ogled do 6. julija.

Likali pod vodo Skupina avstralskih potapljačev je postavila nov rekord v podvodnem likanju, potem ko je zlikala perilo na globini treh metrov, kamor so prinesli likalno desko, likalnik in perilo. Tekmovanje je potekalo v Tihem oceanu v bližini Melbourn, ta novi šport pa je v zadnjih nekaj letih v Avstraliji postal kulturna disciplina. Tovrstno likanje namreč opisujejo kot najnovej-

ši ekstremni šport, ki združuje užitek ob ekstremni dejavnosti na odprtem z zadovoljstvom ob dobro zlikanih srajci. Novi rekorderji iz Melbourn upajo, da bo njihov podvig vpisan tudi v Guinnessovo knjigo rekordov.

Pravniki proti Sudanu

Več pravnih strokovnjakov je pozvalo varnostni svet Združenih narodov, naj od Sudana zahteva, da Mednarodnemu kazenskem sodišču (ICC) izroči osumljenca, ki ju iščejo v povezavi z zločini v pokrajini Darfur. Gre za ministra za humanitarne zadeve Ahmeda Mohameda Haruna in voditelja milice džandžavidov Alija Košejba. Skupina pravnih strokovnjakov je nato v objavljenem odprtem pismu med drugim predlagala zamrznitev osebne premoženja predstavnikov sudanske vlade, ker daje zatočišče osumljencem. Prepričani so, da sudanska vlada nima nobenega resnega namena, da bi raziskala pretekle in sedanje zločine v Darfurju. Po ocenah ZN je bilo v nasilju v Darfurju ubitih okoli 200.000 ljudi, okoli 2,5 milijona jih je moralo zapustiti svoje domove. Kartum vztraja, da je bilo žrtev približno 9.000.

Vir: STA

TUJI TISK

Die Welt

Vrh Nata

Vodilni motiv vrha Nata v Bukarešti je bil spor, piše Die Welt, ker se partnerji ne morejo zediniti niti glede novih članic niti glede vojaške navzočnosti v Afganistanu. Vsem mora biti jasno, da je Nato globalna sila; 60 tisoč

poklicnih vojakov ta čas izvaja vojaške operacije na treh celinah. Die Welt je izrazil dvom, da bo vrh minil v soglasju in harmoniji in da gotovo ne bo zadnji pred slovesnostjo leta 2009 ob 60-letnici Nata. Severnoatlantska zveza je ostarela, poka po šivih in na mnogih mestih so se pojavile globke razpoke. Primanjkuje ji jasnih ciljev, tako menijo nekateri njeni funkcionarji, predvsem glede strategije in določitve nalog v okviru operacij v Afganistanu. 26 članic Nata razpravlja tudi o tem, ali naj odpre vrata nekdanjima sovjetskima republikama Gruziji in Ukrajini, čemur ostro nasprotuje Kremelj, čeprav se je izkazalo, da so sklepi vrha glede tega zanj sprejemljivi.

The Independent

Vojna za vodo

V prihodnosti vojne za vodo niso izključene, če ne bomo nekaj storili, je dejal Gareth Thomas, minister za mednarodni razvoj v Veliki Britaniji. Ministrstvo opozorilo se je ujelo s svetovnim dnevom vode in s pozivom 27

mednarodnih dobrotelčnih organizacij Gordonu Brownu, da bi ukrepal za zagotovitev vode 1,1 milijarde ljudem, ki trpijo zaradi njenega pomanjkanja. Thomas meni, da bosta do leta 2025 že dve tretjini prebivalcev Zemlje živeli v državah, kjer vode primanjkuje. Treba bo preprečiti rivalstvo ob vodnih virih, sicer se bo znašel pod vprašajem tudi napredek v zdravstvenem varstvu, izobraževanju in okoljski stabilnosti. Če namreč šolarji ne pridejo v šolo zaradi diareje, potem to v svetovnih razsežnostih pomeni 443 milijona dni na leto. 1,8 milijona otrok vsako leto tudi umre zaradi bolezni, ki so povezane s problemi, povezanimi z vodo, čeprav bi se tem smrtnim lahko izognili.

INTERVJU

Dr. Vasko Simoniti

O krizi filmske produkcije ne moremo govoriti

Vida Kocjan, Foto: Gregor Pohleven

Vasko Simoniti, 23. marca je dopolnil 57 let, je na Filozofski fakulteti v Ljubljani leta 1977 diplomiral iz filozofije, leta 1989 pa še doktoriral. Je redni profesor za zgodovino novega veka na Filozofski fakulteti v Ljubljani ter avtor številnih znanstvenih in strokovnih del s področja zgodnjenovoveške zgodovine. V svojih razpravah in esejih se je ukvarjal tudi s položajem zgodovinarja v odnosu do zgodovine in s problemi v slovenskem zgodovinopisju, v zadnjih letih pa je odmevno posegel na področje slovenske zgodovine v 20. stoletju. V politiko je aktivno vstopil leta 2000, uveljavil pa se je kot vodja kampanje Barbare Brezigar na predsedniških volitvah leta 2002. Leta 2004 je bil član predsedstva Zbora za republiko, od leta 2004 pa je minister za kulturo v vladi Janeza Janše.

Začela bi z zadnjim obiskom delegacije Mednarodnega inštituta za tisk (IPI) v Ljubljani, na katerem so njeni člani pozvali k dialogu v slovenskem medijskem prostoru in dejali, da niso prišli, da bi podajali sodbe o pritiskih na medije v Sloveniji, da pa je v Sloveniji problem, ker obstaja pomanjkanje dialoga, ker nihče ne govori z nikomer, kot so dejali. Sešli so se tudi z vami. Kakšno je vaše stališče do njihovega sporočila in o čem ste se pogovarjali z njimi?

Tudi ob obisku delegacije IPI na ministrstvu za kulturo so predstavniki te organizacije izpostavili enaka stališča, v zvezi s katerimi sem odgovoril, da je v demokratični družbi dialog vedno dobrodošel, predvsem pa je bilo ugotovljeno, da je dialog potreben predvsem med lastniki medijev, uredniki in novinarji. Izrazil sem pričakovanje, da bo priložnost za tovrstni dialog že v istem tednu, ko je okroglo mizo v zvezi z mediji priredil Zavod za oživitve civilne družbe, Nova revija in revija Dignitas, in opozoril na dogodek, ki naj bi ga priredilo Društvo novinarjev Slovenije z drugimi civilnodružbenimi organizacijami, o čemer je bil govor ob obisku g. Aidana Whitea, vendar je dogodek – kot sem obveščen – odpovedan. Glede na nenehne enostranske očitke in specifično naravo področja ne bi bilo najbolj smiselno, da bi dialog diktirala vlada, izrazil pa sem pripravljenost, da se di-

alogu posveti primerna pozornost. Jasno pa je, in taka je bila tudi ugotovitev sestanka, da je najboljši dialog omogočen z resničnim in s popolnim medijskim pluralizmom.

Predstavniki IPI so izrazili zgroženost, da se podpisniki peticije, pod katero se je podpisalo 571 slovenskih novinarjev, soočajo s kazensko ovadbo zaradi sramotenja države, pri tem pa izrazili upanje, da tožilstvo postopka ne bo začelo. Kakšno je vaše mnenje o tem sporočilu? Ali ni to morda poskus vplivanja na sodno vejo oblasti, naj vendar nič ne ukrepa po vloženi ovadbi?

Na sestanku na ministrstvu so predstavniki IPI izpostavili svoje stališče v zvezi z vloženo ovadbo in mnenje, da bi bilo treba zakon, ki tako ovadbo omogoča, spremeniti. Pojasnil sem jim, da je glede na neodvisnost tožilstva v naši državi zadeva v rokah pristojnega tožilca, ki bo odločil v skladu z zakonom, in da vlada niti ne more niti ne želi na kakršenkoli način posegati v konkretne odločitve neodvisnih organov. Lahko pa se, tako kot vedno, v ustreznih institucijah znova premisli, ali je tak zakon ustrezen.

Kakšno je vaše stališče do koncentracije lastništva medijev v rokah posameznih gospodarskih družb in z njimi povezanih oseb? Je ministrstvo na tem področju naredilo vse, kar je lahko skladno z zakonom?

Ministrstvo za kulturo vsako vlogo za izdajo soglasja za pridobitev lastninskega ali upravljaljskega deleža oziroma deleža glasovalnih pravic v premoženju izdajatelja radijskega oziroma televizijskega programa ali izdajatelja splošnoinformativnega tiskanega dnevnika obravnava po posebnem ugotovitvenem postopku ter pridobiva podatke in mnenja, ki so določena v zakonu o medijih, ter druge relevantne podatke, ki so pomembni za zavarovanje medijske pluralnosti v Republiki Sloveniji. Če sem natančnejši; skladno z določbami 9. oddelka zakona o medijih izvaja Republika Slovenija nadzor nad lastništvom v medijih z namenom zaščite pluralnosti ter raznovrstnosti medijev in medijskih vsebin.

V državi imamo veliko število medijev, država jim je prek javnih razpisov odobrila tudi pomoč, letos naj bi le-to ponovila. Čemu je namenjen t. i. medijski sklad in kdo vse je upravičen do denarja iz njega?

Medijski sklad predvideva sofinanciranje programskih vsebin medijev. Leta 2006, 2007 in 2008 je ministrstvo za kulturo objavilo redni letni javni projektni razpis za sofinanciranje programskih vsebin medijev. Cilji razpisa so raznoliki, med drugimi so tudi pomembni: zagotavljanje uresničevanja pravice do javnega obveščanja in do obveščenosti; zagotavljanje pluralnosti in raznolikosti medijev ter kulture javnega dialoga.

Letos je Trubarjevo leto in 500. obletnica Trubarjevega rojstva. Koliko bo ministrstvo svoje delo podredilo temu velikemu in pomembnemu jubileju?

Sektor za promocijo in mednarodno sodelovanje je v skladu z usmeritvami Strateškega sveta RS v program kulturne promocije v času predsedovanja EU, ki sovпада s Trubarjevim letom, vključil dva velika dogodka, in sicer: razstavo o Primožu Trubarju v novih prostorih Narodnega muzeja na Metelkovi v Ljubljani, ki je že odprta od začetka marca, in mednarodni simpozij o Primožu Trubarju v organizaciji ZRC SAZU z naslovom Jeziki, identitete, pripadnosti med središči in obrobji, ki bo potekal v Ljubljani od 5. do 7. junija 2008. Ministrstvo za kulturo bo v okviru redne dejavnosti ZVKD – Restavratorskega centra pristopilo k ureditvi starega prezbiterja ž. c. sv. Kancijana v Škocjanu pri Turjaku, kjer bo s konservatorsko-restavratorskimi posegi predstavljen del cerkve, ki izvira še iz Trubarjevih časov in bo zato v njem simbolično predstavljen krstni kamen s spominsko ploščo. Ministrstvo za kulturo je v Trubarjevem letu sodelovalo tudi pri nakupu dragocene pridobitve Poslednjega dela Noviga Testamenta, ki je po šestdesetih letih edina nova pridobitev 'protestantike' iz Trubarjevega časa. Prav tako je ministrstvo sodelovalo pri zagotavljanju sredstev za to, da je za razstavo o Trubarju vaticansko knjižnico prvič zapustila Cerkovna ordninga, ki je na ogled na razstavi o Primožu Trubarju v Narodnem ▶

► muzeju. 500. obletnica Trubarjevega rojstva pa bo sicer počaščena še s številnimi prireditvami čez vse leto.

Razmere v Filmskem skladu RS so dolgo časa razburjale javnost, v zadnjem času pa so se zadeve umirile; izkazalo se je, da vse skupaj ni bilo tako črno, kot je to poskušala prikazati opozicija. Zakaj takšen vik in krik, kakšno je bilo pravo ozadje vsega tega?

Večina medijskih pritiskov je bila ustvarjena s povsem določenim namenom. Minilo pa je tudi že dobrega pol leta nenehnega zaviranja tekoče filmske produkcije v Sloveniji. Treba je bilo namreč urediti stare, še odprte projekte iz preteklih let. Filmski sklad je v letu 2006 uspešno izvedel sanacijski program sedmih filmov, tekoča produkcija pa se je začela jeseni 2007. Skoraj vsi filmi iz sanacijskega programa so šli jeseni 2007 v kinematografsko distribucijo, pri čemer se ne spomnim, da bi bili v kinematografih hkrati kar 4 domači filmi, kot se dogaja zdaj. Film Petelinji zajtrk, ki je nastal s skoraj 90-odstotno podporo javnih sredstev Filmskega sklada RS (za časa te vlade), pa je dosegel rekordno gledanost. V realizaciji je tudi program sklada za leto 2008, zato o krizi filmske produkcije ne moremo govoriti, še posebej če vemo, da je bilo lansko leto na Festivalu slovenskega filma v Portorožu prikazanih 12 celovečernih filmov, od tega jih je kar 8 financiral slovenski filmski sklad.

Nemoteno teče tudi produkcija projektov AV znotraj razpisov ministrstva za kulturo. Omeniti moram, da je lanski nagradenec Festivala slovenskega filma v Portorožu dokumentarni film Otroci s Petrička prav tako projekt, ki ga je znatno finančno podprlo ministrstvo za kulturo. Letos bo na festivalu prikazan tudi številčno obetaven rezultat posnetih filmov.

Dialog je vedno dobrodošel, predvsem pa je potreben med lastniki medijev, uredniki in novinarji.

Nekatera mesta se povezujejo pri skupni kandidaturi za pridobitev nominacije za Evropsko prestolnico kulture (EPK) 2012, mariborski župan pa se je pred kratkim javno zahvalil vam in ministrstvu za izkazano podporo. Ali to pomeni, da je prejemnik nominacije že znan ali pa so nekateri drugi župani pri tem manj izpostavljeni?

Mestna občina Maribor je svojo prijavo za kandidaturu za nominacijo za naziv Evropska prestolnica kulture 2012 pripravila skupaj z mestnimi občinami Murska Sobota, Ptuj, Novo mesto, Velenje in Slovenj Gradec. Župani vseh sodelujočih mestnih občin so 25. januarja 2007 podpisali dogovor o sodelovanju pri pripravi kandidature in izvedbi programa EPK 2012. V tem dogovoru so se zavezali, da bodo mesta pri

izvedbi projekta EPK sodelovala organizacijsko, finančno in vsebinsko. Vse mestne občine imajo v projektu status partnerja, pri čemer je mestna občina Maribor nosilka projekta in s tem medijsko bolj izpostavljena. Prejemnik nominacije bo znan, ko se bo zvrstila vrsta korakov: najprej bo predlog Slovenije presojala mednarodna, neodvisna sedemčlanska komisija, ki jo vsako leto imenuje evropska komisija. Na prvo zasedanje te mednarodne komisije, ki bo 23. aprila 2008, so povabljene delegacije iz mest, ki kandidirajo. Maribor bo torej predstavil svojo kandidaturo skupaj s portugalskim mestom Guimarraes. Komisija v tej fazi lahko da pripombe in predloge za izboljšavo projekta in ponavadi obišče mesta, ki kandidirajo. Nato mednarodna komisija pripravi priporočilo in ga posreduje evropskemu parlamentu, Svetu EU in evropski komisiji. Evropski parlament mora v roku treh mesecev od prejetja poročila mednarodne komisije posredovati mnenje o nominacijah. Nato evropska komisija posreduje svoje priporočilo, ki upošteva tako mnenje parlamenta kot mednarodne komisije, Svetu EU. Svet za izobraževanje, kulturo in mladino nato razglasi mesto, ki bo postalo Evropska prestolnica kulture 2012. Postopek imenovanja je po navadi končan približno 10 mesecev po oddaji prijave.

Pred kratkim ste predstavili tudi to, da Kobilarna Lipica postajala vse bolj prepoznavna, lani pa je prvič poslovala pozitivno. Tudi na tem področju smo še nedavno poslušali kritike iz opozicije, da gre vse narobe in podobno. Kaj se dogaja na tem področju?

Ministrstvo za kulturo je skladno s sklepom vlade RS iz leta 2003, ki ministrstvu nalaga koordiniranje vseh aktivnosti v zvezi s Kobilarno Lipica (KL), tudi v letu 2007 intenzivno sodelovalo s KL tako pri reševanju tekočih

zadev kot pri snovanju bolj dolgoročnih posegov. Sodelovanje je še posebej dobro, odkar je direktor Matjaž Pust. Z rezultati, doseženimi pod njegovim vodstvom, smo zelo zadovoljni, zlasti glede na stanje, v kakršnem je bila Lipica na začetku poti. Med najpomembnejše dosežke preteklega leta zagotovo lahko uvrstimo to, da je bilo sanirano finančno stanje KL (z intervencijo vlade), izvedena je bila reorganizacija poslovanja in ustanovljena družba Lipica Turizem, d. o. o., kar je že prineslo pozitivne rezultate tako v finančnem smislu kot s stališča izboljšanja kakovosti storitev. Kobilarna Lipica je po mnogih letih prvič poslovala pozitivno, povečal pa se je tudi ugled kobilarne, in to tako v mednarodnem kot domačem okolju. Glede prepotrebni investicij v objekte KL je ključni dosežek priprava načrta prostorskih ureditev kobilarne, ki bo v kratkem sprejet. Vzoredno s tem poteka priprava načrta upravljanja kobilarne. To sta dva temeljna razvojna dokumenta, na podlagi katerih bo v prihodnje, delno že 2008, končno mogoče začeti tudi z večjimi investicijskimi vlaganji. Ta, kot je znano, zaradi večletnih zastojev pri pripravi in sprejemanju prostorskih dokumentov in posledične blokade pri izdajanju gradbenih dovoljenj niso bila izvedljiva. S stališča kulture oziroma varovanja in promocije kulturne (in naravne) dediščine je seveda najpomembnejše dejstvo, da sta bili v vseh sprejetih ali še nastajajočih dokumentih zgodovinska identiteta Lipice ter njen kulturni (in naravni) potencial prepoznana kot največja vrednost in nesporna primerjalna prednost. Ne glede na to, ali bodo torej prihodnji posegi usmerjeni direktno v objekte kulturne dediščine ali v prenovo novejših struktur, je v interesu vseh vpletenih, da bo zasnova posegov podrejena oziroma prilagojena historičnemu pomenu in vrednotam Lipice kot kulturnega spomenika. V smislu razumevanja kulturno-zgodovinskega pomena Lipice in lipincev je bil dosežen še en pomemben mejnik: po dolgotrajnem postopku sta na podlagi prijave na razpis Finančni mehanizem EGP oziroma Norveški finančni mehanizem odobrila sredstva za ureditev Muzeja lipicanca, ki je bil v Lipici načrtovan že pred leti.

Blejski otok precej razburja javnost, do odločitve sodišča v Strasbourgu pa ostaja v upravljanju blejske župnije. Kakšno je vaše stališče do tega? Ali se strinjate z mnenjem vrhovnega sodišča, da otoka ni mogoče vrniti v naravi zato, ker je to znamenita ledeniška tvorba, zavarovana kot naravna znamenitost in kulturni spomenik ter kot taka ni v pravnem prometu, pri čemer se je sodišče sklicevalo na zakon o varstvu kulturne dediščine in zakon o ohranjanju narave?

Ni naloga ministrstva niti ministra, da ocenjuje, ali je sodna veja oblasti, ki je v svojih odločitvah avtonomna, v konkretnem primeru ravnala prav ali narobe. Naša naloga je,

da odločitve sodišča v celoti upoštevamo. V vsakem pravnem postopku imajo vpletene stranke zakonito pravico uporabiti vsa legitimna pravna sredstva in poti za doseg pravične sodbe. Takšno pravico ima v tem primeru tudi upravičenec – Župnijski urad sv. Martina na Bledu, ki se pritožuje na rzsodbo Vrhovnega sodišča RS.

Upravnemu odboru Prešernovega sklada julija poteče štiriletni mandat. V javnosti ste objavili, da boste pravočasno objavili razpis za novo sestavo odbora. Lahko pri novi sestavi pričakujemo kakšna presenečenja, nova imena, ki so bila doslej neupravičeno zapostavljena? Upravni odbor ima le precejšnjo vlogo ...

Zakon o Prešernovi nagradi v 2. odstavku 7. člena določa, da ima upravni odbor petnajst članov, ki jih imenuje državni zbor na predlog Vlade Republike Slovenije iz vrst umetniških, kulturnih, znanstvenih ustvarjalcev, pri čemer mora sleherno pomembnejše področje umetnosti predstavljati vsaj en član. Upravnemu odboru, ki je bil na enak način imenovan v letu 2004, poteče mandat s 15. julijem 2008. Ministrstvo bo pravočasno zagotovilo izvedbo vseh potrebnih postopkov za imenovanje novih članov, da bo tudi delo novega upravnega odbora potekalo dobro in nemoteno.

S čim se na ministrstvu največ ukvarjate, kaj vam jemlje največ časa?

Dela je toliko, da je težko izpostaviti najvažnejše. Toda če strnem: končujemo poročilo o izvajanju Nacionalnega programa za kulturo 2007–2007, kar je zahtevna naloga, saj do konca februarja institucije še niso imele vseh podatkov, ki nam jih glede na izvedbo programa v letu 2007 morajo posredovati, poročilo pa bo napisano kmalu, saj ga morajo obravnavati nacionalni svet za kulturo, strateški svet za izobraževanje, znanost in kulturo, kulturniška zbornica in vlada, ki ga mora najkasneje do 1. junija letos predložiti v »pretres« državnemu zboru. Pri tem so mnogi na ministrstvu zelo angažirani tudi pri obravnavi vlog, ki so prispele na javni razpis za sofinanciranje različnih projektov. Intenzivno se ukvarjamo s pripravo oz. dopolnjevanjem nekaterih členov ZUJKA, vrhovnega zakona v kulturi, kar nam je naložilo Ustavno sodišče RS, prav tako pa tudi s pripravo ustanovitve javne agencije za knjigo, ki jo je lani »odobril« državni zbor, z njo pa se izpolnjuje želja mnogih kulturnikov iz preteklih let. Javna agencija za knjigo bo tako začela delovati še letos. Ne nazadnje je tu še zadeva, ki terja veliko dela – to je predsedovanje Slovenije svetu EU, v zvezi s čimer pripravljamo odločitve, ki naj bi bile sprejete na majskem sestanku sveta ministrov v Bruslju. Veliko energije je potrebne tudi za izvedbo promocijskih aktivnosti, za katere je bilo za čas predsedovanja Slovenije Svetu EU zadolženo ministrstvo za kulturo.

Kaj so glavne naloge ministrstva pri predsedovanju Svetu EU?

V času predsedovanja Svetu EU Slovenija na področju kulture predseduje dvema delovni skupinama, odboru za kulturo in delovni skupini za avdiovizualne zadeve. Na odboru za kulturo se posvečamo pripravi delovnega načrta za naslednje triletno obdobje (2008–2010). Nastal bo na podlagi sporočila, v katerem Evropska unija predlaga prvo evropsko strategijo za kulturo in hkrati prinaša pomem-

z malimi in srednjimi podjetji ter promocijo in uresničevanje Unescove konvencije za promocijo raznolikosti kulturnih izrazov. Slovenija bo dokument predvidoma pripeljala do sprejetja na majskem zasedanju sveta za izobraževanje, mlade in kulturo. Slovenija je v sodelovanju z evropsko komisijo začela tudi ustanavljati dve delovni skupini strokovnjakov. Iskali bodo nove možnosti za izboljšanje mobilnosti umetnikov in drugih profesionalcev na področju kulture ter poti za izboljšanje potenciala kulture in kul-

Slovenija posebno pozornost posveča izpeljevanju vsebin evropskega leta medkulturnega dialoga.

ben preobrat pri obravnavanju kulture znotraj politik EU. Gre za prvi tovrsten dokument v petdesetih letih, ki ob popolnem upoštevanju načela subsidiarnosti predlaga določitev skupnih prioritet držav članic na področju kulture. Hkrati predpostavlja vključevanje kulture v vse politike EU s poudarkom na zunanji politiki. Na podlagi navedenega sporočila komisije je portugalsko predsedstvo pripravilo resolucijo o evropski agendi za kulturo v svetu globalizacije, ki je bila sprejeta na novembrskem svetu za izobraževanje, mlade in kulturo. Oba navedena dokumenta bosta podlaga za pripravo novega delovnega načrta na področju kulture za naslednja tri leta, ki bo vključeval naslednje prioritete: izboljšanje pogojev za mobilnost umetnikov in drugih, ki delujejo na področju kulture, promocijo dostopnosti do kulture, še zlasti v povezavi s kulturno dediščino, z večjezičnostjo, digitalizacijo, s kulturnim turizmom in sinergijo z izobraževanjem umetnikov in večjo mobilnostjo umetniških zbirk, razvoj statistik in metodologij za izboljšanje primerljivosti kulturnega sektorja, izboljšanje potenciala kulture in kulturnih industrij v povezavi

turnih industrij v povezavi z malimi in srednjimi podjetji. Kot predsedujoča v evropskem letu medkulturnega dialoga Slovenija posebno pozornost posveča izpeljevanju vsebin evropskega leta medkulturnega dialoga. Hkrati naj omenim, da je Slovenija, kar zadeva kulturo, dosegla velik uspeh tudi na strateškem področju, ki se nanaša na prenovljeno lizbonsko strategijo. Prav v času slovenskega predsedovanja sta namreč kultura in ustvarjalnost končno dobili mesto v sklepah predsedstva sveta tudi v povezavi z naložbami v znanje in inovacije ter naložbami v ljudi in posodabljanje trga dela. Posebej razveselivo je, da je odsev teh sklepov vključen tudi v integrirane smernice za rast in delovna mesta 2008–2010. Slovenija se je z vključevanjem kulturne dimenzije v lizbonsko strategijo EU predstavila kot država, ki se zaveda, da so glavna »surovina« in prihodnost Evrope njeni prebivalci, s promocijo pomena kulturnih in kreativnih industrij ter kulturne raznolikosti in medkulturnega dialoga kot podlage za socialni mir in ekonomski razcvet pa je uresničevala tudi velikokrat izpostavljeni cilj: lizbonsko strategijo približati ljudem. **D**

Razstava na koncu prikaže tudi sedanje stanje: novo celjsko škofijo.

Od škofije do škofije

V. M.

V Pokrajinskem muzeju v Celju je na ogled izjemno bogata razstava z naslovom *Od škofije do škofije*, ki prikazuje skoraj 1400-letno zgodovino krščanstva v mestu ob Savinji. Celje je bilo v pozni rimski dobi že sedež škofije.

Aprila 2006 je po skoraj 1400 letih v Celju zova začela škofija, ki ima davne korenine v sv. Maksimiljanu, ki je del svojega življenja preživel v Celju. Nova škofija je povezana z Antonom Martinom Slomškom, ki je v Celju obiskoval gimnazijo, leta 1846 postal celjski opat in bil še isto leto imenovan za lavantinskega škofa. Slomšek je s prenosom škofijskega sedeža iz Sv. Andraža v Labotski dolini v Maribor storil enega najpomembnejših korakov v zgodovini slovenskega dela Štajerske. Z odlokom papeža Benedikta XVI., 7. aprila 2006, so na slovenskem ozemlju

nastale tri nove škofije, med njimi celjska. Celje, ki je bilo že v antični dobi sedež škofije, je tako po stoletnih prizadevanjih znova dobilo svojega škofa.

Prizadevanja za škofijo Težnja po ustanovitvi škofije v Celju sega v 16. stoletje, ko je Cerkev pretresala reformacija. Gibanje Martina Luthra in drugih reformatorjev, ki so zahtevali bogoslužje in Sveto pismo v ljudem razumljivem jeziku, je zahtevalo hitro ukrepanje Cerkev; čas po tridentinskem koncilu je namreč pomenil čas katoliške reorganizacije in prenove Cerkev tudi na Slovenskem. Pokoncilske težnje

je močno podprl ljubljanski škof Janez Tavčar (1580–1597). Zagovarjal je potrebo po ustanovitvi novih škofij, saj bi tako lahko bolje urejal cerkvene zadeve. Njegov predlog je bil, da bi na ozemlju južno od Drave, ki je predstavljalo sicer del oglejskega patriarhata, ustanovili škofijo s sedežem v Celju. Njegov predlog je podprl celo nadvojvoda Karel in ga posredoval papežu Gregorju XIII., toda za te težnje je izvedel tudi oglejski patriarh in se temu odločno uprl. Zavedal se je namreč, da se bo s ustanovitvijo nove škofije njegova moč zmanjšala. Tavčarjev predlog tako ni prodrl, prav tako neuspešen je bil

poskus Karlovega kraljevega naslednika Ferdinanda, ki je podpiral idejo, da bi na vzhodnem delu oglejskega patriarhata, ki je bil na ozemlju habsburških dednih dežel, ustanovili tri nove škofije. Po njegovem predlogu naj bi bil za območje Štajerske sedež škofije v Celju, za Kranjsko v Novem mestu, v Gorici pa sedež za Julijsko krajino. Po odločnem odporu Benečanov in oglejskega patriarha je tako tudi ideja o vzpostavitvi škofije s sedežem v Celju za nekaj stoletij zamrla.

Škofijo je dobil Maribor 19. stoletje je znova oživilo težnjo po prenosu sedeža lavantinske ško-

celjsko okrožje. V začetku 19. stoletja je prišlo do novih pogajanj za razmejitev škofij. Predlog je bil, da lavantinska škofija prepusti ozemlje na Koroškem krški škofiji, lavantinska pa naj bi dobila nov sedež. Razmišljali so o Mariboru, Ptujju, Celju in v času škof Franca Ignacija Zimmermanna celo o Slovenski Bistrici. Vendar škof Zimmermann ni uresničil ideje o selitvi v domače mesto in tako je ideja spet zamrla.

Slomškova vloga Leta 1848 je kot odsev revolucije in narodnostnega gibanja oživela misel na selitev škofijskega sedeža iz Sv. Andraža; od leta 1846 je bil na škofovskem sedežu lavantinske škofije namreč Anton Martin Slomšek. Že leta 1848 ga je obiskala mariborska duhovščina in ga prosila, da postane njihov škof in sedež prenese v Maribor. Svoj obisk so ponovili leta 1850, kar je vzpodbudilo tudi Celjane, da so začeli razmišljati o selitvi škofijskega sedeža v mesto bo Savinji. To težnjo je podpiral tudi celjski opat Matija Vodusek, vendar se je tehtnica v boju za škofijski sedež prevesila na stran Maribora. Anton Martin Slomšek je 18. oktobra 1854 v svojem obširnem odgovoru graškemu namestništvu utemeljil odločitev, da sedež lavantinske škofije prenese v Maribor. S tem je bila priložnost za Celje znova izgubljena, toda Celje ni odnehalo; po drugem vatiškanskem koncilu je ideja je vzpostavitev škofije v tem mestu spet oživela.

Po 1400 letih spet škofija Vsa zgodovinska prizadevanja so bila poplačana v letu 2006, ko je bila iz mariborske škofije izdvojena celjska škofija s sedežem v Celju. Prvi celjski škof ordinarij je postal Anton Stres, ki je bil dotlej mariborski pomožni škof in naslovni ptujski škof. Slovesnost ob razglasitvi celjske škofije in ustoličenje celjskega škofa je bilo 21. maja 2006 na Glavnem trgu v Celju.

Škofija Celje obsega približno 12 odstotkov slovenskega ozemlja. Upravno je razdeljena na štiri naddekanate, 11 dekanij in 112 župnij. Na območju škofije deluje 114 duhovnikov, 27 redovnikov in 30 redovnic. Na njenem ozemlju je 110 župnijskih in 223 podružničnih cerkva.

Antični mozaik iz Celeje

Kristogram, najden na Vipoti

Teritorialno škofijo Celje zaokrožuje 11 dekanij, ki so zaradi pospeševanja pastoralne skrbi združbe več župnij.

Grb celjske škofije vsebuje tri celjske zvezde in velikonočnico. Celjske zvezde simbolizirajo temeljne krščanske vrednote: vero, upanje, ljubezen. Velikonočnica, ki raste le na ozemlju celjske škofije, pa simbolizira največji krščanski praznik – veliko noč.

Zaklad z Vipote Gornje besedilo smo povzeli iz zelo bogatega kataloga, ki spremlja razstavo Od škofije do škofije v Pokrajinskem muzeju v Celju, njegov avtor pa je Jože ▶

fije v Celje. Že jožefinske cerkvenopolitične reforme so namreč zaokroževale teritorije škofij, ki so se v določeni meri pokrivala s političnimi mejami. To je bilo seveda težko uresničiti na Koroškem; sedeža škofij sta bila v Krki in Sv. Andražu v Labotski dolini. V smislu zaokroženosti je tako prišlo do selitve sedeža krške škofije v Celovec kot delžno prestolnico, lavantinska škofija pa je v tem procesu zaokroževanja dobila

Razstava ponuja obiskovalcu ogled izjemnih in zelo različnih cerkvenih dragocenosti.

Del dragocenosti na razstavi so tudi bogato izvezeni mašni plašči.

► Rataj. Razstava (in katalog) sta razdeljena na deset tem (poglavij), ki si sledijo po kronološkem redu. Najprej se seznanimo z najzgodnejšimi sledmi krščanstva v Celju. Gre seveda za arheološke ostaline, ki jih je v katalogu (*Krščanstvo v Celeji*) prikazala arheologinja Irena Lazar. V poznem rimskem obdobju sta bili v Celju kar dve krščanski cerkvi (zgodnjekrščanski baziliki). Prvo so odkrili na skrajnem vzhodnem robu starega celjskega mesta konec 19. stoletja. Takrat so našli mozaike, tudi takšne z napisom, ki so jih skrbno dokumentirali. Med arheološkimi izkopavanji v letih 1989–1990 so v Gubčevi ulici (na območju z imenom Kreuh) odkrili ostanke starokrščanske krstilnice iz druge polovice 4. in začetka 5. stoletja. Domnevajo, da gre za starokrščanski center. Leta 1993 so južno od Celja, na Vipoti nad Pečovnikom, odkrili izjemno zakladno najdbo, ki je vsebovala več predmetov, za katere domnevajo, da so bili prej v celejski baziliki. Med njimi je velik bronast kristogram. Predmeti z Vipote zasedajo na celjski razstavi zelo vidno mesto, saj so tudi v slovenskem merilu nekaj izjemnega.

Krščanska organiziranost Drugi sklop razstave je namenjen prikazu razvoja krščanstva na Celjskem v srednjem veku. Besedilo v katalogu (*O začetkih pokristjanjevanja v prostoru današnje celjske škofije*) je napisala Rolanda Fugger Germađnik. V tem delu razstave so razstavljeni najstarejši ohranjeni kipi, med njimi podoba Oransa s

Predvsem mladi se bodo na razstavi čudili raznolikosti in sporočilnosti božjepotnih predmetov.

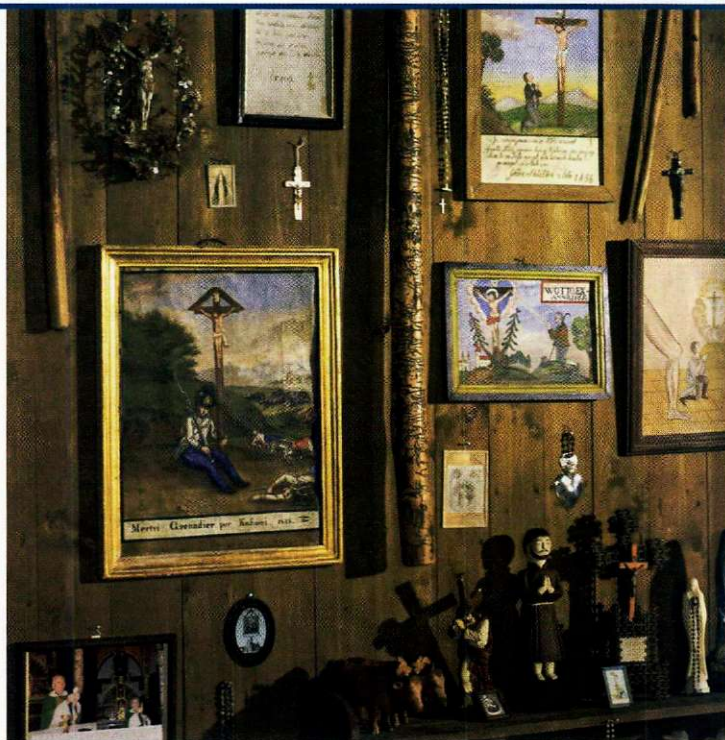
Svetih gor nad Bistrico ob Sotli in bronast zvon iz leta 1369 iz Stopnika pri Vranskem.

Tretji del razstave prikazuje nastanek pražupnij in samostanov. Predstavljata ga dve besedili v katalogu: avtor prvega (*Cerkvena organizacija in nastanek župnij na območju današnje celjske škofije*) je Jože Rataj, avtorica drugega (*Samostani na območju celjske škofije*) pa Nataša Polajnar Frelj. Med samostani naj omenimo Jurklošter, Gornji Grad, Nazarje, Olimje, Brestanica in kapucinski samostan v Celju.

Četrty del je namenjen reformaciji in protireformaciji. V katalogu ga prikaže Rolanda Fugger Germađnik s prispevkoma *Reformacija in njen odmev na Spodnjem Štajerskem* ter *Protireformacija in katoliška prenova verskega življenja*. Ista avtorica predstavi tudi peti del razstave (*Na gori križ stoji ...*), ki je namenjen romarstvu. Ta del razstave bo morda najzanimivejši za najširši krog obiskovalcev, saj je predstavljen z najrazličnejšimi predmeti, povezanimi z romarstvom, od podob, votivnih slik do različnih romarskih predmetov.

Krščanstvo v ljudski duši Jože Rataj je avtor šestega poglavja v katalogu (*Spremembe cerkvene organiziranosti v času Jožefa II. in v 19. stoletju*), ki prikazuje razcvet baroka in jožefinizem. Baročno slikarstvo je predstavila Tatjana Badovinac, baročno kiparstvo pa Aleš Stopar.

En del razstave je namenjen t. i. zakladnici, saj je tam mogoče videti in občudovati celo vrsto dragocenih in umetniško izdelanih monštranc, kelihov in bogastvo mašnih oblačil. V katalogu o njih piše Marjetica Simoniti (*Lepota vidnih stvari je prisposoda lepote Nevidnega*). O sakralnem tekstilu piše Goja Pajagič Bregar. Osmi del je namenjen prikazu ljudske umetnosti, o kateri v katalogu piše Vladimir Šlibar (*Krščanstvo v ljudski duši*). Ker je od leta 1761 Celje tudi opatijsko mesto, ima bogato zgodovino opatov. Na razstavi jim

je namenjen deveti sklop, ki ga je v katalogu prikazala Rolanda Fugger Germađnik. Zadnji, deseti del, nosi zgovern naslov *Ponovno škofija*, saj prikazuje najnovejši čas, ko je Celje pred dvema letoma znova postalo škofijsko mesto. V

katalogu je to temo prikazal Jože Rataj. Zelo bogato ilustriran katalog ima kar 174 strani. Razstavo, ki so jo v Pokrajinskem muzeju v Celju pripravljali dalj časa, si je vredno ogledati, saj bo zadovoljila prav vsakogar. ■

V Grbu nove celjske škofije so celjske zvezde in velikonočnica.

PRIVOŠČITE SI VEČER DOMAČE GLASBE V DOBRI DRUŽBI!

Pridite v halo Tivoli,
v sredo, 23. aprila, ob 19h!

Rezervacija vstopnic:
01 512 11 26 med 8. in 18. uro.
Otroci do 15. leta:
BREZPLAČEN vstop.

RADIO OGNJIŠČE

Zločinskost »kočevskega procesa«

V. M.

Ive A. Stanič je v samozaložbi izdal svojo novo knjigo *Kočevski proces 1943*, ki jo je podnaslovlil *Največja medvojna drama Slovencev*. V knjigi so zbrani številni dokumenti, zapisi in pričevanja o tem procesu – zločinu.

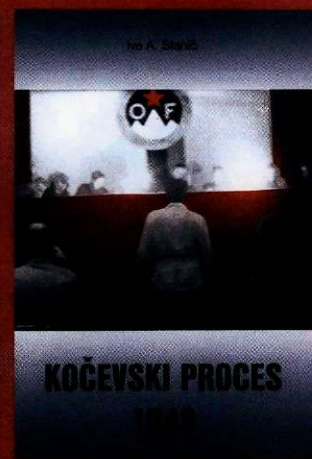
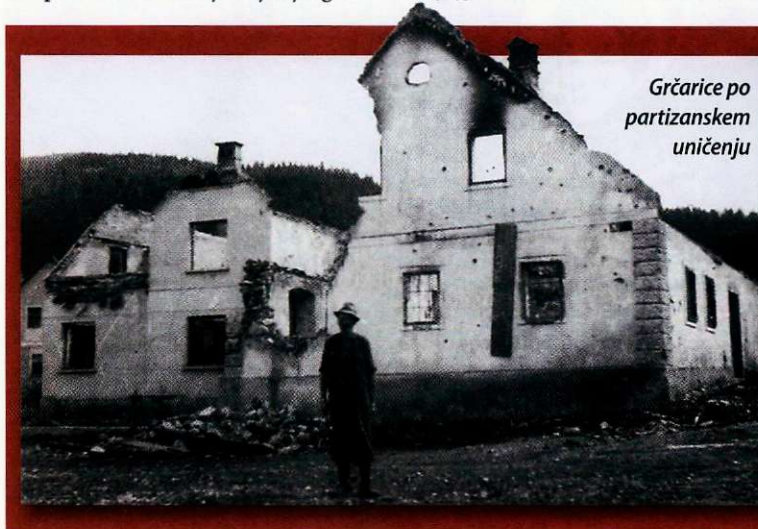
Podobnih in še veliko hujših dram in tragedij, kot je bil t. i. kočevski proces, je bilo med drugo svetovno vojno v Sloveniji seveda še veliko več, gotovo pa je bil kočevski komunistična sodna farsa brez primere. Tako kot je bila njihova revolucija izrazito nasilna ter polna laži in prevar, tako je bil tudi »kočevski proces« eden od elementov revolucionarnega prisvajanja oblasti. Uradno so »obsodili na smrt« in umorili 15 ujetnikov, v resnici pa so »v senci« »procesa« v množičnih pomorih umorili več sto Slovencev. Od srede septembra do začetka novembra 1943 so komunisti s svojimi vojaškimi organizacijami (partizani, VOS) umorili okoli 600 Slovencev. Prav vsi so bili nedolžni, saj komunisti takrat niso imeli prav nobenega mandata za svoje (zločinsko) početje.

Onemogočili upor To so počeli po kapitulaciji Italije, potem ko so italijanske okupatorje obzirno pospremili domov. Takrat niso »kaznovali s smrtjo« niti enega italijanskega okupatorja za njihova zločinska dejanja nad Slovenci, saj so vso pozornost in sile usmerili v obračunavanje s političnimi nasprotniki slovenske narodnosti. Čista revolucija torej. Ta se je seveda začela hitro po okupaciji Slovenije leta 1941. Že prvo leto vojne so komunisti umorili okoli dvesto Slovencev. Leta 1942 so že izvajali množične pomore civilistov in vojnih ujetnikov. Ko so po kapitulaciji Italije za mesec in pol zavladali na Dolenjskem, so vso pozornost usmerili v morijo Slovencev, ki je bila uvertura v poveljne pomore. Zato vsi, ki trdijo, da bi med vojno katoliški del Slovencev lahko sodeloval s komunisti pri uporih proti okupatorju, ne vedo prav nič o dogajanju v tistem času, ali pa, kar je bolj verjetno, jih resni-

ca ne zanima, ampak jih zanima bodisi sprenevedanje (laž), bodisi govorjenje o nekakšnih »lepih, idealnih rešitvah«, kar naj bi bilo »sodelovanje« in »upor proti okupatorju«. Ne sodelovanja ne vseslovenskega upora ni moglo biti, saj so ga komunisti od samega začetka onemogočali in v kali zatirali. Še huje: s svojim nasiljem so povzročili nekaj najhujšega,

tobra 1943 »obsodili« na smrt petnajst vojnih ujetnikov. Proces je bil uvod v mnoge poveljne montirane procese, na katerih obtoženci niso imeli nobene možnosti, da bi dokazovali svojo nedolžnost. Tako kot je bila OF le krinka za revolucijo, tako je bil ta »proces« le krinka za množične pomore vojnih ujetnikov oktobra 1943, v katerih so komunisti

objavil odlomke zapisnikov zaslišanj ujetnikov, ki pa – objavljeni brez poudarjenih opozoril, da gre za »zapisnike«, narejene pod smrtno grožnjo, ali brez natančnih komentarjev –, lahko pri bralcu povzročijo več škode kot koristi. Na podatke v »zapisnikih« in v »sodbi« se namreč nikakor ne moremo zanesti, saj so prirejeni ali celo neresnični. Pogosto so

kar se lahko narodu zgodi: med okupacijo so povzročili medsebojno sovraštvo in bojevanje.

»Proces« kot krinka Komunisti so ves čas vojne skrbeli za organiziranje paradržavnih ustanov, kar je bila poleg nasilja glavna značilnost revolucije. Prav nič nenavadno ni, da »kočevskega procesa« do zdaj zgodovinarji niso podrobneje obdelali, saj tudi mnogih drugih pomembnih tem iz časa vojne in revolucije niso; med drugim Edvarda Kardelja, kar bi povsem razgalilo naravo komunistov in njihovih političnih (OF), vojaških organizacij (partizani, VOS) in paravojaških pojavov, kot so bili terenci in aktivisti.

Na »kočevskem procesu« so komunistični »pravniki« 11. ok-

umorili okoli 600 ljudi. Po vojni so s pomori le nadaljevali.

»Proces« kot genocid Ive A. Stanič je v knjigi zbral precej različnega gradiva, ki pa bi ga bilo treba skrbno ovrednotiti, ga postaviti v kontekst medvojne dogajanja in mu določiti mesto in pomen, ki mu gre. Seveda Stanič ni zgodovinar, zato tudi njegova knjiga ni natančna zgodovinska analiza. Je bolj zbirka različnega gradiva ter komentar samega procesa in umorov v njegovi senci.

V knjigi so objavljeni odlomki zapisnikov zasliševanj ujetnikov v Kočevju in sama »sodba« »v imenu slovenske narodne oblasti«. Tudi zgodovinar Tone Ferenc je v svoji sicer odlični knjigi *Dies irae*

komunisti v njih kriminalizirali nekaj, česar nikakor ni mogoče kriminalizirati. Še najmanj pa so smeli to početi oni. Vse to lahko bralca, ki ne pozna dobro dogajanja med vojno na Slovenskem, hitro zavede v napačna sklepanja in mnenja. Morda se »kočevskega procesa« ni nihče od znanstvenikov lotil tudi zato, ker bi kritična analiza »zapisnika« in »sodbe« pomenila prevelik napor za premapljen končni rezultat. To je seveda en razlog, drugi pa je, da je »kočevski proces« in vse, kar so takrat komunisti s svojimi organizacijami na Dolenjskem počeli, en sam zločin.

Odlika Staničeve knjige so mnoge fotografije, ki jih je zbral avtor, in mnoge med njimi so prvič predstavljene javnosti. ■

Napoleonova ljubica

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Francoski vojskovodja Napoleon je bil znan po svojih vojaških zmagah in po več ljubicah, ki jih je imel poleg dveh zakonitih žena. Med njimi je bila tudi naša Emilija Kraus, ki naj bi bila Napoleona spremljala celo med vojaškimi pohodi.

Emilija Kraus, Napoleonova ljubica

Francoski cesar in vojskovodja Napoleon Bonaparte je vsekakor dvajset let vznemirjal evropsko (in s tem tedaj svetovno) javnost s svojimi bojnimi pohodi. A z njimi je vsekakor bolj vznemiril moški del populacije. Ženski del tedanje evropske visoke družbe pa je veliko bolj kot ozemeljsko osvajanje korziškega vojskovodje zanimalo njegovo osvajanje lepšega spola. Francoski cesar je imel v svojem življenju dve zakoniti in uradno priznani ženi, poleg njiju dve ljubici, ki sta ro-

dili otroka in ju je Napoleon tudi uradno priznal za svoja, ter več ljubic, nekatere znane, druge nezane, ki so mu rodile otroke ali pa ne oziroma teh otrok ni nikoli priznal. Med slednjimi je tudi Idrijčanka Emilija Kraus, ki je bila pozneje znana v javnosti kot »pasja grofica« zaradi svoje veli-

ke ljubezni do živali, še posebno psov, ljubezni, ki jo je na koncu celo finančno uničila.

Napoleonova prva in največja ljubezen so bili bojni pohodi in vse, kar so ti prinašali s seboj: vojaška slava, bogastvo, čast in predvsem oblast. Ženske so bile v tem življenjskem slogu drugotne-

Zaradi velikega tropa psov, ki jih je imela Emilija Kraus, jo je ljudski glas imenoval »pasja grofica«.

ga pomena, vendar jih korziški pustolovec nikakor ni zanemarljal. Vsaj na začetku svoje vojaške in politične kariere jih je poskušal izkoristiti za svoj vzpon na oblast, pozneje pa se je situacija obrnila in so razne evropske dame poskušale Napoleona izkoristiti za svoje častihlepne ali kakšne druge cilje.

V prvih dneh svojega generalstva je Napoleon poskušal v Marseillu izkoristiti Evgenijo Desirée Clary, hčerko bogatega trgovca in tovarnarja s svilo. Poroka v bogato in ugledno družino bi za mladega vojaka brez prebite pare in brez družbenega ugleda pomenila družbeno priznanje. A zaroko s svilarjevo hčerko je hitro razdril zaradi poroke z Josephine Beauharnais, vdovo grofa in kraljevskega generala, ki je bila visoka dama v tedanji pariški družbi. Desirée ni ostala stara devica, nasprotno, poročila se je z generalom Bernadottom, Napoleonovim sobojevnikom in tihim tekmečem v karieri. Možakarja sta bila zaradi tega še bolj hladna drug do drugega, dokler ni Bernadotte, ki je pod Napoleonom prilezel do čina maršala, odstopil, se dal posinoviti švedski kraljevi dinastiji in prestopl na stran Napoleonovih nasprotnikov.

Napoleon se je tako poročil z Josephine in zdi se, da je bila to edina ženska, ki jo je imel zares rad in jo je cenil. S svojimi zvezami mu je obilno pomagala, da je lezel po spolzki politični lestvici od komaj znanega generala do vojskovodje pa potem do prvega konzula in končno do cesarja. A vendar je imela Josephine dve hudi pomankljivosti. Prva je bila njena lahkoživost, ki je bila tedaj v visoki družbi prej pravilo kot izjema, sploh pa niti Napoleon ni bil svetnik, kar se zvestobe tiče. Veliko hujše pa je bilo, da

Josephine ni mogla imeti več otrok. Iz prvega zakona je imela sicer dva in ju je Napoleon tudi posvojil, vendar pa je, še preden je spoznala Napoleona, naredila splav. Ta je bil na žalost tako »strokovno« izveden, da poslej ni več mogla zanositi. Napoleon, ki si je želel lastnih otrok, je zato iskal drugo žensko, ki bi mu jih rodila, da bi podedovali čedalje večje cesarstvo. Ženo, ki bi bila »vredna« roditi njegovega dediča, je našel v habsburški princesi Mariji Luizi, a to je bila povsem politična poroka in ni imela niti najmanjše zveze z ljubeznijo in naklonjenostjo. Marija Luisa je bila pač potomka najstarejše evropske vladarske dinastije, saj si je samooklicani francoski cesar obupno želel priznanja starih vladarskih dinastij, Habsburžani in še posebej Habsburžanke pa so bili tedaj znani kot »plodna« dinastija, poleg tega pa je bila avstrijska princesa še na neki način talka, ki bi zagotavljala lojalnost svoje rodbine Napoleonu. Marija Luiza je sicer opravljala svojo vlogo v ceremonialu, rodila je sina, ki si ga je Napoleon tako želel, le vloge talke ni prav dobro izpolnila. Habsburžani so v primernem trenutku Napoleonu napovedali vojno.

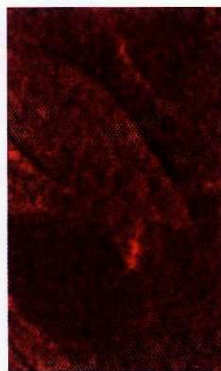
V času pred poroko z avstrijsko princeso in tudi po njej se je Napoleon tolažil z nekaj ženskami, med katerimi sta mu vsaj dve, Louisa de la Plaigne in grofica Maria Walewska, rodili sinova, ki ju je tudi priznal. Oba sta bila z rojstvom povzdignjena v plemiški stan in sta dobila grofovski naslov. Poskrbel je tudi za materi in ju obdaril

z nakitom ter posestvi, poleg tega pa je grofici Walewski »dal« še posebno darilo. V obliki Velikega vojvodstva Varšavskega je za kratek čas obudil državnost razkosane Poljske.

Iz Idrije na Dunaj Druge Napoleonove ljubice niso bile deležne poroke, njihovi morebitni otroci pa ne priznanja. Nekateri zgodovinarji menijo, da je imel francoski cesar vsaj še štiri otroke s štirimi različnimi ljubicami, med njimi z Emilijo Kraus. Obstajo špekulacije, da se je z Emilijo celo skrivaj poročil. A to je verjetno le legenda. Vprašanje je namreč, zakaj bi si Napoleon zapletal možnosti v času, ko je bil vsemogočen in je že cilj al na poroko s princeso kakšne starodavne evropske dinastije. Vprašljivo je tudi, ali je imel res otroka s Krausovo, kdaj naj bi se bil ta rodil in kaj se je z njim kasneje zgodilo. Res je le to, da je bil francoski cesar ljubimec Emilije Kraus, saj ji je podelil plemiški naslov, posestva in denarno rento.

Napoleonova ljubica se je rodila 15. decembra 1785 v Idriji kot Eva Lucija Cecilija Viktorija Kraus. Sama si je kasneje k svojim imenom dodala še ime Emilija, več zgodovinskih virov pa jo vodi pod imenom Viktorija. Glede na

Emilijin oče je bil rudarski nadzornik v idrijskem rudniku.

njeno dolgo ime bi lahko skleпали, da se je rodila v plemiški družini, vendar je bil njen oče Jožef »le« cesarski rudarski nadzornik, mati Rozalija pa učiteljica. Emilija je bila po očetu slovenskega rodu, po materi nemškega, družina pa v Idriji spoštovana in razmeroma premožna. Po očetovi smrti je glavni dotok denarja usahnil in mati je hčerko poslala na Dunaj k sorodnikom. Upala je, da si bo hči v cesarski prestolnici laže našla primerne in premožne moža kot v Idriji. Na Dunaju je pokroviteljstvo nad Emilijo prevzel Filip Mainoni, ki je bil visok uradnik na topniškem ravnateljstvu. V pogovoru z njim je menda Emilija pridobila nekaj znanja o topništvu, popolnoma nenavadno za tednje dame, ki so se zanimale le za toalete in razne trače, a Emiliji je »topniško znanje« pri stikih s Napoleonom prišlo zelo prav.

Na Dunaju je Emilija živela po predpisih tedanje visoke družbe, prelomni trenutek pa je prišel leta 1805, ko je spoznala Napoleona. Po zmagoviti bitki pri Austerlitzu je francoski cesar začasno zasedel Dunaj. V čast njegove zmage so priredili ples in udeležilo se ga je precej članov dunajske visoke družbe, tudi Emilija. Bila je edina med vsemi damami v temni obleki in je že zato vzbudila pozornost, še bolj pa zato, ker je bila edina, ki se francoskemu vojskovodji ni priklonila, kot je bilo predpisano. Vnela se je ljubezen na prvi pogled in začela se je romanca. Francoski vojskovodja je ukazal tedaj najboljšemu portretistu na ▶

Napoleona je Emilija spoznala na dvornem plesu v Schönbrunnu.

Francoski cesar ji je zapustil kapital, ki je bil štirikrat večji od stroškov graditve rudarske šole v Idriji.

► Dunaju, vitezu Lampisu, da npravi portret Emilije kot Venere, a se je slika menda nekje izgubila. Napoleon ji je podaril tudi prstan, zaradi tega nekateri sklepajo, da sta se skrivoma poročila, a kot že rečeno, pravih dokazov za to ni. Vsekakor pa ji je namenil letno rento in ji podelil plemiški nalov baronice Wolfsberške.

Vojskovodjeva »gardistka« Naslednje leto je Napoleon odšel na bojni pohod proti Prusiji. Emilija je hotela z njim, a francoki vojskovodja je že davno za vse svoje vojake od maršalov do zadnjega grenadirja predpisal, da morajo žene in ljubice ostati doma oziroma zunaj vojaškega tabora. Emilija je s posredovanjem enega od Napoleonovih pribočnikov prišla do oficirske uniforme. Postri-

natančno znano. Po padcu Napoleona in njegovem pregnanstvu se je Emilija spet pojavila na Dunaju in se poročila z Ivanom Schonauerjem, sodnim odvetnikom. Imela je precej premoženja iz sklada, ki ga je zanjo ustanovil Napoleon. Menda je šlo za skoraj pol milijona goldinarjev, kar je štirikrat toliko, kolikor je stala tedaj graditev osnovne in rudarske šole v Idriji. Emilija se je od moža ločila leta 1820 in se preselila v Bergenz, kjer je kupila posestvo, skrb nad

Pojavljajo se špekulacije nekaterih zgodovinarjev, naj bi bila imela Emilija Kraus z Napoleonom otroka in naj bi se bila skrivoma poročila.

gla si je lase, prevezala prsi in se pridružila vojski kot gardistka. V preobleki je bila menda dovolj prepričljiva, da je niso spoznali, razen seveda Napoleona. Francoski cesar, za katerega pravijo, da je znal na pamet celo imena svojih navadnih vojakov, je »gardnega oficirja« seveda takoj prepoznal.

Tako sta živela v nekakšnem vojaškem gospodinjstvu, čez dan kot vojskovodja in njegov gardni oficir, ponoči kot ljubimca. Emilija naj bi bila vojskovodjo tudi negovala, ko je v bojnem pohodu proti Avstriji leta 1809 pri Regensburgu dobil lažjo strelno rano na nogi.

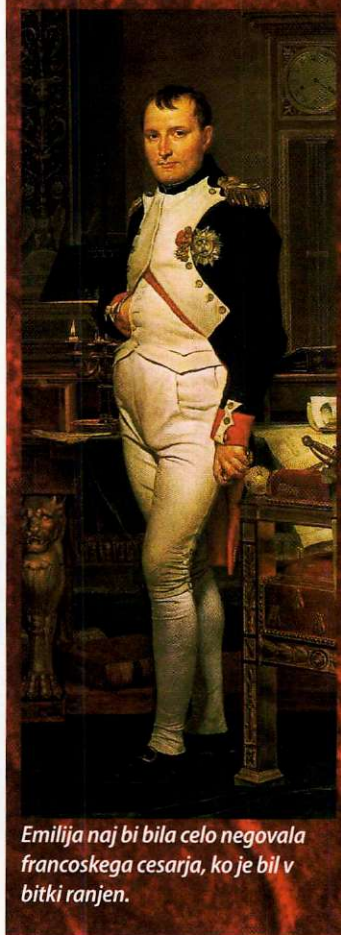
Kdaj se je romanca med Napoleonom in Emilijo nehala, ni

denarjem iz sklada pa je prevzel njen nekdanji skrbnik Mainoni.

Pasja grofica Iz Bergenza se je preselila v Salzburg, kjer je kupila še eno posestvo. Tam je živela s štirinajst let mlajšim Vincencem Braunerjem, okrožnim kirurgom. S svojimi prihranki je posestvo razkošno obnovila, nakupila je kočije in konje pa veliko psov, tako da je bila po okolici znana pod vzdevkom »pasja grofica«. Poleg psov si je omislila celo jato papig in drugih eksotičnih ptic ter celo opice. Vso to manežerijo je hranila z najboljšo hrano, za katero ji ni bilo žal denarja. V ljubezni do svojih psov je bila prav

Emilija se je zamaskirala v gardnega oficirja, da bi lahko sledila Napoleonu na bojišče.

Emilija naj bi bila celo negovala francoskega cesarja, ko je bil v bitki ranjen.

fanatična. Kadar je kateri od njih poginil, ga je dala nagačiti, svoje najljubše živali pa je dala tudi izklesati iz marmorja in je kipe potem razpostavila na svojem vrtu.

Medtem se je njen skrbnik Mainoni spustil v finančne špekulacije. Z ne najbolj pametnimi potezami je v njih pogнал ves svoj denar pa še ves denar, ki ga je upravljal za Emilijo in nekatere druge kliente ter se za nameček še neznanosko zadolžil. Obupan, z grozečo sramoto bankrota in ječo pred očmi, se je vrgel skozi okno svojega stanovanja na Dunaju in bil takoj mrtev. Pred smrtjo je uničil še velik del svoje dokumentacije, s tem pa onemogočil Emiliji, da bi še naprej dobivala rento.

»Pasja grofica« pa se ni hotela odreči svojemu življenjskemu slogu in je še naprej živela na veliki nogi. Najprej je začela zastavljati, nato pa odprodajati svoje dragocenosti in nakit, nato pohištvo, slike in drugo opremo, konje in kočije, končno pa še posestva. Sledil je popoln bankrot in skupaj s svojimi živalmi je pristala v majhni neopremljeni koči. Medtem ji je umrl tudi prijatelj Vincenc in po tem udarcu ter finančnem polomu se je Emilija popolnoma zapustila.

Popoln propad Zaprošila je sicer dunajski dvor za pomoč in kot obubožani plemkinji so ji namenili majhno rento, ki pa zaradi vzdrževanja množice živali ni zadostovala. Živela je v pomanjkanju in celo v umazaniji. Sčasoma je zbledela tudi njena nekdanja lepota in kmalu se je med ljudstvom dvignil glas, da se je »pasji grofici« zmešalo. Zdravniki, ki so jih poklicali, da potrdijo, ali je Emilija zrela z blaznico ali ne, so menili, da je popolnoma pri zdravi pameti.

Napoleonovi ljubici Emiliji Kraus so na koncu ostali le še veliki dolgovi in spomini na ljubezen s človekom, ki je temeljito pretresel Evropo tedanjega časa. Umrla je v Salzburgu 16. aprila 1845 v enainšestdesetem letu starosti, pokopali pa so jo v St. Gildnu brez posebnih ceremonij in v skromen grob. Po smrti so pregledali njene račune in ugotovili, da je umrla brez prebite pare, za sabo pa pustila zajeten dolg deset tisoč šeststo goldinarjev. **D**

Radio Krka
106.6 MHz

www.modra-energija.si

Modri mislimo na jutri

**TUDI VAŠE GOSPODINJSTVO
LAHKO PRISPEVA K LEPŠI PRIHODNOSTI!**

Odločite se za nakup okolju prijazne električne energije iz obnovljivih virov slovenskih rek. Modro energijo pridobivamo v hidroelektrarnah, ki ne obremenjujejo okolja in tako prispevajo k ohranitvi narave in živalskih vrst.

DELEŽ MODRE ENERGIJE
V IZBRANEM PAKETU ZNAŠA LE
0,00417 € na kWh
1 SIT na kWh

**Pridružite se skupnosti,
ki aktivno skrbi za zdravo okolje!**

Mesečni strošek nakupa Modre energije je nizek
– predstavlja približno ceno ene skodelice kave.

 Modra energija
Obnovljivi viri sedanjosti in prihodnosti

 hse
Holding Slovenska elektrarna d.o.o.

 Elektro Ljubljana

 ELEKTRO MARIBOR

 Elektro Celje

 **ELEKTRO
PRIMORSKA**

**VEČ INFORMACIJ PRI VAŠEM DOBAVITELJU
ELEKTRIČNE ENERGIJE:**

HSE 01 470 41 00 ELEKTRO LJUBLJANA 01 430 42 70
ELEKTRO MARIBOR 02 220 01 15 ELEKTRO CELJE 03 420 14 10
ELEKTRO PRIMORSKA 05 333 33 50

Volčji Potok

Petra Janša, foto: STO/ BOBO

Volčji Potok (352 m) je razloženo naselje v severozahodnem delu Posavskega hribovja v občini Kamnik. Naselje ima staro gručasto jedro na robu rečne terase na levem bregu reke Kamniške Bistrice. Novejše hiše so večinoma ob cesti Radomlje-Kamnik. Na vzhodnem robu naselja je Arboretum Volčji Potok s parkom, ki je nastal leta 1885. Razprostira se na površini 88 hektarov. V naselju je cerkev sv. Ožbolta.

Dvorec Wolfsbach Na prvo posredno omembo Volčjega Potoka naletimo 7. aprila 1220, ko se v neki darilni listini, izdani na Turjaku, omenja dominus Hermannus de Wolfsprach. Leta 1380 se v nekem dokumentu omenja dvor – ze Wolfsbach vnder dem hoff, vendar o gradu ni besede. Mogoče je, da je v srednjem veku tako obstajal le dvor, ki je bil središče manjšega imenja, na kar kaže tudi povsem negrajsko ime domnevne grajske stavbe, ki je nekoč stala v bližini poznejšega dvorca. Po Valvasorju je bil leta 1595 lastnik posesti Nikolaj Bonhomo, njegovi dediči pa so na začetku 17. stoletja grajsko stavbo, ki z razvaljeno stavbo vrh hriba ni imela ničesar opraviti, opustili. Valvasorjeva veduta iz 17. stoletja, edina znana upodobitev, kaže tabor kot dvonadstropen, pozidan na pravokotnem tlorisu z že razkritimi kvadratičnimi stolpi in z močnim rondelom v ozadju. Arhitekturne značilnosti razvalin uvrščajo njen nastanek v čas zrele renesanse, ko so zaradi turške nevarnosti vsepovsod po deželi rasle utrdbe. Nastanka »hlačaste« strelnice, ki je v pritličju severnega zidovja peterokotnega obrambnega stolpa, si ne moremo zamisliti pred letom 1500. Dozdeva se, da je domnevni srednjeveški grad v resnici samostojna renesančna utrdba, ki je bila v funkciji največ nekaj desetletij ali morda stoletje, potem pa je nehala obstajati. Trdimo lahko, da je bila utrdba pravzaprav nič drugega kot protiturški refugij, trditev pa podpira tudi Valvasor, ki ga sam navaja kot enega izmed takratnih taborov. Lokacijo v srednjem veku izpričanega dvora bo torej treba iskati drugje, po vsej priliki tam, kjer je pozneje zrasel med zadnjo vojno porušeni dvorec. Stal je ob vznožju holma, kjer bomo danes našli velika umetna pava.

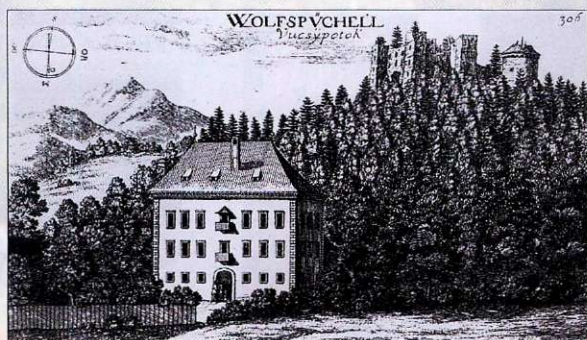
Dvorec, ki je stal na ravnici pod hribom, je bil kot simbol starega reda požgan v viharju druge svetovne vojne, natančneje 13. aprila 1944. Od njega je ostalo še manj kot od starega gradu.

Do danes so ohranjeni in obnovljeni le vrtni paviljon, grajska kapela in stopnišče, ki vodi v nekdanji grajski park, na območju katerega je danes arboretum. Za ogled razvalin, ki so na zahodnem pobočju holma znotraj arboretuma, boste primorani tako kot vsi drugi cvetja željni obiskovalci plačati vstopnino (domačini verjetno poznajo tudi kakšno alternativno stransko pot).

Arboretum nekoč Da je danes v Volčjem Potoku arboretum, gre zasluga prof. Cirilu Jegliču, ki je že pred drugo svetovno vojno premišljeval o tem, kje in kako bi na slovenskem ozemlju uredili ustanovo te vrste. Leta 1946 je predlagal, da se posestvo v Volčjem Potoku izvzame iz sklada zemljišč, namenjenih razdelitvi pri agrarni reformi. Leta 1950 je bilo 36 hektarov parka in parkovnega gozda z zakonom zavarovanih kot »prirodna znamenitost«. Spomladi 1952 je posestvo prevzela Agronomska in gozdarska fakulteta, predhodnica današnje Biotehniške fakultete. Ustanovljen je bil univerzitetni arboretum.

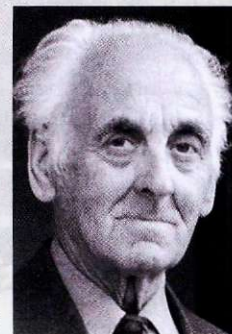
Zakaj so za to ustanovo izbrali prav zemljišče v Volčjem Potoku? Odločilna je bila naravna razgibanost in pestrost tega posestva: členjeno površje, različne kamninske podlage in različne vrste zemlje, pestre vlažnostne razmere v tleh ter presenetljivo število ohranjenih naravnih gozdnih združb. Znotraj tolikšne ekološke pisanosti je mogoče najti lego za še tako zahtevno rastlino, da le preživi hladne zime v tem kraju. Volčji Potok je ravno prav oddaljen

Dvorec Volčji potok z vidnim razvaljenim gradom v ozadju

Južna zidava, ki se naslanja na peterokotni renesančni stolp

Ciril Jeglič (1897–1988), pionir hortikulture in krajinarstva v Sloveniji

od mest, da je dovolj blizu za popoldanske sprehode in izlete ob koncu tedna, hkrati pa toliko oddaljen, da ni izpostavljen vsakodnevemu množičnemu obisku in razdejanju, ki ga ta prinaša.

Nič manj pomembno od naštetega ni bilo dejstvo, da je v Volčjem Potoku ob ustanovitvi že obstajal lep in z ljubeznijo oblikovan park. Ustvaril ga je Leon Souvan, zadnji zasebni lastnik posestva. Souvani, po rodu Dolenjci, so volčjepotoško posestvo kupili leta 1882 od Gozzanijev. Mož, ki je bil po poklicu veletrgovec, po duši pa estet in glasbenik, je v letih med obema svetovni vojnama vložil veliko časa, denarja, veselja in zavzetosti, da je dvorec, v katerem je živela njegova družina, obdal z dostojanstvenim parkom. Gospodarska poslopja je prestavil ob rob posesti, pred dvorcem zasadil formalni parter, preostali del parka pa oblikoval po angleških zgledih. Dal je izkopati jezerca, da se je »na njihovi gladini vse lepo podvojilo«. Za svojo parkovno stvaritev je skrbel do leta 1949, ko je umrl.

Arboretum danes Arboretum Volčji Potok je bil leta 1999 na svoji celotni površini razglašen za kulturni spomenik najvišjega pomena, saj sodi med najpomembnejšo vrtno dediščino v Sloveniji. Preoblikovanje nekdanjega grajskega kompleksa z vključitvijo ohranjenih grajenih prvin v parkovno zasnovo v krajinskem slogu, uporaba

drevnine, zelnatih trajnic in vodnih motivov ter sožitje z naravnimi lastnostmi območja označujejo enkratnost arboretuma. Tematsko zasnovane enote so likovno in ekološko uravnotežene ter med seboj povezane kot različna krajinska prizorišča. Posebna vrednota je vključitev vidnih prostorskih kvalitet bližnje (grič Holmec s cerkvijo) in daljne okolice (Kamniške Alpe) v koncept zasnove. Zaradi velike raznolikosti rastlinskega materiala, zbranega v arboretumu, je ta pomemben tudi v biotskem in genetskem pogledu.

Arboretum v Volčjem Potoku je v temelju botanični vrt za lesnate rastline in je edini v Sloveniji. Tu uspeva približno 2.500 vrst in sort iglavcev in listavcev ter okoli 300 samoniklih zelnatih rastlin. Število različnih trajnic in enoletnic se iz leta v leto spreminja. Drevesa in grmi pripadajo tako osnovnim botaničnim vrstam iz Evrope, Severne Amerike in Azije kot kultivarjem, ki so bili vzgojeni v okrasne namene. Najbogatejše so zbirke vrst javorjev, lip, brez in bukev. Pozornost zaslužijo tudi luskaсти iglavci, ki jih je največ okoli rozarija. Obiskovalci najbolj občudujejo sleče (rododendrone) in vrtnice. Strokovnjaki hvalijo še zbirko zimzelenih listavcev. V vrtnem paviljonu akademskega kiparja Janeza Boljke si lahko ogledate razstavo živalskih plastik.

Zanimive prireditve V arboretumu so do 31. maja na ogled postavljene miniaturne stavbe iz **Minimundusa**, in sicer so letos ustvarili posnetke iz Toskane, Ljubljane, avstrijskega Gradca, moldavske Soroke in azerbajdžanske prestolnice Baku. Ob toskanskih znamenitostih so predstavljene tudi značilne rastline za Sredozemlje. Do 30. septembra je mogoče občudovati tudi **razstavo orhidej in tropskih rastlin**. Od 17. maja do konca avgusta pa bodo med orhidejami letali tropski metulji. V tem času so se razcvetele tudi spomladanske cvetlice, zato si lahko do konca aprila ogledate **dneve narcis**. Najbolj znana prireditve pa je nedvomno **spomladanska razstava tulipanov, cvetličarstva, drevesničarstva in vrtno opreme**, ki bo odprla svoja

Najpomembnejša vrtna dediščina v Sloveniji

Razstava orhidej

Drevored pinij

vrata 26. aprila. Razstavo cvetočih tulipanov in pomladnega cvetja pa lahko občudujete že ta konec tedna, saj je zacvetelo več kot dva milijona tulipanov oziroma več kot 250 različnih sort. **D**

Golf igrišče

KPS 1941–1943

1.

Inštitut za novejšo zgodovino

V zbirki *Razpoznavanja* je izšla knjiga dr. Vide Deželak Barič *Komunistična partija Slovenije in revolucionarno gibanje 1941–1943*. V prvem poglavju je avtorica prikazala Komunistično partijo Slovenije v pričakovanju vojne in s tem pogojev za izvedbo revolucije. V drugem je obdelala delovanje in usmeritve KPS ob napadu na Jugoslavijo, odločitve za oborožen odpor in spremembo partijske strategije, notranje značilnosti KPS ter osrednje vodstvo KPS. Tretje poglavje je namenjeno letu 1941: delovanju in organizacijski krepitvi KPS v Ljubljanski pokrajini, KPS na Gorenjskem, Štajerskem, Koroškem, prodoru na Primorsko in partijski organizaciji v partizanskih vojski. V četrtem poglavju je avtorica prikazala ključno obdobje v letu 1942: odkrito vnašanje revolucionarnih prvin v osvobodilni boj, KPS v Ljubljanski in drugih pokrajinah ter organiziranje KPS v partizanih. V tem poglavju je odkrito spregovorila o problematiki revolucionarnega nasilja nad političnimi nasprotniki. Podobna struktura besedila velja za leto 1943, avtorica pa je napovedala tudi nadaljevanje te teme. Po letu 1990 je to prvo znanstveno delo o politiki KPS med vojno, ki ga je napisal nekdo iz »uradnih« zgodovinarskih vrst.

Spet doma?

Založba ZRC

Knjiga *Spet doma?* – uredila jo je Marina Lukšič Hacin, izšla pa je v zbirki *Migracije*, ki jo pripravlja Inštitut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU – prikazuje problematiko vračajočih se emigrantov in reintegracije izseljencev in njihovih potomcev. Kjer so bila odhajanja, so bila posledično tudi vračanja v izvorno okolje, za potomce pravzaprav vstopanja v novo okolje. Kot migracije in splošno so tudi povratne migracije vedno vpete med politiko in prakso. Knjiga s teoretičnega in izkustvenega vidika odgovarja, zakaj so se vračali, kakšen je bil odnos do vračajočih se migrantov in njihovih potomcev, kakšne pomoči so bili deležni povratniki v Slovenijo in kakšne so bile njihove izkušnje.

Kronika

2.

Zveza zgodovinskih društev

V 56. številki (2008) revija *Kronika*, časopisa za slovensko krajevno zgodovino, ki ga v zadnjem času uspešno ureja dr. Miha Preinfalk, je objavljenih šest prispevkov: *Najstarejše omembe vasi Vižmarje in Tacen* (Jurij Šilc), *O družabni igri kranjskega plemiča in njegovega učitelja iz*

1.

2.

3.

4.

17. stoletja in o geografiji, brez katere so velika dejanja nema in zgodovina slepa (Jurij Sekolec), *Fašistično nasilje na Primorskem v po prvi svetovni vojni: primer Križa pri Trstu* (Ivan Vogrič), *Vpliv fašizma na kulturno dediščino Primorske* (Emilija Kastelec), *Anton Laščak beg – življenjepis krajevnega arhitekta* (Tino Mamič), *Prvi ljubljanski stadion* (Vladimir Vilman).

Umetnost in delovanje

Študentska založba

Kaj se skriva za zapeljivimi silami umetnosti? *Umetnost in delovanje* angleškega antropologa in dolgoletnega predavatelja na Univerzi v Oxfordu Alfreda Gela, predstavlja zelo samosvoj, svež poskus razbrati vlogo in namen umetnosti v družbi. Gell pri tem ponuja teorijo, ki se radikalno razlikuje od tovrstnih poprejšnjih teoretskih poskusov. Začenja s tezo, da antropološke in umetnostno-kulturološke študije nezahodne umetnosti sledijo ideji estetike, ki je kulturno in periodično specifična. Glavni namen ni razbiranje, kaj ja estetska izkušnja neke kulture, marveč kaj napeljuje določeno kulturo v produkcijo nečesa, kar korespondira z estetskim občutkom. Gell meni, da estetske teorije zavzemajo pretežno pasivno pozicijo ob razmisleku o umetniškem objektu in posvečajo svojo pozornost umetniškemu delu kot obliki instrumentalizirane socialne akcije: izdelava objektov z namenom vplivati na dejanja in misli drugih. Knjiga predstavlja kvintesenco enega najbolj lucidnih, eruditskih in slogovno bravuroznih antropologov 20. stoletja.

Naši prevrati

3.

Založba 2000

V knjigi *Vsi naši prevrati* je objavljenih sedem daljših razmišljanj, v katerih ugledni publicist Viktor Blažič analizira in komentira dogajanja v slovenski polpretekli zgodovini in v času tranzicije. Prvi dve besedili – *Diskretni šarm kneza Pavla* in *Skrito dno Osvobodilne fronte* – sta daljši, saj vsako obsega okoli 50 strani,

naslovi drugih petih pa so: *Balkanska Nemezis*, *Tranzicija po slovensko*, *Nekaj kot samomor*, *Postoj in se ozri in Nekaj o sebi*. Na koncu je še krajši komentar Staneta Grande *Krik v puščavi karkolizma*. Avtor daje vprašanju slovenskega nacionalnega vprašanja posebni poudarek, celo v tako občutljivem obdobju, kot smo mu bili priče med drugo svetovno vojno, ko so komunisti zlorabili okupacijo za izvajanje revolucije.

Primož Trubar

Založba Rokus Klett

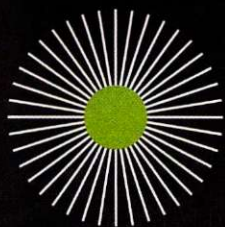
V zbirki *Skriti klasiki* je založba Rokus Klett izdala knjigo s tremi faksimili. Prvi predstavlja besedilo Antona Aškerc *Primož Trubar*, zgodovinsko epsko pesnitev, ki je izšla v knjižni obliki leta 1905. Drugi del vsebuje ponatis knjižice dr. Josipa Tominška z naslovom *Pesnik Aškerc v borbi za herojstvo* (»Potreben odgovor na nepotreben nagovor«), ki je leta 1905 izšel v samozaložbi, tretjega pa ponatis knjižice *Ali je Primož Trubar upesnitve vreden junak ali ne?* (Gospodu profesorju dr. J. Tominšku odgovarja A. Aškerc), ki jo je istega leta izdala Narodna tiskarna.

Provansa

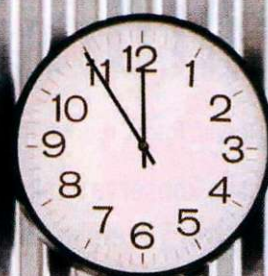
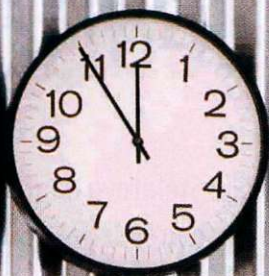
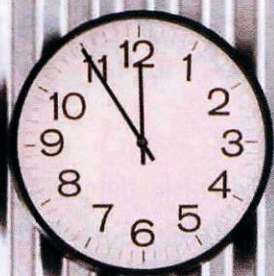
4.

Založba Mladinska knjiga

V zbirki *Turistični vodnik – Eyewitness* je kot prva knjiga izšla *Provansa in Azurna obala*. Te svetovno znane turistične vodnike odlikuje prijazna uporaba, temeljite informacije o krajih in prenočiščih, zemljevidi, fotografije, 3-dimenzionalni načrti ulic in znamenitosti. Knjiga nam predstavi Provanso po njenih znamenitih departmajih in sončno, mondeno Azurno obalo. Po departmajih so opisane geografske, zgodovinske in kulturne značilnosti, prav tako znamenitosti, ki jih ne morete prezreti, pa ilustracije in fotografije, ki vam bodo pri tem v pomoč. V posebnem poglavju so združene vse informacije za popotnika – od nasvetov za hrano, prenočišče do nakupovanja in zabave. Skratka vse o tem, kako priti do Provanse in potovati po njej.

poslovna cona komenda
z vizijo v prihodnost.

pridružite se krogu uspešnih!

Pohitite, vstopite v družbo priznanih podjetij, ki bodo kmalu poslovala v največji poslovni coni v Sloveniji!

Poslovna cona Komenda po sprejetju lokacijskega načrta z letošnjo pomladjo nadaljuje z uspešno prodajo zemljišč, ki bodo najsodobneje komunalno opremljena.

Na strateško zanimivi in dostopni lokaciji je za gradnjo poslovnih objektov investitorjem na voljo le še 200.000 m² površin, cene za 1m² zemljišča pa se gibljejo od 160 EUR + 20% DDV naprej. Izkoristite prednosti, ki jih za hitrejši razvoj industrije, obrti, trgovine ter storitvenih in raziskovalnih tehnoloških dejavnosti ponuja perspektivno in dinamično poslovno okolje v Poslovni coni Komenda! Pokličite nas in si zagotovite prednost pri izbiri zelene lokacije!

PC Komenda d.o.o., Glavarjeva cesta 61/a,
1218 Komenda, T: 01/ 83 43 328, F: 01/ 83 43 339,
E-pošta: info@pc-komenda.si

Kulturna dediščina za prihodnost

Lucija Horvat, foto: Gregor Pohleven

Slovensko konservatorsko društvo je Steletovo nagrado za življenjsko delo letos podelilo doktorju arhitekturnih znanosti Petru Fistru, Steletova priznanja pa so prejeli Neva Sulič Urek, Barbka Gosar Hirci in Matjaž Brojan.

Steletovo nagrado je dobil dr. Peter Fister.

Pod načrtih dr. Petra Fistra je bila restavrirana ali prenovljena cela vrsta cerkva, gradov, palač, arheoloških spomenikov, pomembnih hiš, mestnih jeder in vasi. Med njimi izstopajo projekti revitalizacij mestnih jeder v Trzinu, Mariboru, Ptuj, Izoli, Ljutomeru, Slovenj Gradcu, Škofji Loki, Radovljici, Kranju, Kamniku, Višnji Gori, Begunjah in Varaždinu. Tudi revitalizacijski projekt vipavske vasi Goče sodi med projekte dr. Petra Fistra, čigar dosežki na področju konservatorstva so velik in nepogrešljiv prispevek k ohranitvi kulturne dediščine v Sloveniji. Kot je dejal dr. Fister, je bilo stanje slovenske arhitekturne dediščine še ne tako dolgo nazaj kar dobro: »Morda tudi zato, ker nismo imeli dovolj denarja, da bi jo uničili,« pravi dr. Fister. »To je vprašanje zavesti, kulturne identitete in etike, ki jo ves

svet razglša kot primarno in ki pomeni celo ekonomsko naložbo za prihodnost, če gledamo s turistične plati. Slovenija ima na tem področju veliko možnosti. Na žalost pa v Sloveniji v desetih letih izgine 10 odstotkov kulturne krajine, in to tiste kulturne krajine, katere glavna sestavina je prav kulturna dediščina, kar je res tragedija. Po napovedih bo položaj še slabši. Vzrokov za to je preveč, najpomembnejši pa je ta, da se kulturna dediščina ohranja za vse ljudi, denar pa se služi samo zase.«

Sodelovanje je pomembno

Toda nobeno načrtovanje revitalizacije naselja ne more biti uspešno, če pri projektu ne sodelujejo ljudje, ki v kraju živijo, in če ne razumejo, da je namen takšnih projektov ohraniti tisto identitetno kulturno in duhovno dediščino, ki pomeni kvaliteto za prihodnost, ne pa muzejskega ohranjanja preteklosti. Kulturna dediščina pripada celotnemu prostoru in vasi so po Fistrovih besedah včasih celo pomembnejše za neko arhitekturno pokrajinsko podobo prostora kot mesta, zato bi morale imeti prednost. »V Sloveniji je

več kot 750 naselij, ki predstavljajo kulturno dediščino in so potrebna revitalizacije, mest pa je le nekaj deset,« pravi dr. Fister, ki sodi med vodilne avtorje in nosilce metodologije revitalizacije naselbinske dediščine ter je posebno odmevne strokovne pristope uveljavljal tudi v popotesni obnovi Kozjanskega, Tolminskega in Kotorja.

Steletova priznanja Steletovo priznanje za vodenje celovite prenove Špitala v Gornji Radgoni je prejela umetnostna zgodovinarica Neva Sulič Urek, ki je za izhodišče obnove postavila prezentacijo objekta iz leta 1764, ko je bila stavba zadnjič kakovostno predelana in ko je bil zaradi izvedbe novega stopnišča, več in dveh obokanih dvoran dorečen tloris notranjosti stavbe, ki je ostal nespremenjen tudi po obnovi, je zapisano v obrazložitvi priznanja. Barbka Gosar Hirci, voditeljica oddelka za štafelajno slikarstvo Restavratskega centra Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, je Steletovo priznanje prejela za projekt obnove oltarne slike sv. Miklavža med sv. Mohorjem in Fortunatom beneškega slikarja Pietra Liberija, novinar in publicist Matjaž Brojan pa je bil s Steletovim priznanjem nagrajen za leta svojih prizadevanj za predstavljanje kulturne dediščine na Radiu Slovenija: »V svojih 650 oddajah sem poskušal vedenje o tem, kolikšne zaklade duha in materialne kulture imamo in da jih je vredno ohranjati, približati mladim ljudem, da bi imeli veliko vzrokov za lepšo in boljšo zavest o tem, kaj smo Slovenci.«

Barbka Gosar Hirci, voditeljica oddelka za štafelajno slikarstvo Restavratskega centra ZVKDS

Novinar in publicist Matjaž Brojan (levo)

Tri sestre v MGL

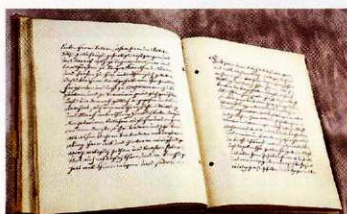

V Mestnem gledališču ljubljanskem (MGL) so 3. aprila na velikem odru uprizorili Tri sestre Antona Pavloviča Čehova, zadnjo premiero v tej sezoni, ki sodi med najbolj gledana gledališka besedila. Režiral jih je Boris Kobal, ki je predstavo gradil na izrazito sodobnem občutju brezbriznosti. Po besedah direktorice in umetniške voditeljice MGL Barbare Hieng Samobor Kobal predstava plasti na treh ravneh: sledi osnovni mešanici ljubezenskih zgodb, razmišlja o uprizoritvenih možnostih Čehova, v smislu mentalitete nastopajočih pa be-

sedilo razume izrazito sodobno. Igralci besedilo interpretirajo v celoti, na odru je zaznati tipično melanholično ozračje, le nekateri deli so prilagojeni sodobni psihologiji in času, ki ga živimo. Nekateri dogodki v predstavi sodobnega človeka sicer sprva pretresejo, toda kmalu ga začnejo dolgočasiti. V Treh sestrah se kar 32-krat ponovi replika »saj je vseeno«, kar je, kot pravi režiser, jasno izražena »negacija našega obstoja«. Tri sestre se na odru dogajajo v dveh planih: v prvem igrajo, v drugem igralci čakajo, da nastopijo. Vsepovsod so nametani kostumi, nered spominja na priprave za maškarado. Za scenografijo je poskrbela Sanja Jurca Avci, dramaturginja pa je bila Ira Ratej. Po njenih besedah je predstava Tri sestre priložnost za vnovično tematizacijo vprašanja o smislu življenja, religiji, delu, ustvarjanju. Igrajo Jette Vejrup Ostan (Olga), Bernarda Oman (Maša), Tanja Ribič (Irina), Gregor Čušin (Andrej Sergejevič Prozorov), Iva Krajnc (Natalija Ivanovna) in drugi. L. H.

Kranjski deželni privilegiji

Med 3. aprilom in 4. majem letos je Arhiv Republike Slovenije v okviru predsedovanja Republike Slovenije Evropski uniji pripravil razstavo z naslovom *Kranjski deželni privilegiji 1338–1736*. Avtorja razstave sta dr. Andrej Nared in Jure Volčjak. Večji del razstave je postavljen v Galeriji Narodni dom v Narodni galeriji v Ljubljani, del pa v Peterokotnem stolpu na ljubljanskem gradu. Na razstavi so razstavljene izvorne pergamentne listine in tiskani privilegiji (ročini) deželnih knezov, s katerimi so deželni plemstvu in kasneje deželnim stanovom na Kranjskem, v (Slovenski) Marki in Metliki ter v Istri potrjevali njihove pravice in privilegije. Ti privilegiji de facto predstavljajo kranjsko deželno (stanovsko) ustavo. Potrditev deželnih privilegijev se je izvedla ob dedni poklonitvi, z njo pa se je deželni knez obvezal, da bo

Privilegiji

spoštoval dotlej pridobljene stanovske pravice. Ustni potrditvi je nato sledila potrditev v pisni obliki, le-ta pa bo vidna v posameznih vitrinah na razstavi. Predstavljenih je 38 izvornih dokumentov oz. eksponatov, na ogled pa je še 19 slikovitih razstavnih panojev, ki v sliki in besedi dopolnjujemo pripoved izvornih dokumentov. Na razstavi so tudi podobe deželnih knezov in prestol, na katerem je sedel avstrijski nadvojvoda Karel II. ob dedni poklonitvi kranjskih deželni stanov leta 1564 v Ljubljani. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 10. 4. 2008

15.00 Galerija Družine: Okrogla miza o slovenskem srednjem šolstvu na Koroškem

19.30 MGL: Vladimir Nabokov: Lolita

20.00 Ljubljanski grad: Zavod Sensorium: Mesto vzdihljajev – gledališko-glasbena predstava

20.00 Šentjakobsko gledališče Ljubljana: Woody Allen: Bog

20.00 Gledališče za otroke in mlade: I. Mlakar/J. B. Molière: Duohtar pod mus

PETEK, 11. 4. 2008

18.00 Galerija Družine: Literarni večer z Mohorjevo založbo

20.00 MGL: Anton Pavlovič Čehov: Tri sestre

20.00 Kulturni dom Mengeš: Plesna skupina Kazina: Where is the diamond? – plesna predstava

SOBOTA, 12. 4. 2008

10.00 Lutkovno gledališče Ljubljana: Oscar Wilde: Srečni princ – lutkovna predstava za otroke do 12 let. Nastopa otroška lutkovna skupina Navihanci SKD Celovec v režiji Tineta Varla.

19.30 SNG Drama: W. Shakespeare: Tit Andronik

20.00 Ljubljanski grad: Zavod Sensorium: Mesto vzdihljajev – gledališko-glasbena predstava

NEDELJA, 13. 4. 2008

19.30 MGL: Katja Vidmar: Ženska

19.00 Cankarjev dom: Letna predstava baletnega oddelka Srednje glasbene in baletne šole

20.00 Slovensko mladinsko gledališče: Ivan Cankar / Silvan Omerzu: Hiša Marije Pomočnice

PONEDELJEK, 14. 4. 2008

19.30 SNG Drama: I. Cankar: Romantične duše

20.00 MGL: Anton Pavlovič Čehov: Tri sestre

20.00 Kulturni dom Mengeš: Boom teater: Popravni izpit

TOREK, 15. 4. 2008

20.00 MGL: J. Prideaux: Gospodinja

20.00 Ljubljanski grad: Zavod Sensorium: Mesto vzdihljajev – gledališko-glasbena predstava

SREDA, 16. 4. 2008

19.30 SNG Drama: V. Bartol: Alamut

20.00 Cankarjev dom: Avstralski komorni orkester – klasična glasba

20.00 Ljubljanski grad: Zavod Sensorium: Mesto vzdihljajev – gledališko-glasbena predstava

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Katera je prava

Monika Maljevič

Politični svetovalec Ryan se mora tik pred ločitvijo soočiti z vprašanji 10-letne hčerke Maya, ki želi izvedeti, kako je njen oče živel pred poroko ...

Ryan se odloči zvedavi hčerki pojasniti celotno zgodbo, vendar spremeni vsa imena, da bi Maya sama ugotovila, ali je Ryanovo srce osvojila mladostna ljubezen Emily, dolgoletna prijateljica April ali ambiciozna novinarka Summer. Med razkrivanjem preteklosti Maya počasi spoznava, da ljubezen ni nekaj preprostega, a hkrati želi očetu pokazati, da ni nikoli prepozno za srečen konec ljubezenske zgodbe.

Njegova zgodba se začne leta 1992, ko se kot mlad in nadobuden politik poda iz Wisconsina v New York, da bi delal pri predsedniški kampanji. Ko se spominja teh časov, hčerki predstavi svojo zgodbo o romantičnih zvezah s tremi zelo različnimi ženskami.

Obupno se trudi, da bi resnico čim bolj omilil, zato v pripovedi vsem trem ženskam spremeni imena in Maya mora ugibati, katera je v resnici njena mama: Willova ljubezen iz kolidža in vedno zanesljiva sosedka Emily, njegova dolgoletna najboljša prijateljica in zaupnica April ali ambiciozna novinarka Summer.

Ko Maya sestavi vse delce zapletene in skrivnostne sestavljanke očetovega ljubezenskega življenja, začne spoznavati, da ljubezen ni preprosta stvar. In medtem ko ji Will pripoveduje zgodbo, mu deklica pomaga spoznati, da nikoli ni prepozno in da lahko še vedno kaj stori, da se bo njegova zgodba srečno končala.

Ozadje zgodbe Scenarij se je rodil že pred leti. Scenarist in režiser Adam Brooks je sklenil napisati zgodbo, ki se vleče dlje kot desetletje. "Nekoč so snemali veliko filmov, ki so se dogajali dolgo časa, in vseh mi je bilo, ker te je zgodba prav zaradi tega tako potegnila vase." Romantična ko-

Definitely, Maybe

Režija: Adam Brooks

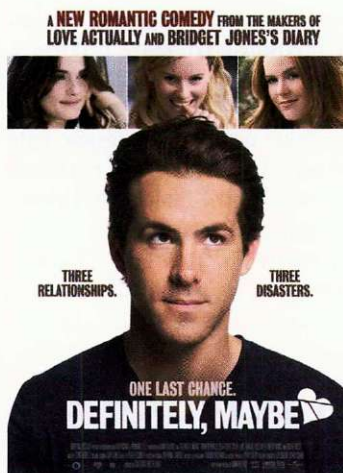
Žanr: romantična komedija

Scenarij: Adam Brooks

Igrajo: Ryan Reynolds, Abigail Breslin, Elizabeth Banks, Isla Fischer, Rachel Weisz, Derek Luke, An Nguyen

Premiera: 10. 4. 2008

Distribucija: Karantanija Cinemas

medija, ki si jo je zamislil, naj bi se dogajala v svetu politike. »Vseh so mi romantične komedije, ki imajo tehtno ali širše ozadje, kot je sama zgodba. Tak je na primer film *Broadcast News*,« dodaja Brooks.

Pri Working Titlu, kjer so projekt sprejeli, seveda ni bilo nobene dvoma, kdo bo film režiral. Navsezadnje je bil scenarij Broksov otrok in on ga je najbolje poznal. Večja težava je bila izbira igralcev.

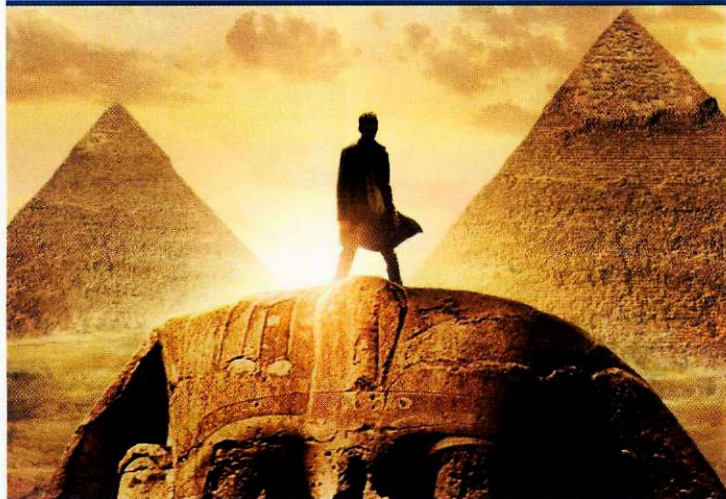
Za vlogo Willa Hayesa so mu predlagali igralca, ki jih je navdušil v filmu *Smokin' Aces* – Ryana Reynoldsa, mladeniča, ki se znajde tako v drami kot v komediji. Ko ga je Brooks prvič srečal, je osupnil nad Ryanovo predstavo o glavnem junaku filma. Rekel je: »To je vloga za Jimmyja Stewart.« In točno tako si jo je že od

samega začetka predstavljal tudi scenarist in režiser. Zato sta se moža seveda takoj ujela.

Reynoldsu pa je bil film takoj pri srcu predvsem zato, ker ni predvidljiv, kot je večina romantičnih komedij. "To je romantična detektivka. Pri večini romantičnih komedij že na drugi strani scenarija veš, kako se bodo končale, pri tej pa se ti do zadnje strani ne sanja."

Reynoldsu so morali ob bok postaviti štiri močne ženske – eno majhno in tri odrasle –, ki so zmogljive odražati izrazito različne značaje, vendar tako tehtne, da gledalec lahko verjame, da je Willa vsaka po svoje povsem očarala. In tako so se ekipi pridružile Rachel Weisz kot Summer, ob kateri se Willu zatresejo kolena, Isla Fisher kot April, na videz nezainteresirano dekle, ki delo opravlja samo zato, da zasluži nekaj denarja, v resnici pa ima močno voljo, je energična in zagreta, če je tema prava, in Elizabeth Banks kot Emily, Willova šolska ljubezen.

Četrta izredno močna ženska ob Willu je stara samo 10 let. Potem ko so ustvarjalci videli film *Little Miss Sunshine*, igralke sploh niso iskali. Za oskarja nominirana Abigail Breslin jih je povsem očarala. Tudi Reynolds je bil navdušen nad njo kot igralko in osebo: »Abby vidi vse. Punca je prava spužva, nič ji ne uide. Ne moreš je prenetati in ne moreš ji lagati.« **D**

Skakač

Najstnik David nekega dne odkrije, da lahko z uporabo posebnih sil v trenutku odpotuje na katerikoli konec sveta.

Po številnih obiskih bančnega trezorja in nekaj letih lagodnega življenja ga izsledi neizprosni agent Roland, ki lovi in ubija ljudi s sposobnostjo hipnega prenosa na daljavo. Davidu pomoč ponudi spretni upornik Griffin, ki prav tako premore to posebno moč, toda ko Roland v zgodbo vplete tudi Davidovo mladostno simpatijo Millie, se mladenič odloči dokončno spopasti in izzvati svojo usodo.

Znanstvenofantastični triler spremlja epske pustolovščine moškega, ki odkrije, da ima vznemirljivo moč, s katero se lahko v trenutku prestavi kamorkoli na svetu, samo predstavljati si mora to, dokler ne spozna, da njegova svoboda ni popolna, da ni sam, ampak del kontinuirane globalne vojne, ki ogroža preživetje njegove redke in izjemne vrste.

David Rice je odraščal s skrivnostjo močjo, o kateri so mnogi sanjali. Je povsem mobilnen, zmore skočiti skozi črvine v pro-

storu-času v katerikoli mesto, stavbo ali kraj, kamorkoli si pač zaželi iti. Lahko gre skozi stene in zaklenjene bančne sefe in vstopa v najbolj prepovedane sobane. Do zdaj je svoje moči uporabljal za beg pred preteklostjo, da bi izkoristil neomejeno bogastvo in ostal strastno neodvisen. Nikoli ni poznal omejitev ali posledic. Ali prave vezi. Do zdaj. Ko pa David odkrije še enega mladeniča, kot je on, ognjevitoga Griffina (Jamie Bell), ki ga je polna vsa Zemlja, resnica o njegovem obstoju počasi začne curljati na dan. Ni samo osamljen izrodek narave, ampak del dolge linije genetskih anomalij, znanih kot Skakači. Nihče od njih ni varen. Davida odkrije skrivna organizacija, ki je prisegla, da bo ubila njega in vse Skakače. Torej ga bodo neusmiljeno preganjali po vsem planetu. Postane ključni igralec v nepredstavljeni bitki, ki se bije že stoletja, čeprav se večina človeštva tega niti ne zaveda. M. M.

Jumper

Režija: Doug Liman

Žanr: akcijska domišljajska pustolovščina

Scenarij: David S. Goyer, Jim Uhls in Simon Kinberg po knjigi Stevena Goulda

Igrajo: Hayden Christensen, Jamie Bell, Rachel Bilson, Diane Lane, Samuel L. Jackson, Michael Rooker, Anna Sophia Robb

Premiera: 10.4.2008

Distribucija: Continental Film

Na kratko

COLIN FARRELL, eden najbolj priljubljenih filmskih igralcev na svetu, je pripotoval v Sarajevo, kjer se pripravlja na vlogo v novem filmu režiserja Danisa Tanovića. O igralčevem prihodu je bil od medijev obveščen le časnik Oslobođenje, za katerega je slavni irski igralec dejal, da ni zmožal zavrniti sodelovanja pri filmskem projektu s tako odličnim scenarijem. Film Triage je narejen po knjigi Scotta Andersona, ta pa je nastala na temelju spominov fotoreporterja Marka Walsha. Walsh so poklicni izzivi privedli na številna svetovna bojišča, na velikem platnu pa ga bo igral prav Farrell. »Danis (Tanović) je napisal čudovit scenarij, predvsem izjemno izviren, zato sem tudi prevzel to vlogo. Gre za prekrasno zgodbo,« je dejal Farrell. Film bodo začeli snemati konec aprila na prizoriščih v Španiji in na Irskem ter v Bosni in Hercegovini. Farrell bo v Sarajevu tokrat ostal nekaj dni in se v tem času v celoti seznanil s scenarijem in z drugimi člani Tanovićeve ekipe.

Na svojem domu na Beverly Hillisu je v starosti 84 let za posledicami Alzheimerjeve bolezni umrl ameriški filmski igralec **CHARLES HESTON**. Družina je v sporočilu za javnost zapisala: »Nihče si ne bi mogel zaželeli polnejšega življenja, kot je bilo njegovo. Še sam je izjavil, da je živel neverjetno življenje, življenje za dva.« Heston je za svojo vlogo v filmu Ben Hur leta 1959 dobil oskarja, že leta 1956 pa je odigral Mojzesa v filmu Deset božjih zapovedi. V svoji več kot petdesetletni filmski karieri je igral v približno šestdesetih filmih, kot so Le Cid, Kralj Vidor in Planet opic. Hestonovo pravo ime je bilo John Charles Carter. Rodil se je 4. oktobra 1923 v ameriški zvezni državi Illinois. Študiral je dramsko umetnost na Univerzi North Western, nato pa je med drugo svetovno vojno služil vojaški rok v letalstvu. Leta 1945 je prvič poskusil svojo srečo na Broadwayu, takrat pa ga je že spremljala žena Lydia Clarke. Debitiral je leta 1947 v predstavi Antonij in Kleopatra. Heston je bil znan tudi po svojih konservativnih stališčih, med drugim do splava, in po svojem članstvu v ameriški orožarski zvezi National Rifle Association (NRA), ki ji je med letoma 1998 in 2003 tudi predsedoval. Bojeval se je za pravico zasebnikov do posesti orožja, pri čemer je znana njegova izjava, da bodo njemu orožje vzeli le iz »njegovih mrzlih, mrtvih rok«.

Britanski igralec **DANIEL CRAIG**, ki je upodobil Jamesa Bonda v zadnjem filmu o legendarnem tajnem agentu 007, namerava v vlogi vztrajati, kolikor dolgo bo to mogoče. »Bonda bom igral, dokler mi ne odpovejo sklepi,« je Craig izjavil za britanski tabloid The Sun. Igralec ta čas v Čilu snema že svoj drugi film o šarmantnem agentu. Meni, da je pomembno ustvarjati dobre filme, saj upa, da bo lahko nekoč, ko bo na pol v pokoju, pogledal nazaj in vedel, da je snemal čudovite filme. Najnovejši film o Jamesu Bondu Utehe (Quantum of Solace), ki naj bi prišel v kinematografe še letos, je nadaljevanje prejšnjega filma Casinò Royale, ob koncu katerega je Bond izgubil ljubezen svojega življenja, za kar se hoče maščevati.

Korak za korakom

Miha Dovč, foto: Žiga Colja, oba SAGA Institute

Renault laguna 2,0 dCi 150 privilege

Verjetno najbližji tekmeč laguni je skoraj sočasno predstavljeni ford mondeo, ki ima bolj 'naštudirano' vožnjo, laguna ga pa prehiteva pri ergonomiji ter končni izdelavi notranjosti. Ocenio odlično sicer zmanjšuje preveliko držalo voznikovih vrat, ki motče štrli v prostor voznikovih kolen, ter prekratek sedalni del sedežev. Le-ti so precej boljši kot pri predhodnici, a še vedno za ljubitelje nemške čvrstosti premalo kompaktni. Ob tej opazki bo marsikdo pomislil, da so lagune primerne le za avtocestna križarjenja, ko na koncu ravnine pride ovinek, pa se začne

Konec minulega leta je na domači trg pripeljala že tretja generacija Renaultove lagune. Pa veste, da je predhodnik takšne oblike pripeljal prav tako iz Renaulta, ko so ga pred več kot 40 leti z oznako 16 izdelovali celo v ljubljanskem Litostroju? Francozi so si ob predstavitvi zadali cilj priti med prve tri predstavnike tega zahtevnega avtomobilskega razreda. Na prvi pogled napredek res ni viden, vendar po nekaj kilometrih vožnje dvomov ni več.

Nova laguna počasi dohaja svoje tekmece. A tekmeči še zdaleč ne sedijo križem rok.

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	RENAULT LAGUNA 2,0 DCI 150
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1.995
moč v kW (KM) pri vrt./min	110 (150) pri 4.000
največji navor v Nm pri vrt./min	340 pri 2.000
menjalnik	ročni, šeststopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4.695 x 1.811 x 1.445
medosna razdalja v mm	2.756
prtljažnik v litrih	450 - 1.377
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1.386 (442)
največja hitrost v km/h	210
pospešek 0-100 km/h v s	9,5
poraba (po normah EU) v l/100 km	7,8/5,1/6,0
poraba na testu v l/100 km	7,9
cena vozila v EUR	27.950

zoprnno pozibavanje. Nič več. Pri tretji generaciji so ciljali tudi na bolj dinamične kupce, ki se ne ustrašijo ovinkov. Podvozje je trše, nekakšen križanec med francoskim udobjem in nemško trdoti. Tudi sam volan in občutek, ki sodi zraven, sta boljša, celo zelo dobra.

Oblika razdvaja O sami obliki ne bom izgubljal preveč besed. Je logična posledica Renaultove filozofije, da ustvarja avtomobile rahlo nevsakdanjih oblik. Prednost tega je vsekakor, da oblika avtomobila ne zastara prav hitro. Se pa mnenja krešejo pri osebnih pogledih. Nekaterim je všeč, dru-

gim ni. Vmesna pot ne obstaja. Zadek poživijo žarometi z LED-tehnologijo, na žalost pa je razen tega precej dolgočasen. Nekoliko drugačna zgodba je spredaj, kjer veliki žarometi razbijajo monotonost pločevino.

Dovolj udobja Največja pomanjkljivost notranjosti je vse-

splošno pomanjkanje odlagalnih mest in manjših predalčkov v kabini. Glede na velikost sem jih definitivno pričakoval več. So pa inženirji veliko več truda namenili nabavi surovin in sami izdelavi notranjosti. Materiali delujejo trpežno in so pripravljene na prenašanje vibracij s slabe podlage. Da precej dajo tudi na varovanje okolja, pove dejstvo, da je kar 95 odstotkov vseh materialov, ki so jih uporabili pri tem vozilu, lahko reciklirano in znova uporabljeno. Še bolj navdušijo vsi 'sladkorčki', ki jih laguna premore v notranjosti: navigacija Carminat z odličnim pozna-

vanjem Ljubljane in osnovnim poznavanjem drugih mest, dvopodročna tristopenjska samodejna klimatska naprava, ki glede na voznikove želje in želje sopotnikov ustvarja ozračje v kabini, povezava bluetooth z mobilnikom, tempomat z omejevalnikom hitrosti, elektronska ročna zavora, odličen potovalni računalnik in še kakšna malenkost. Na prvih sedežih se odlično sedi (če izvzamem tisto nerodno ročico vrat), je pa malo drugačna zgodba na sedežih zadaj. Glede na velikost vozila bi pričakoval več prostora, predvsem v kolenskem delu. Tolažba je več kot velik prtljažni prostor z ogromno odprtino in lahkim dostopom zaradi petih oziroma prtljažnih vrat.

Agregat je znani hišni dvolitrski turbodizel, tokrat v šibkejši različici. 110 kilovatov se hipoma zbudijo v verjetno najtišjim dizelskim ropotom. Moči je dovolj in je enakomerno razporejena brez nepotrebnega tiščanja ob sedež. Tudi žeja ga ne muči pretirano, čeprav ni med najvarčnejšimi, saj v povprečju porabi blizu osem litrov na sto kilometrov. V navezi s šeststopenjskim ročnim menjalnikom se vsekakor odlično znajde.

Renaultova laguna ne caplja več za konkurenco, temveč ji pošteno diha za ovratnik. Da so prepričani v njeno kakovost, pove jamstvo do treh let. In tudi tisti pregovor, da se počasi daleč pride, zna v tem primeru kar veljati. Iz generacije v generacijo, korak za korakom je laguna bližje svojemu cilju. **D**

Novice

BMW 7 HYDROGEN BMW je pionir pri izdelavi avtomobilov s pogonom na vodik. Model hydrogen 7 je zgrajen na podlagi podaljšanega modela 760, vendar je s pogonom na vodik na voljo samo 191 kilovatov. Vozilo lahko deluje na bencin in na vodik. Eno izmed stotih izdelanih vozil so dobili tudi predstavniki naše vlade v uporabo med predsedovanjem Evropski uniji za vožnjo po prestolnici Evrope – Bruslju. Minister za razvoj Žiga Turk je ob vožnji dejal, da so užitek v vožnji enaki kot pri drugih BMW, razlika je le v občutku, da to vozilo ne onesnažuje okolja. Razlog, zakaj ga gospodje s Prešernove ne uporabljajo na domačih cestah, je nemogoča preskrba z gorivom – vodikom. Po neuradnih informacijah naj bi prvo črpalko, ki bi oskrbovala vozila na vodik, dobili prihodnje leto.

VOLKSWAGEN PASSAT 2,0 TDI Od začetka aprila je v volkswagnu passatu na voljo nov dvolitrski turbodizelski agregat s 103 kilovati in tehnologijo skupnega voda. Odlikuje ga mirnejši tek ter manjši hrup. Zmogljivosti in poraba ostajata nespremenjeni, prav tako prodajna cena v primerjavi s predhodnikom.

HYUNDAI I30 CW Po dolgem času spet karavan pri Hyundaiju. Kar nekaj vode je moralo preteči, da je tudi v Sloveniji zelo uspešen model lantra wagon dobil naslednika, ki je zasnovan na i30, z dodano oznako CW – Cross-Wagon. V zadku sedaj ponuja 415 litrov uporabnega prostora, ki ga z zlaganjem sedežev lahko povečate na 1.395 litrov. Ob dolgi medosni razdalji (2,7 metra) in karoseriji, ki še vedno meri le 4,475 metra, je tudi kabina prostorna, vozne lastnosti pa po evropskem okusu. Prav tako oblika, ki so se ji oblikovalci še posebej posvetili, da bi ugajala kupcem na teh trgih. Izbirate lahko med dvema bencinskima in tremi dizelskimi agregati s prostorninami 1,6 ali 2,0 litra.

Ne izgubljam se več!

3D 4.3" MP3 Bluetooth FM

nüvi® 750T/760/770 GPS cestni navigatorji omogočajo brezskrbno vožnjo

* prednaložena podrobna cestna karta City Navigator® NT Europe, vključuje SLOVENIJO. (model 770 ima dodano še kartografijo Severne Amerike)

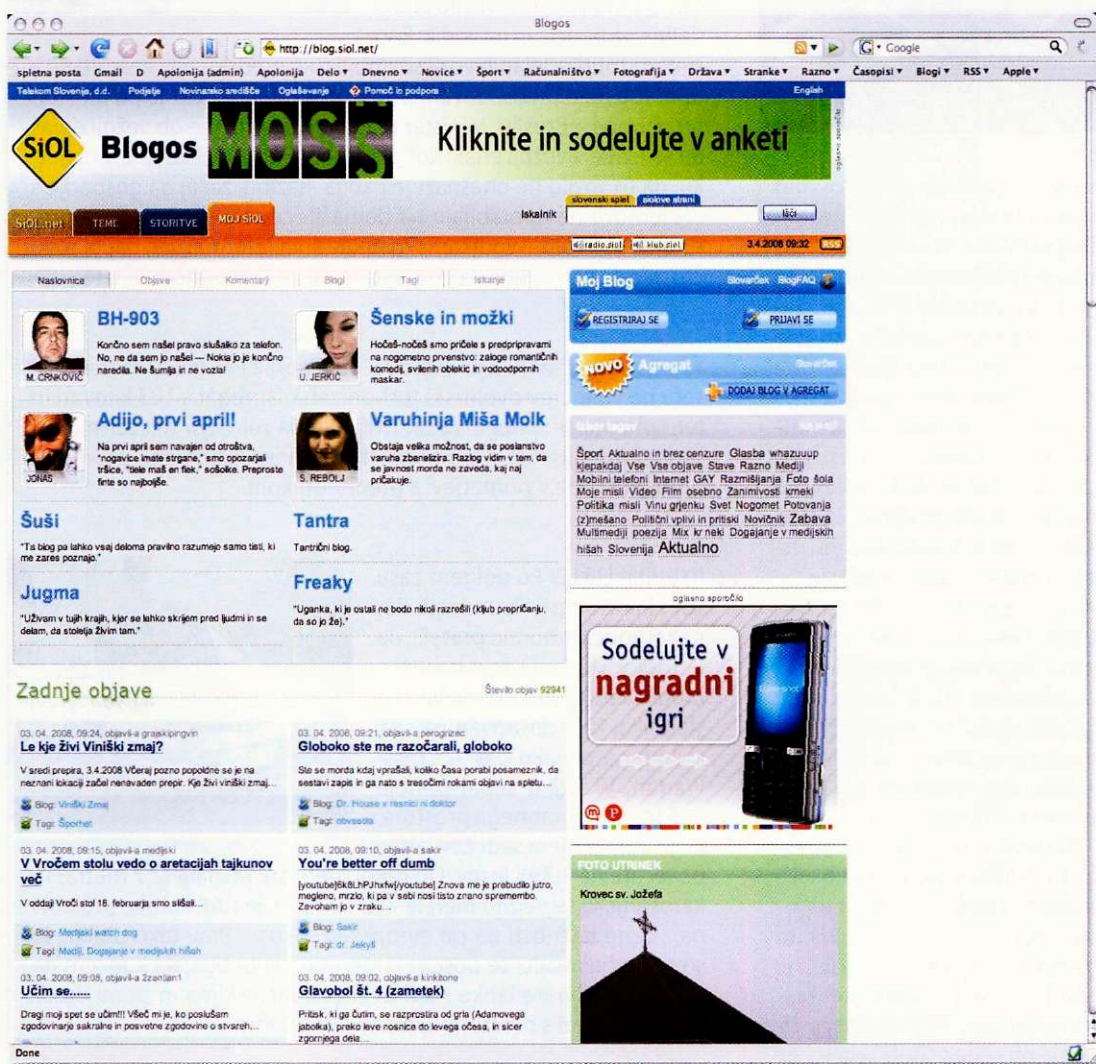
GARMIN
Arrive happy™

NAVTEQ ON BOARD www.garmin.si

Popularni spletni dnevniki

Barbara Prevorčič, foto: arhiv Demokracije

Spletnik oziroma blog, ki se je rodil pred dobrimi desetimi leti, je tudi v Sloveniji izredno priljubljen. Sistemi blogov se iz dneva v dan izboljšujejo in posodabljaajo. Hkrati s tem se povečuje število uporabnikov.

določeno temo – pogosto so to razglabljanja o moralnih in filozofskih vprašanjih. Med najbolj znanimi blogisti v svetu so avstralski premier John Howard, ustanovitelj podjetja eBay, največje dražbene hiše na svetu, Pierre Omidyar, kuharski vele mojster Jamie Oliver, šefinja tokijske podružnice CNN Rebecca Mackinnon in številni drugi. Zanimivo je, da so blogi edino mesto, kjer lahko iranske ženske svobodno debatirajo o tabutomah, kot sta moški in seks. Največja ponudnika blogov v Sloveniji sta Blogos in eDnevnik. Skupaj štejeta več kot 10.000 uporabnikov.

Blog vs. spletna stran Uporaba, kreiranje, administracija in urejanje bloga so bistveno preprostejši kot delo s spletno stranjo. Prav tako je mogoče preprosto spreminjati obliko in spremljati komentarje obiskovalcev. Nekateri sistemi blogov vključujejo statistiko obiska po dnevih kot tudi branost posameznih prispevkov. Postavitev pravih spletnih strani zahteva dobro mero poznavanja vsaj jezika HTML kot tudi grafičnih programov za podporne vizualne učinke. Sistemi blogov vsebujejo veliko število predlog, med katerimi uporabniki lahko izbirajo glede na vsebino. Od foruma pa se blog razlikuje po tem, da so uporabniki foruma

Blog je kratica, ki izhaja iz web (internet) in log. Redkeje se pojavlja tudi termin weblog, pogosteje ga označujejo kar kot spletni dnevnik. Blog je 17. decembra 1997 skoval Jorn Barger in takrat so začeli nastajati prvi blogi, vendar sistemi še niso bili tako dodelani in prijazni, kot so danes. Vseeno pa imajo mnogi za očeta internetnih dnevniških zapisov Marca Andreesea, ki je že leta 1994 na blogom podoben način opisoval novice v internetnem brskalniku Mosaic.

Sledilo je obdobje posebnih namenskih programov, v zadnjem času pa se vse bolj uveljavljajo internetni sistemi, pri katerih ni treba nameščati nobene aplikacije, ni težav z dostopnostjo, skrbniku pa ni treba skrbeti za popravke in nadgradnje. Ko so se ob koncu prejšnjega tisočletja blogi začeli pojavljati, ni kazalo na uspeh (leta 1999 so bili samo štirje). V zadnjih letih pa je spletni dnevnik postal nadvse aktualen in danes jih obstaja že več milijonov. Blogi so podobni klasičnim dnevnikom, čeprav so vsebinsko veliko širše zastavljeni. Tako so med njimi takšni, v katere posamezniki zapisujejo dogodke, ki se jim zgodijo čez dan, še več pa je vsebinsko vezanih na

Blog si lahko ustvari vsakdo in je potem odgovoren za vsebino.

Za priljubljenost bloga pri nas je zaslužen Jonas Žnidaršič.

med sabo enakovredni, pri spletniku pa debato sproža avtor ali avtorska skupina, obiskovalci pa le komentirajo. Blog si lahko ustvari vsakdo in je potem odgovoren za vsebino. Le-ta pa ne sme biti v nasprotju z veljavno zakonodajo (nagovarjanje k nasilju, pedofilija, diskreditacija posameznikov).

Nov spletni program Visokotehnološko podjetje Zemanta, ki je bilo ustanovljeno pred slabim letom, je predstavilo novo spletno aplikacijo, ki bo uporabnikom »pomagala« izboljšati in opremiti napisano besedilo. Tehnični direktor Zemante Andraž Tori je pojasnil, da gre za popolno novost na trgu, ki omogoča vsakemu, ki piše besedilo, da ga obogati. Pisec, lahko je to blogger ali novinar, ima na koncu tipkajna pred seboj neke besede, ki so določene. »Mi poskušamo to opremiti, samodejno poiskati, kaj bi šlo zraven. Katera slika, morda povezava z enciklopedijo, sorodni članki na spletu ... Ko program prebere tvoj tekst, ti ponudi ustrezne slike in povezave. Te s

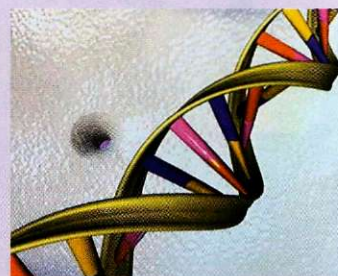
preprostim klikom lahko dodaš v svoj post, da ta postane precej lepši,« je izjavil Tori za neki slovenski časnik. Z enim klikom torej lahko neko besedilo postane veliko bolj privlačno in uporabno, aplikacija pa je zelo priročna za vsa spletna mesta in baze, kjer se dodaja predvsem UGC – »user generated content« (blogi ...), ali pa za spletna mesta, kjer je veliko teksta, to so forumi, baze podatkov, spletni portali itn. Storitve lahko torej marsikomu precej olajša delo, ko napiše svoje besedilo. Čeprav se sliši preprosto, je pojasnil Tori, je v resnici daleč od tega. »Računalnik ne razume, kaj smo hoteli povedati. Vsaj ne še. To je pa srž te ideje, kako analizirati tekst in ga poskušati razumeti. Recimo, če nekdo omeni London, poskušamo prek teksta razumeti, za kateri London gre; ali je to prestolnica ali gre morda za pisatelja Jacka Londona. To je kar napredna stvar, že na robu trenutno mogočega.« Za omenjeno spletno novost je podjetje prejelo 50 tisoč evrov nagrade na londonskem natečaju Seedcamp za perspektivne spletne aplikacije.

Lepa prihodnost Vsakih 10 sekund nastane v svetu nov blog, avtorji pa v njih debatirajo o vsem mogočem. Na Japonskem so recimo zelo priljubljeni blogi, ki jih pišejo taksisti in prostitutke. Iz Koreje prihajajo novičarski blogi z lokalnimi novicami, ki so močnejši kot katerikoli korejski tiskan medij. V ZDA je veliko blogov, kjer se avtorji ne strinjajo z vladno politiko ... Vsebine ne zmanjka nikoli. Kultura bloga postaja sinonim za 21. stoletje in premaguje klasične medije. **D**

RADIO UNIVOX
107.5 MHz
e-mail: info@univox.si

Na kratko

PRVI HIBRIDNI ZARODEK Iz polovice človeške DNK in polovice živalske so znanstveniki z Univerze v Newcastlu ustvarili hibridne zarodke. Razkrili so, da so zarodki, ki so jih ustvarili v okviru poskusov, s katerimi naj bi našli zdravilo za številne bolezni ali pa te vsaj bolje razumeli, živeli največ tri dni. Znanstveniki so razložili, da so hibridne zarodke ustvarili tako, da so v jajčeca krav, ki so jim prej odstranili skoraj ves genetski del, vbrizgali DNK iz človeških celic kože. Čeprav je to razkritje na Otoku spet sprožilo polemike o genetskem eksperimentiranju, se ti znanstveniki zagovarjajo, da raje uporabijo kravja jajčeca, kot da bi uporabljali človeška, ki so dragocena in jih raje uporabijo v drugačne (neeksperimentalne) namene.

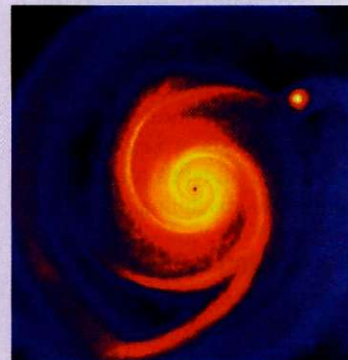
Zarodek iz človeške in živalske DNK

YAHOO ZA SIJOČE ŽENSKE Prejšnji teden je spletni brskalnik Yahoo bogatejši za stran, ki so jo poimenovali Shine (Sijaj), namenjena pa je ženskam, stariim med 25 in 54 let. S spletno stranjo želijo ustreči omenjeni starostni skupini, ki naj bi na Yahoojevih straneh do zdaj našla najmanj primernih vsebin zase. Stran se posveča starševstvu, spolnosti in ljubezni, zdravemu življenju, karieri in denarju, modi, lepoti, vedeževanju ... Stran je sicer tudi dodatna možnost, prek katere bodo lahko podjetja prodajala in ponujala svoje izdelke, saj naj bi prav oglaševalci prosili Yahoo, da jim na svojih straneh odstopi več prostora.

Yahoo poskrbel za žensko populacijo.

NAJMLAJŠI PLANET Astronomi naj bi bili zunaj našega Osončja našli zarodek planeta v obliki kepe prahu in plina, ki naj bi bil mlajši od 2.000 let. Gmota plina in prašnih delcev, ki naj bi se oblikovala v planet velikosti Jupitra, je britanska skupina astronomov zasledila poleg zvezde z imenom HL Tau, oddaljene 520 svetlobnih let v ozvezdju Bika in ki naj bi bila stara manj kot 100.000 let. Rast planeta naj bi se bila po predvidevanjih začela, ko je druga mlajša zvezda prešla sistem pred 1.600 leti. Za skupino je bila najdba nastajajočega planeta poleg tako mlade zvezde veliko presenečenje. Do zdaj je za najmlajšega veljal 10 milijonov star planet. Odkritje bo odprlo nove teorije o nastanku planetov.

Presenetljivo odkritje planeta

Kano prikazuje svojo veščino.

Mehka pot ali judo

Kristijan Stranščak, foto: arhiv Demokracije

Judo izvira iz Japonske, nastal pa je kot mešanica tehnik drugih borilnih veščin, ki so jih uporabljali samuraji in fevdalni bojevniki več sto let. Danes ima več kot 30 milijonov pripadnikov po vsem svetu.

Judo je borilni šport, izpeljan iz jiu-jitsa. Oblikoval ga je Jigoro Kano v letu 1880. Bil je zelo priljubljen, saj so tisti, ki so ga trenirali, rutinsko premagovali predstavnike drugih borilnih veščin. Danes je judo sestavni del učnega načrta v japonskih javnih šolah, od leta 1964 pa je tudi olimpijska disciplina.

Jigoro Kano Ustanovitelj modernega juda je Jigoro Kano, ki se je rodil leta 1860. Vso svojo mladost je bil zelo suh in šibak mladenič, ki ni imel moči, da bi se postavil v svoj bran, ko je bilo treba. Tudi zato se je kljub očetovemu nasprotovanju odločil, da se bo naučil gororokega boja, jiu-jitsa. Težava pri tem je bilo dejstvo, da je mnogo še živčih mojstrov poučevanje opustilo bodisi zaradi pritiska družbe,

bodisi zaradi pomanjkanja učencev. Mladi Jigoro je sicer našel učitelja, a je ta menil, da je fant premlad, in ga je na hitro odpravil le z nekaj lekcijami. Šele po vpisu na univerzo leta 1878 je našel prave učitelje in začel neumorno vaditi različne oblike jiu-jitsa. V treh letih je veščine dodobra spoznal in jih začel podrobneje preučevati, izboljševati in nadgrajevati. Preu-

Kimono, obleka za vadbo juda

čeval je tudi ozadje in zgodovino veščin jiu-jitsa in spoznal, da vsebujejo mnoge pozitivne vrednote in načela. Skozi vadbo se je Kano telesno izdatno okreпил, volja in samozavest, ki mu je že prej kljub šibkosti ni manjkalo, pa sta se še okrepili. Tako je hitro spoznal, kako veliko vrednost imajo lahko borilne veščine za krepitev telesa, zdravja in duha ter razvoja osebnosti. Menil je, da bi morali zaradi teh pozitivnih vrednot borilne veščine vaditi vsi, ki poskušajo živeti polno in kakovostno in se želijo razviti v celovite osebnosti.

Nadgraditev jiu-jitsa v judo

Kljub temu pa so bile za Jigoro Kana te stare veščine premalo urejeni skupki velike množice gibov brez splošnega načela. Kano je v njih začutil načelo premagovanja

nasprotnika z najučinkovitejšo uporabo sile in razuma, kar je pomenilo usmerjanje nasprotnikove sile proti njemu samemu s prilaganjem nasprotniku, kakor tudi uporabo čim manjše lastne sile. Na podlagi tega načela je osvojeno znanje starih veščin uredil na novo, veliko bolj sistematično, opustil mnoge na surovi moči temelječe gibe, dodal nove ali izpopolnil obstoječe. Z vsem tem je razširil in nadgradil ožji namen in vidike starega jiu-jitsa, zato je svojo veščino, da bi jo ločil od drugih zaradi družbene stigme kot tudi zaradi dejanske razlike, poimenoval judo (mehka pot). Z namenom širjenja svoje veščine med ljudi je leta 1882 osnoval šolo Kodokan.

Razvoj juda V samo nekaj letih je judo postal izredno priljubljen

tako med novimi učenci kot med učenci in mladimi mojstri nekdanjih veščin jiu-jitsa. Seveda je prihajalo tudi do trenj med »pravovernimi« privrženci starih veščin in novodobnimi judoisti. A judo je pridobil družbeni ugled kot moderna in civilizirana veščina, tako da je prepoznavnost starih veščin pospešeno izginjala oziroma je judo postal zamenjava za jiu-jit-

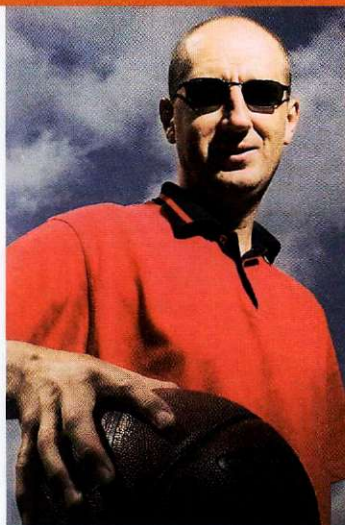
Jigoro Kano, začetnik modernega juda

su kot glavna oblika golorokega boja. Judo se je tudi ves čas dopolnjeval in razvijal, odpravljale so se mnoge pomanjkljivosti, npr. boj na tleh, ki ga judo sprva ni vseboval. Postopno se je do začetkov 20. stoletja s pomočjo še živčih mojstrov jiu-jitsa izoblikoval enoten in sistematično urejen učni program.

Judo je po Kanovi smrti leta 1938 nadaljeval svojo pot kot veščina, še bolj pa kot tekmovalni šport. Kodokan je iz preproste šole prerasel v večjo organizacijo

s sedežem v Tokiu, ki širi, razvija in skrbi za judo v vseh pogledih. Kmalu so se po svetu pojavile še širše zastavljene organizacije, na primer IJF (International Judo Federation), ki še vedno tesno sodelujejo z organizacijo Kodokan. Ta ima še danes velik ugled, predvsem kot bogata zapuščina Jigora Kana.

Širitev juda po svetu Z vnovično vzpostavitvijo in širitvijo trgovskih in političnih stikov Japonske s svetom v začetku 20. stoletja pa tudi s potovanji posameznikov z namenom kulturne izmenjave se je širil tudi judo. Bodisi prek Japoncev, ki so potovali po svetu, bodisi prek tujcev, ki so prišli na Japonsko in se tam juda naučili ter ga širili po svoji vrnitvi domov. Širitev juda po svetu je bil tudi namen njegovega začetnika, saj je bil prepričan o njegovem pomenu za dobro ljudi z vsega sveta. Danes je judo s tega vidika najuspešnejša japonska borilna veščina, morda tudi azijska; po nekaterih podatkih je judo po številu pripadnikov, teh naj bi bilo prek 30 milijonov, tretji najmnogičnejši šport na svetu. Leta 1964 je bil prvič prikazan na tokijskih poletnih olimpijskih igrah, leta 1972 pa je postal polnopravna olimpijska disciplina. Od takrat se je judo vse bolj posvečal športnemu vidiku, ki danes prevladuje v takšni meri, da mnogi niti ne poznajo juda kot širše veščine. Krovna organizacija IJF je s 193 državami članicami najmnogičnejša športna organizacija znotraj Mednarodnega olimpijskega komiteja. **D**

Bistvo je derbi

Esad Babačić

Večni derbi je esenca slovenskega hokeja, in dokler obstaja rivalstvo med Olimpijo in Jesenicami, toliko časa se nam ni treba bati za njegovo usodo.

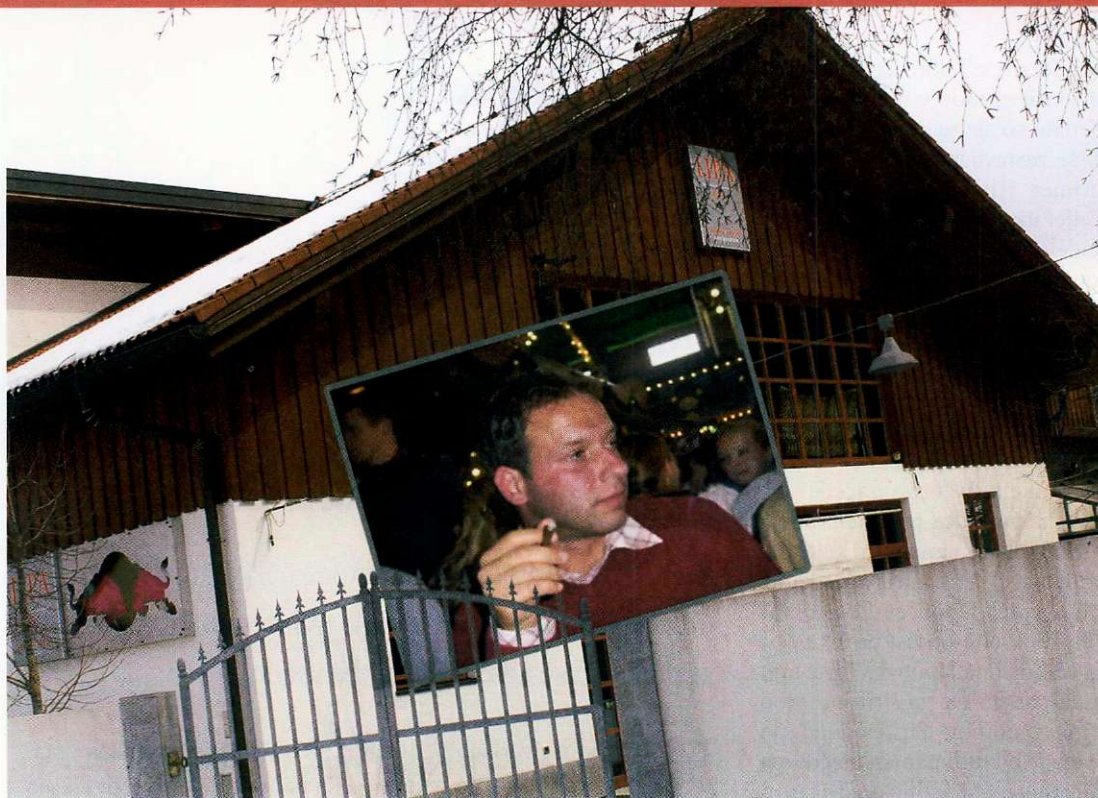
Tisti, ki postavljajo ligo EBEL pred državno prvenstvo, očitno pozabljajo, da je tako. Celo kapetan Jeseničanov Dejan Varl je priznal, da je bila Olimpija vidno utrujena, zato se ni mogla upreti njegovemu moštvu, ki se je v miru pripravljalo na finale državnega prvenstva. Priznati moram, da je bil ritem igranja, v katerega so bili prisiljeni Ljubljčanji, resnično prehud. Če k temu prištejemo še stres po krivično odvzeti avstrijski kroni, potem se ne čudimo, da so se nekateri že pred finalom našega prvenstva videli v precej bolj rekreativni vlogi. Kaj nam je bilo tega treba, so si mislili najbolj prekaljeni tujci, ki si niso predstavljali, da bodo naskakovali dva naslova državnih prvakov. Sam sicer težko verjamem, da jim tega nihče ni povedal že ob podpisu pogodbe, a očitno je tudi to mogoče. Tako kot to, da zaradi administrativne napake izgubiš naslov prvaka, ki si si ga pošteno priigrjal. Očitno je bilo narobe prav to, da so pri Olimpiji presegli vse načrte in se domala do zadnjega dne bojevali za prvaka lige EBEL. Ko bi se morali, popolnoma izčrpani in razočarani, soočiti s kruto resnico o izgubi že dobljenega naslova, se jim je zgodilo matično državno prvenstvo, ki se je za nekatere prelevilo v pravcato nočno moro. Tako vsaj je kazalo po dveh gladkih porazih na Jesenicah. Seveda so bili najbolj šokirani tujci, ki so nosili glavno breme v avstrijskem tekmovanju. Ko so ostali še brez Westlunda, ki je bil zaščitni znak Olimpijine trdnosti, se je sistem preprosto sesul. Dejstvo je, da je bil bolj kot napredek v jeseniški igri ključen padec v igri Olimpije, ki ji ni uspelo ohraniti tempa iz obračunov s Salzburgom. Med vsemi igralci je še največ pretrpel nesrečni Mohor, ki je prejel nekaj navidez lahkih golov, ki pa so bili posledica premajhne zbranosti v obrambnih vrstah zeleno-belih. Že na prvi pogled je bilo vidno, da nekateri igralci niso mogli pokrivati svojega prostora in onemogočati nasprotnikovih igralcev. Od tod takšna panika drugega vratarja, ki bi v normalnih okoliščinah bolje opravil svoje delo, tako pa se je nehote prelevil v dežurnega krivca za polom svojega moštva. Priznati moram, da mi je bilo vratarja Olimpije kar malce žal, saj si vsega tega ni zaslužil. Kadar je bilo to mogoče, je dokazal, da ima velik igralski potencial, vendar ga v takšnih okoliščinah preprosto ni mogel pokazati.

HELENA JAVORNIK (Betnava Maribor) in **ROMAN KEJŽAR** (Mass Ljubljana) sta v soboto v Domžalah zmagala v konkurenci okrog 100 tekačev na odprtem atletskem prvenstvu Slovenije v teku na 10.000 metrov – Javornikova s časom 34:58,09, Kejžar pa s 30:38,78.

Zagreb je gostil uvodno veslaško regato sezone za slovensko člansko reprezentanco. **IZTOK ČOP** in **LUKA ŠPIK** sta se na Jarunu predstavila na nedeljski tekmi dvojnih dvojcev in sezono po hudem boju s posadko Estonije začela z zmago.

Robert Zavašnik obsojen na pet let zapora.

Lastniku Lipe pet let

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Če bodo višji sodniki potrdili prvostopenjsko sodbo, bo lastnik Lipe Robert Zavašnik za rešetkami presedel pet let. Za svojo neodgovornost bo očitno le nosil posledice.

Razvpita tragedija pred diskoteko Lipa je pred ljubljanskim okrožnim sodiščem z izrekom obsodilne sodbe dobila svoj prvostopenjski, a še ne pravnomočni epilog. Lastnik diskoteke, šestintridesletni Robert Tomaž Zavašnik, je bil spoznan za glavnega krivca tragedije, v kateri so umrla tri mlada dekleta. Sodni senat je odločil, da bo moral Zavašnik za rešetkami presedeti pet let.

Tragedija se je zgodila pred dobrima dvema letoma, natančneje 23. decembra 2005. V diskoteki Lipa v Spodnjih Pirničah, katere lastnik je bil Zavašnik, je bila zabava. Dan zabave je bil dobro izbran. Bil je petek v času božično-novoletnih praznikov, zadnji dan šole. Pričakovati je bilo, da si bo tistega dne srednješolska mladina dala še bolj duška kot običajno. Načrtovano zabavo so zato že več dni, celo več tednov napovedovali po medijih, in to

precej agresivno. Ena od oglaševanih posebnosti, ki bi zagotovila še boljši obisk, je bila obljuba, da tistim, ki bodo prišli v lokal do 22. ure, ne bo treba plačati vstopnine, ki je tedaj znašala tisoč tolarjev.

Usodnega večera se je pred lokalom nabrala že precej pred 22. uro množica zabave željne mladine. Pri vratih je nastal zamašek, nekateri mladi so trdili, da je do njega prišlo zato, ker so jim želeli preprečiti vstop pred uro, do katere je bil vstop še zastoj. Zadrževali naj bi jih bili torej, dokler ne bi napočila ura, ko bi začeli pobirati vstopnino. Nekateri mladi so presodili, da bi bilo pametneje oditi, a to množice ni zmanjšalo, saj so prihajali novi in novi, predvsem najstniki.

Nenadoma je prišlo do valovanja množice, v kateri so mladostniki izgubljali sapo in tudi tla pod nogami. Sprožil se je stampeo in nastal je nevaren klopčič.

V množici sta izgubili življenje 15-letna Ljubljancanka Katarina Jeras Lajh in dve leti starejša Natalija Bencan iz Most pri Komeni. Natalijina vrstnica, prijateljica in sokrajanka Anja Mršič pa je zaradi poškodb, ki jih je dobila v gneči, umrla v Kliničnem centru v Ljubljani. Očividci so trdili, da bi bilo lahko še huje, saj je malo manjkalo, da ni umrl še kakšen obiskovalec pred vrati lokala.

Preleganje krivde Odziv javnosti na tragedijo je bil viharen in Zavašnika so dva dni kasneje priprli. Ogorčenje je bilo toliko večje, ker je lokal Lipa posloval brez urejenih papirjev. Lastnik ga je povečal brez ustreznih dovoljenj, redno je prekoračeval čas obratovanja, ko so mu izklopili elektriko, pa je potegnil

žico iz generatorja. Inšpektorji so sicer tu in tam pisali kazni, sodniki za prekrške, ki so tako ažurni, kadar je treba izterjati kazen za nepravilno parkiranje, pa so v tem primeru mleli bolj počasi. Nekaj kazni in prijav je že zastaralo, druge so se še vlekle, nabralo se je za več milijonov tolarjev glob, a jih niso izterjali.

Krivdo, zakaj je lokal sploh še posloval, so inšpekcije, občina, sodnik za prekrške in policija valili drug na drugega oziroma prepričevali javnost, da so storili vse, kar je bilo v njihovi moči, in da niso imeli drugih pooblastil. Edino načelnik inšpekcijskih služb je premogel dovolj moralne drže, da je odstopil.

Podobno taktiko je uporabljal tudi Zavašnik, ki se je po treh mesecih pripora branil s prostosti. Po njegovo so bili krivi vsi drugi, le on ne: varnostna služba, DJ, še celo njegova mati, ki je uradna lastnica poslojpa lokala, pa seveda mladina, ki naj bi sama od sebe sprožila stampeo in se poteptala. V javnosti so se pojavile celo lažne trditve, da so bila nesrečna dekleta pijana in zadrogirana. Mimogrede, v Demokraciji smo že nekaj dni po tragediji objavili, da smo prek svojih virov izvedeli, da v krvi pokojne trojice deklet niso našli nobenih sledi mamil, le pri eni neznantno količino alkohola, s katero bi lahko brez kazni vozila celo avtomobil, če bi bila seveda dovolj stara za izpiti.

Valjenje krivde na druge se Zavašniku ni obrestovalo. Popolno pomanjkanje kritičnosti do svoje vloge v tragediji mu je sodišče štel kot oteževalno okoliščino. Zavašniku so izrekli kazen pet let zapora. Obramba bo verjetno vložila pritožbo, tožilstvo, ki je zahtevalo sedemletno zaporno kazen, pa je z razsodbo zadovoljno. Pritožilo se bo le formalno, ker meni, da bo pritožbo vložil tudi Zavašnikov zagovornik **D**

V tragediji pred diskoteko so življenje izgubile tri najstnice.

Za opravičilo dve leti manj

Brutalnemu posiljevalcu so višji sodniki zmanjšali kazen za dve leti, ker naj bi bil imel težko mladost in ker se je za trideseterno mučenje opravičil

Višje sodišče v Ljubljani je 40-letnemu Stephenu Casiraghiju iz Ljubljane znižalo prisojeno zaporno kazen z 20 na 18 let zavora. Casiraghi se je nekoč imenoval Hinko Krejačič, a si je spremenil ime, da bi bilo bolj podobno znamenitemu, že pokojnemu plejboju in dirkaču z motornimi čolni, ki je med mnogimi drugimi osvojil srce monaške princese. Vendar je pravi Stephen za svoje uspehe pri lepšem spolu uporabljal šarm, Hinko pa surovo silo. To ga je tudi pripeljalo za rešetke, kjer bo zdaj zaradi razumevanja višjih sodnikov presedel nekaj manj, kot so razsodili sprva.

Casiraghi je že pred poldrugim desetletjem prvič zagrešil posilstvo. Za Savo je zapeljal avtoštoparko, ki je imela to smolo, da ji je ustavil ter jo dolge ure

posiljeval in poniževal. Preiskovalni sodnik ga je izpustil na prostost, Stephen pa je zažgal nekaj avtomobilov pred policijskim sedežem. Napad na organe in njihovo lastnino pa je seveda nekaj čisto drugega kot večurno posiljevanje mladenk, zato so Casiraghija le spravili v pripor do sojenja in ga tudi obsodili.

V zaporu je imel nekaj težav s sojetniki in z osebjem, zato si je prislužil nekaj nadaljnjih mesecev za rešetkami, na sojenju pa je napadel še fotografa.

Tri tedne po izpustitvi iz zavora je Casiraghi v svoj avto spet vzel štoparko, in sicer 19-letno Primorko. Zapeljal jo je za Savo, očitno na svoje priljubljeno mesto za izživiljanje, in se dolgih trideset ur izživiljal nad njo. Hvalil se je, da je presedel za rešetkami 173 mesecev, da je

Stephen Casiraghi

Al Kaida, da pozna Silva Pluta in podobno. Študentki je uspelo pobegniti, ga prijaviti in prvostopenjsko sodišče ga je obsodilo na dvajset let zavora.

Višji sodniki pa so presodili, da je kazen previsoka. Casi-

raghi naj bi bil zaradi težkega otroštva motena osebnost pa tudi opravičil naj bi se bil dekletu. To je po njihovem mnenju zadosten razlog, da mu zmanjšajo kazen za dve leti. Stroka je pač stroka, a neposvečenemu se vseeno porajajo nekatera vprašanja. Če je tako zelo moten, zakaj potem ne sedi v blaznici? Na kakšen način zbuja težka mladost zrelega povratnika razumevanje za njegova kazniva dejanja? Ali je beseda oprosti glede na to, kaj je počel z dekletom, dovolj, da se mu zmanjša kazen za dve leti? Če bi se ji opravičeval vsak dan, bi ga po tej logiki lahko kar izpustili. In če je že sam omenjal Pluta, pa ga dajmo še mi. Plutu so kazen za prvi umor zmanjšali z dvajsetih na petnajst let, potem pa so ga predčasno, dve leti pred iztekom kazni, izpustili. V teh dveh letih mu je nato uspelo umoriti dve ženski in mimogrede izvesti še nekaj ropov! B. S.

SLAČIZVODNIK Koprski kriminalisti so zaradi zlorabe prostitucije ovadili 33-letnega Ljubljana, ki se očitno zaveda, da leta tečejo in mišice plahnijo, zato bi bil čas, da še kaj dodatno zasluži. Tako naj bi bil v petih najetih stanovanjih dajal prostor okoli dveh ducatom dam, da opravljajo najstarejšo obrt. Seveda ne zastonj, od vsake je zahteval pavšal od petdeset do osemdeset evrov, drugo, kar so dame namigale v postelji, pa so lahko obdržale. Tiste, ki so želele oditi, je izsiljeval, da bo obvestil njihove domače, s čim se ukvarjajo. Dvema puncama je bilo končno zadosti in sta zvodnika prijavili. Glede na to, da je bila med zvodnikovimi dekletimi mladoletnica, grozi »Markudu« do deset let zavora.

GOLJUFALA DAVKARIJO Na okrožno državno tožilstvo je bila podana kazenska ovadba, ki sta si jo nakopala 50-letnik iz Zagorja ob Savi in devet let mlajši občan iz Domžal. Petdesetletni lastnik podjetja je sestavljal ponarejene račune in jih opremil z lažnimi podatki, logotipi, podpisi in žigi. Računi so se nanašali na fiktivne storitve, ki naj bi jih bil opravil Domžalčan, a ta tedaj sploh ni imel podjetja niti prijavljene obrti, to pa pomeni, da opisanih storitev ni opravil. Do konca leta 2007 sta tako na papirju opravila prek trideset poslov in na transakcijski račun Domžalčana nakazala okoli 880.000 evrov. V bilanci je prikazoval lažne obveznosti in se izognil plačilu davka v višini približno 140.000 evrov.

Vaša pričakovanja narekujejo našo hitrost.

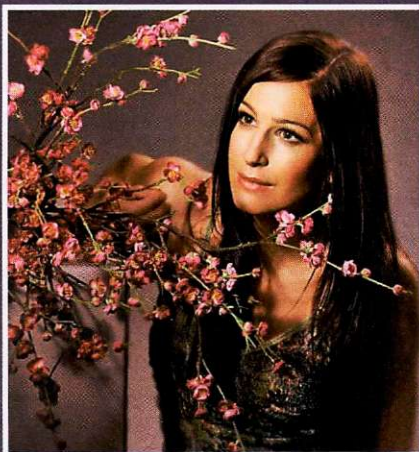
Intereuropa je eden vodilnih logističnih podjetij v jugovzhodni Evropi na področju organizacije vseh vrst cestnih prevozov. Od vrat do vrat prevzamemo vašo pošiljko, jo dostavimo in po potrebi ocarinimo. Naša storitev je hitra, varna, kakovostna in zanesljiva.

Še posebej dobro storitev pa vam s pomočjo lastne mreže v tujni in priznanih partnerjev jamčimo pri prevozih zbirnih pošilk. Ponujamo dnevne zbirne linije za vse evropske destinacije. Poleg organizacije cestnih prevozov vam zagotavljamo tudi železniške prevoze.

Intereuropa
Globalni logistični servis

NAŠA POSLOVNA MREŽA Z LASTNIMI PODJETJI OBSEG:

- Slovenija → Francija
- Hrvaška → Avstrija
- BiH → Nemčija
- Srbija → Rusija
- Makedonija → Ukrajina

Uspešni koncerti Manca Izmajlove

Odlična pevka Manca Izmajlova ima za seboj več uspešnih nastopov po evropskih prestolnicah, saj je potovala od Madrida do Helsinkov. Nastopa pod okriljem Slovenske turistične organizacije na predstavitev Slovenije, nosilna pesem turneje pa je skladba Raj je tu iz albuma Slovanska duša. O pevki so se z navdušenjem razpisali tudi na spletni strani mesta Dunaj, v katerem je imela enega od nastopov. Za album Slovanska duša so se zelo ogreli v Aziji. Pred mesecem dni je izšel v Južni Koreji, od tam pa se uspešno prodaja še v desetih drugih azijskih državah.

Najbolje oblečeni Britanec

Britanska moška revija GQ je razglasila, kdo izmed znanih Britancev ima okus za oblačenje in kdo ne. Častno mesto na lestvi si je prislužil igralec Daniel Craig, zadnji James Bond, in se tako pridružil 10 kolegom iz Hollywooda na vrhu lestvice, med katerimi so še Daniel Day Lewis, James McAvoy in Jude Law. Slabe novice je prejel britanski princ William, ki je zasedel šestnajsto mesto najslabše oblečenega Britanca. Med drugimi britanskimi princji se je trem uspelo uvrstiti med tiste z okusom. Williamov mlajši brat Harry, njegov oče Charles in celo njegov dedek Philip so se uvrstili med prvo petdeseterico dobro oblečenih Britancev. Tretji med najslabše oblečenimi Britanci je premier Gordon Brown. V opoziciji pa so prejeli dobre novice, saj je konservativec David Cameron zasedel osmo mesto med najbolje oblečenimi. Nogometašu Davidu Beckhamu se je uspelo uvrstiti kar na obe lestvici. Postal je šesti najbolje oblečeni Britanec in deveti najslabše oblečeni. Na lestvici najbolje oblečenih se je pojavil še en nov obraz, in sicer zvezda formule 1 Lewis Hamilton, ki je zasedel 15. mesto.

Zadovoljna Cameron Diaz

Ljubka filmska igralka Cameron Diaz, ki ni bila v resni zvezi z moškim, odkar se je prejšnje leto razšla s hollywoodskim lepotcem Justinom Timberlakeom, nadvse uživa v samskem življenju. Pravi, da se ne počuti pod pritiskom, da bi si morala najti novega moškega. Dejala je še: »Lepo je bilo biti brez fanta. Pravzaprav je tokrat prvič po desetih letih, da sem samska, tako da se trudim izkoristiti ta čas, ki

ga imam samo zase. Lahko bi bila v zvezi, če bi si tega želela, a nočem, da se to samsko obdobje konča. Ko pa sem z nekom, se mu popolnoma predam in sem izredno zvesta.« Cameron, ki je z Justinom hodila skoraj štiri

Uživa v
radostih
samskega
življenja.

leta, vztraja, da dobiva veliko romantičnih ponudb, a misli, da se nekateri še vseeno bojijo pristopiti, ker je tako močna oseba. 35-letna igralka je v intervjuju za revijo GQ dejala: »Saj me vabijo na zmenke. A sem uspešna samostojna ženska – v veliko pogledih. Razumem, da je to lahko zastrašujoče.« Ko jo bo poiskala ljubezen, bo prav gotovo razmišljala drugače!

Delu sledi počitek

Po koncertni turneji odhaja na Maldive.

Werner je končal svojo turnejo po Sloveniji. Priljubljeni pevec je uspešno izvedel vseh 11 koncertov, med njimi koncert v mariborski dvorani Tabor, čeprav so mu zdravniki slednjega zaradi slabega zdravstvenega stanja prepovedali. Pevec se je kljub prepovedi odločil, da svojih oboževalcev ne bo pustil na cedilu, in je na lastno odgovornost profesionalno izpeljal koncert ter navdušil množico gledalcev. Ker je obstajala možnost, da se Werner na odru zgrudi, so poskrbeli, da je bil v zaodrju zdravnik, ki je budno spremljal nastop. Pevec se po dobro opravljenemu delu odpravlja na dolgo pričakovani oddih na Maldive.

FM 102.1
99.5
stereo
RDS

**Radio
VIVA**

M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
http://www.radio-viva.com
e-mail: viva@radio-viva.com

domala gostilna

Najdi

Iščeš morda domača gostilna

V hipu do prave informacije.

Najdi.si

vse slovenske strani

Narod naš dokaze hrani

Magični gledalec

Če se še spomnite, sem zadnjič pisal o arhivskih TV Dnevnikih iz leta 1990. Zdaj tudi vem, zakaj gredo arhivske oddaje nekaterim tako v nos.

Ko so pred dvema letoma na nacionalni predvajali TV Dnevnik iz leta 1991, so se na vodstvo TV Slovenija spravili levičarji, češ zakaj je treba objavljati TV Dnevnik »hujskaškimi« vodnjem, ki je bilo sicer značilno predvsem za te oddaje v dneh osamosvajanja, še posebej pa v času poskusa okupacije Slovenije s strani JLA. Kolikor se spominjam, je bil tedaj najbolj zagret voditelj Aleks Štakul, ki je sicer spadal v gospodarsko redakcijo nacionalne televizije, kasneje pa je postal generalni direktor RTV Slovenija. Toda čustveno nabito vodenje osrednje televizijske informativne oddaje je pač del psihološkega opogumljanja prebivalstva, ko vladajo izredne razmere. No, včasih koga zanese tudi v pretiravanje. Toda ali naj nacionalna TV ostane nevtralna, ko je država napadena?

In ko smo že pri nevtralnosti, sem iz do zdaj gledanih TV Dnevnikov iz leta 1990 spoznal, da je bila nacionalna TV – tedaj še TV Ljubljana – še vedno bolj naklonjena starih političnim silam kot nastajajoči opoziciji (do prvih demokratičnih volitev pač še nismo prišli). Goste v studiu je naslavljala s tovariši in tovarišicami. Bolj zgovoren pa je prostor, ki so ga namenjali političnim strankam – v ospredju so bili Stranka demokratične preno-ve (predhodnica SD) pa socialistična zveza in ZSMS, komsomolci torej. Med prvimi sta bila tov. Ciril Ribičič in tov. Milan Kučan. Bolj zanimiv pa je TV Dnevnik 3. aprila 1990, kjer je na vprašanja jugoslovanskih novinarjev odgovarjal tedanji predsednik republiške skupščine tov. Miran Potrč. Odgovarjal je seveda srbsko in ob vprašanju glede odcepitve Slovenije mi-mogrede navrgel, da zveza komunistov »o od-cepitvi kot svoji opciji nikoli doslej ni govorila in tudi zdaj o tem ne govori«. To je bilo samo pet dni pred demokratičnimi volitvami. Da ne

govorim o tem, da se je osrednji prostor v poročilih namenjal predvsem tedanjemu zveznemu premierju Anteju Markoviću ter dogajanju v Moskvi in Pekingju. No, res pa je, da je bilo dogajanje v tedanji Sovjetski zvezi osredinjeno na odcepitev Litve in drugih dveh pribaltskih držav. Zgodba, ki močno spominja na slovensko osamosvajanje. Toda prav zaradi Potrčeve izjave sem spoznal, zakaj se levičarji tako bojijo starih TV Dnevnikov. Ti pač pokažejo marsikaj, kar bi mnogi najraje pozabili, posebej takrat, ko poudarjajo, kako so bile vse stranke v letih 1990 in 1991 enotno za slovensko državo.

Nič manj zanimivo ni bilo dopisovanje glede umazane kampanje oz. t. i. plakatne afere, ko so nekatere slovenske komunistične veljake uvrstili v družbo »legend«, kot je na primer strmoglavljani romunski diktator Nicolae Ceausescu. Seveda so takoj s prstom pokazali na Demos in vpili, da gre za revanšizem. Kako je že rekel pokojni predsednik države Janez Drnovšek (takrat predsednik predsedstva Jugoslavije)? Če mački stopiš na rep, zacvili. In cviljenje lahko poslušamo še danes. Bilo pa bi higienično, če bi tovariš, pardon, gospod Potrč z letošnjimi jesenskimi volitvami odšel v zasluženi pokoj. ▣

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

V sebi boste čutili veliko miru in zadovoljstva, povezanega z dobrimi odnosi, ki ste si jih ustvarili. Med delom, ki ga opravljate z veseljem, se bo zgodilo nekaj manjših neprijetnosti, a se ne sekirajte.

Bik
21.4.-21.5.

Če se boste vendarle utrudili, se potrudite za boljši spanec. Ponočevanje vam gotovo ne dene dobro, zato se mu izogibajte. Svojemu optimizmu dodajte nekaj natančnosti in se posvetite prijateljem.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Delajte z malo več elana in si privoščite tudi kakšen odmor, sicer lahko pregorite. Živce vam bojo požirale nepopolne vloge, ki vam jih pošiljajo naročniki – če ste seveda v taki službi.

Rak
22.6.-21.7.

Zelo boste nezadovoljni z določeno osebo, ki vam bo kar naprej delala težave pri delu. Ne boste pa se mogli odločiti, kaj storiti z njo – jo kar tako odsloviti ali še naprej prenašati.

Lev
22.7.-21.8.

Pomisli boste morali na svoje zdravlje in se nekoliko razbremeniti. Bodite pripravljeni na kakšno težavo pri uresničevanju svojih načrtov za ta teden. Veliko vam bo pomenil posluš domačih.

Devica
22.8.-21.9.

Sanjarili boste o dopustu na lepi plaži. Toda pred vami je še veliko dela in veliko naporov. Bodite pripravljeni na določene zaplete, ki vam ne bodo prekržali načrtov, če boste pozorni.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Študijsko razpoloženje bo nekoliko upadlo, počutili se boste lene in neproduktivne. Pomislite na kaj lepega in se spet lotite dela, ki ga sicer morate narediti. Pojdite kaj v svojo družbo.

Škorpion
23.10.-21.11.

Pohod po trgovinah vam ne bo prinesel veliko dobrega, saj se boste znebili kupa denarja in na koncu ugotovili, da niste pridobili nič uporabnega. Doma bo vse delo počakalo na vas.

Strelec
22.11.-20.12.

Na srečo boste zelo zaposleni in ne boste več občutili praznine, s katero ste imeli težave že nekaj časa. Morate vedeti, da je to posledica izgube, ki ste jo utrpeli pred kratkim. Pogumno!

Kozorog
21.12.-19.1.

Podroben pogovor vam bo prinesel določene razjasnitve pojmov. Znova se boste počutili nekoliko izdane, vendar boste tokrat to lahko vrgli čez ramo. Po poslovni večerji boste kot prerojeni.

Vodnar
20.1.-18.2.

Delo vas tako obremeni, da včasih ne morete zaspati. Poskrbite zase in za svoje zdravlje, manj se sekirajte in opustite kakšno delo, ki ga namesto vas lahko naredijo drugi ljudje.

Ribi
19.2.-20.3.

Ne posnemajte preveč svojega zodiakalnega znamenja in ne žrite samega sebe! Presekajte gordijski voz. Vedite, da se morate svetu prilagoditi vi – svet se ne bo prilagodil vam!

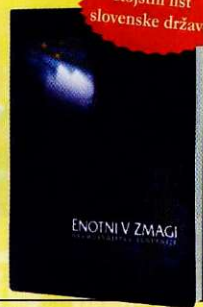
trda vezava, veliki format, 336 strani, 456 fotografij

ENOTNI V ZMAGI

OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

od prvih večstrankarskih volitev do mednarodnega priznanja
(april 1990–maj 1992)

Rojstni list
slovenske države

- predstavitev zgodovinskih dejstev
- kronološko urejena fotokronika
- objava faksimilov najpomembnejših državotvornih dokumentov
- izbor iz takratnega časopisnega in revijalnega tiska (članki, karikature)

Cena: 12.800 SIT (53,41 €)
Za člane kluba Samorog: 9.984 SIT (41,66 €)
Možnost nakupa na tri obroke

Več o knjigi na spletnem naslovu: www.samorog.com

Informacije in naročila: knjižni klub Samorog, telefon: 01/ 433 43 06,
naslov: Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, e-pošta: knjizni.klub@samorog.com

DEMOKRACIJA		MESTO V ROMUNJI	GORA, NAD SELSKO DOLINO	PRIPRAVA NA DIMNIKU	ODDALEVANJE OD PODLAGE	KEMIJSKI ZNAK ZA TANTAL	SKANDI-NAVSKO MOSKO IME	NEMŠKA POP PEVKA	AZIJSKA PLANOTA		BEOTIJCI, AONCI	ZNAK ZA MNOŽENJE	REKA AARE (KRAJSE)		
GRŠKI FILOZOF IZ STAGIRE										PREDEL OB BLEJSKEM JEZERU					
RASKAVA POVRŠINA										LUKNJICA V KOŽI					
						EDVARD BENEŠ		KDOR ZVONI V CERKVI		VELJKO RUS					
OTOK V ALEUTHIH						PEVKA PUGAČOVA		DENAR V BANGLADEŠU							
HITROSTNA PREIZKUŠNJA							GRADBENI MATERIAL						EGIPČANSKI BOG SONCA		
	DAMSKA OBLEKA									AMERIŠKI IGRALEC ARKIN	SLOVENSKA IGRALKA (ITA)	FRANCOSKI PISATELJ (EMILE)	VISOKA OKRASNA RASTLINA	ANTIČNO IME REKE GUADIANE	DEL KNJIGE
	HLAPI HLAP. SNOVI														
KDOR IZDELUJE VOLNO								PUŠČAVSKI RIS							
								KRADLJIVEC							
OVITEK, OMOT						PREBIVALCI ITALIJE									
						NATAŠA LAČEN									
ŽENSKO IME										SLADEK TROPSKI SADEŽ					
JIMMY CARTER		CLAUDE JADE			ZGORNJI DEL RASTLINE Z ZRNI					POVEČANJE (REDKO)					

Rešitev prejšnje križanke

SMOLE, TAMARA, ORATOR, CIROZA, KNA, IK, TH, AJA, ASKET, EROTOMAN, STONE, SILONE, KAR, RITEM, ARAT, ARE, EGER, NIKA, RAN, NL, ANTIKA, ISIS, AO, REJANE, DENTA, BA, RANTA, ALAIN DELON, KOS, ARGENTINA, AST

Nagrajenci 13. številke

- 1. nagrada:** **FRANC DEBELAK**
Ul. Talcev 2, 1433 Radeče
- 2. nagrada:** **GREGOR DREMELJ**
Velebitska 6, 1000 Ljubljana
- 3. nagrada:** **JOŽE JANEŽIČ**
Ul. Hermana Potočnika 31, 1000 Lj.

Dobitnikom čestitamo in jih prosimo, da nam pošljejo fotokopijo svoje davčne številke, kar je pogoj za izplačilo nagrade.

Nagrade

- 1. nagrada:** knjiga Enotni v zmagi
- 2. nagrada:** knjiga Enotni v zmagi
- 3. nagrada:** knjiga Enotni v zmagi

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 17. 4. 2008 pošljite na naš naslov:

Demokracija, Mivka 25, 1000 Ljubljana, s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- > **7.4.1920** je na zboru zaupnikov SLS načelnik Korošec dejal: »Za edinega resnega nasprotnika, s katerim se moramo baviti, smatram samo komunistično stranko ...«
- > **7.4.1927** je bil italijanski kraljevi dekret o spremembi neitalijanskih priimkov v italijansko obliko razširjen tudi na Julijsko krajino.
- > **7.4.1991** je Slovenija pridobila tajni dokument Okop-91, ki je določal postopke JLA v Sloveniji v času, ko se je osamosvajala.
- > **8.4.1692** se je v Piranu rodil violinist, skladatelj in teoretik Giuseppe Tartini.
- > **8.4.1973** je umrl slikar Pablo Picasso. Rekel je: »Rad bi živel kot revež z veliko denarja.«
- > **8.4.2007** je slovenski vzdržljivostni plavalec Martin Strel končal projekt Amazonka 2007. V 61 dneh je preplaval drugo najdaljšo reko na svetu oziroma 5.268 kilometrov.
- > **9.4.1865** se je s podpisom premirja končala ameriška državljanska vojna.
- > **9.4.1941** se je po nemškem napadu na Jugoslavijo jugoslovanska vojska umaknila z Gorenjskega. Nemški okupatorji so začeli z obmejnimi napadi zgodaj zjutraj 6. aprila.
- > **10.4.1755** se je rodil nemški zdravnik Samuel Hahnemann, utemeljitelj homeopatije.
- > **10.4.1847** se je rodil ameriški novinar madžarskega rodu Joseph Pulitzer, po katerem so imenovane vsakoletne Pulitzerjeve nagrade.
- > **10.4.1913** se je v Čezsoči rodil član organizacije TIGR Ivan Ivančič.
- > **11.4.1945** so v Moskvi sklenili jugoslovansko-sovjetsko pogodbo o prijateljstvu, medsebojni pomoči in povojnem sodelovanju.
- > **11.4.1963** se je iz neznanega vzroka topila ameriška podmornica na jedrski pogon Tresher. Življenje je izgubilo 129 članov posadke.
- > **11.4.1991** je bilo na Brdu pri Kranju neuspešno srečanje šestih predsednikov jugoslovanskih republik, ki so v neposrednih pogovorih poskušali najti rešitev za mirno združitev.
- > **12.4.1848** je s cesarskim patentom postal Trst svobodno mesto. Trst je sicer pripadel Italiji šele leta 1920 z rapalsko pogodbo in je zaradi odrezanosti od zaledja gospodarsko nazadoval.
- > **12.4.1961** je sovjet Jurij Gagarin kot prvi človek stopil v vesolje. Z vesoljsko ladjo Vostok je v 108 minutah obletel Zemljo in pristal v bližini Saratova.
- > **12.4.1998** je prišlo do silovitega potresa z epicentrom med Bovcem in Lepeno.
- > **13.4.1945** so enote Rdeče armade zavzele Dunaj.
- > **13.4.1838** je bil Janez Bleiweis imenovan za dopisnega člana Kmetijske družbe.

POGLED NAZAJ (OD 7. 4. DO 14. 4.)

Germanizacija Koroške

V celovški reviji Carinthia so **8. aprila 1826** začele izhajati Pripombe k germanizaciji Koroške Urbana Jarnika. V prvem delu je postavil tezo, da je bilo slovansko umikanje na jug mnogo počasnejše in postopnejše, kot so sklepali. »Domnevamo lahko, da napreduje germanizacija karantanskih Slovanov vsakih sto let za eno uro hoje,« je zapisal in dodal: »Baje so stari ljudje počasno umikanje slovensčine in temu sledeče napredovanje nemščine opazili in pozorni opazovalci ga bodo še vedno lahko opazili čez vrsto let.«

Seveda se je Jarnik takoj vprašal po razlogih za asimilacijo karantanskih Slovanov, za – kot pravi sam – »stopitev dveh ljudstev«, ki je po njegovem mnenju »sicer počasna, ampak nenasilna pot narave«. Razloge je iskal v številnih porokah z Nemkami, v zmanjševanju prebivalstva zaradi vojn in bolezni ter drugem. Zavrnil pa je večjo krivdo šole, četudi je priznaval, da so »študentje ... do konca svojega študija že čisto ponemčeni in se morajo, če hočejo postati duhovniki ali uradniki svojega ljudstva, tako rekoč na novo naučiti materinščine.«

Emiliano Zapata

Ko je leta 1910 v Mehiki izbruhnila revolucija, se je Zapata pridružil liberalnemu voditelju Franciscu Maderu, ki mu je ob zmagi obljubil agrarne reforme. Po zmagi revolucionarjev razdelitve zemlje niso izvedli. Lastniki velikih posestev so zahtevali, naj se enote revolucionarjev razorožijo. Zapata je preuredil vojsko in odklonil razorožitev, dokler ne bi prišlo do razdelitve zemlje. Njegov glavni namen je bil, da bi malim kmetom vrnilo zemljo, ki so jim jo odvzeli veleposesniki. Zapata in njegovi ljudje so svojo državico na jugu Mehike branili proti

vladam Madere, Huerte in Carranze, dokler leta 1917 vladna vojska ni premagala njihovega zaveznika na severu Pancho Ville. Takrat so Zapata in njegovi pripadniki postali edina ovira na poti k utrditvi centralne oblasti, zato so proti njim nastopile vladne enote in uničile zapatiščno državo v Morelosu. **10. aprila 1919** je bil v zasedi ubit tudi sam Zapata.

Ovadbina kandidata

Temeljno tožilstvo je **11. aprila 1990**, dan po objavi uradnih volilnih izidov predsednika slovenskega predsedstva, zavrglo ovadbo JLA proti predsedniškemu kandidatu Jožetu Pučniku. Ovaden je bil, ker se je podpisal pod plakat z naslovom Demos za slovensko vojsko, in obtožen, da gre za krnitev ugleda države.

V drugi polovici 80. let prejšnjega stoletja se je vprašanje slovenskih lastnih obrambnih sil večkrat postavljalo. 57. številka Nove revije je dokaj ostro in odločno zapisala trditev o vojaški okupiranosti Slovenije. Dr. Ivo Urbančič je namreč zapisal, da je pomemben segment pri razmišljanju o slovenski naciji tudi njena nacionalna vojaška obrambna kastriranost in skorajda že vojaška okupiranost od nacionalno tuje vojske. Kmalu zatem je, prav tako v Novi reviji, Janez Janša zapisal: »Kljub temu, da generali in admirali z besedami ostro zavračajo teze, po katerih naj bi bila JLA od družbe ločeni del, pa vsi stvarni argumenti govorijo nasprotno. Povsem centralizirana struktura z lastno partijsko in mladinsko organizacijo, ločenim šolstvom, ločenim sodstvom, s posebnimi pravili obnašanja ...«

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 12/5

Nedopustno je, da nekateri primeri ne dobijo epiloga (1)

Od predsednika mednarodnega združenja novinarjev res ne moremo pričakovati veliko objektivnega. Pred nekaj leti, ko je vlada ponudila sodoben RTV-zakon, je rekel, da še nismo zreli za njegovo uveljavitev. Ko sedaj ščuva novinarje proti vladi, namenoma spregleda, da imajo v Sloveniji oblast nad mediji tajkuni, največji lastniki. Tajkunov očitno ne vidi niti samovšečni poslanec DZ. Namesto da bi pohvalil vlado, ker pregon gospodarskega kriminala neselektivno prepušča strokovnim institucijam in tretji veji oblasti, ji pripisuje tajkunske naveze. Pri tem politiku, ki v DZ vnaša veliko negativne energije, gre že za komedijo, ki ne zabava, ampak smeši.

Nekdanji urednik Maga Silvester Šurla lahko le z grozo opazuje uničevanje »svojega« tednika. A očitno to ne zanima odgovornega urednika Dela, ki je kar nekaj let urejal tudi Mag. Ne ustreza mu niti splošna ocena delegacije mednarodnega inštituta za tisk, še vedno ima vlado za najbolj odgovorno. Za čedalje slabšo prodajo Maga in Dela so torej odgovorni drugi, ne lastniki z oprodami niti odgovorna urednika. Še več, napada Demokracijo, Dignitas in seveda Petra Jambreka, ki predlaga nov dnevnik. Jasno je, da gre predvsem za ohranjanje monopolov.

V Demokraciji je bil zanimiv pogovor s poslancem DZ in sve-

tnikom MOL Dimitrijem Kovačičem. Med drugim je dejal, da so državni tožilci pogosto tarče manipulacij in izsiljevanja. Bil je predsednik komisije DZ, ki je preiskovala razmere v tožilstvu od leta 2000 do 2004. Poglejmo samo primer Mira Petka, ko so morali tožilko več let zaradi groženj fizično varovati. Opozicija poskuša za fluktuacijo kriviti vodilne in vlado, dejansko pa prav oni, ko zavirajo raziskovanja, pripomorejo h grožnjam in tudi k odhodom tožilcev. Tudi to je delček v mozaiku nasprotovanj vladni koaliciji. Že pol leta pred volitvami sestavljajo široko fronto, ki ima očitno le en cilj – onemogočiti Janeza Janšo. Namesto da bi se dobri temelji nadgradili, grozijo s totalnim čiščenjem, kar je kolumnist Dnevnika zahteval že pred meseci. Osvobodilna fronta proti parlamentarni demokraciji. Nasprotnim silam torej ne gre za napredek Slovenije, ampak le za oblast. Tako kot je sprememba leta 2004 omogočila izredne rezultate, tako lahko enobarvna koalicija Slovenijo do leta 2012 vrne na začetek. Prepričan sem, da se te nevarnosti čedalje bolj zavedamo tudi volivci.

Ernest Pušnik, Hrušica

št. 14/71

Šrotova nočna mora (4)

Po zadnjem odzivu SLS sklepam, da se predsedniku stranke Bojanu Šrotu ne ljubi več odgovarjati, kar me glede na to, da z novinarji na splošno nima preveč dobrih odnosov, niti ne preseneča. Vseeno pa želim komentirati trditev, da poskuša tednik Demokracija v obliki »odgovora na odgovor« voditi neargumentirano politiko. Sam sem poskušal odgovoriti predvsem na očitke Bojana Šrota, če pa je slednji pri tem dobil občutek, da sem odpiral nove teme, je to njegov problem. To pa seveda še ni razlog, da bi se me moral (skupaj s tiskovno predstavnico

SLS) lotiti na osebni ravni. Bralci naj sami presodijo, koga v tem primeru »čevelj žuli«.

S tem tudi končujem polemiko.

Gašper Blažič, Demokracija

Slovenija vodi

Predsedovati pomeni voditi, ne pa igrati stranske vloge. Slovenija s premišljenim vodenjem 500-milijonske družine narodov predstavlja svetilnik. Predstavlja zgled, da ni pomembna velikost države, ampak veličina naroda. Zelo me moti, da se je v Sloveniji vzpostavila klima, da je predsedovanje drugotnega pomena in da le notranjepolitični boj nekaj šteje. Opozicija in pretežni del medijev ne nastopata konstruktivno, ampak pasivno in precej nedržavotvorno. Ljudem se vsiljuje razmišljanje, da je predsedovanje EU rutinska naloga. Stanje duha glede evropske perspektive v zelo pomembnem uveljavljanju mlade države je ozko misleče in podrejeno strankarskim interesom. Tran-

zicijska tvorba je odigrala dvojno negativno vlogo. Po eni strani je očrnila vlado v Evropi, najbolj boleči pa so napadi na vlado in predsedujočega Svetu EU doma med napornim krmarjenjem evropske barke. Namesto da bi bili vsi združeni in enotni v tem edinstvenem dogodku promocije in uveljavljanja Slovenije, vladajočo strukturo neupravičeno obojajo, ljudi pa zavajajo. Lažna obtoževanja o nesproščenosti in zatiranju medijske svobode imajo balkanski pridih v primerjavi z evropsko držo vlade, njenimi državotvornimi dejanji in spoštovanjem univerzalne vrednote resnicoljubnosti. Ustvarjanje izrednih razmer tako doma kot pred Evropo je vodilo tako daleč, da je bilo treba napraviti rez in si ob medijskem mrku zagotoviti prostor, da se je javno povedalo, da evropski poligon nekateri izkoriščajo za predvolilni notranjepolitični obračun. Opoziciji se je ponudilo vodenje države. O odločnosti in prevzemanju odgovornosti ni bilo ne duha ne ▶

heraldica slovenica**Vabljeni na počastitev 160. obletnice SLOVENSKE NARODNE ZASTAVE**

v nedeljo, 13. aprila 2008, ob 14.00 uri na GEOSS-u v Spodnji Slivni pri Vačah.

▶ sluha. Sedanja vlada je dokazala prav nasprotno. V viharnih časih, ko so ji mnogi obrnili hrbet, je z odločnostjo, s čutom za odgovornost in ob sinergiji z ljudmi praktično pokazala, da upošteva vrednoto slovenstva in se trudi za blaginjo vseh. Rezultati so vidni že v tem mandatu, ki je podlaga za naslednjega. V evropski zgodbi o pokončni državi priložnosti, izzivov in dobrih ljudi bo tudi ta v pravem pomenu mandat za prihodnost.

Nešteto sestankov, enormne količine znanja in energije je bilo potrebnih, da se je Slovenija pripravila in utrdila kot predsedujoča država EU. Sedaj dirigira najboljšemu orkestru, vodi reprezentanco najboljših in uspešnih držav na političnem, gospodarskem in kulturnem področju v dobro vseh državljanek in državljanov Evrope. Med njimi izstopa slovenski narod. Bodimo ponosni, soudeleženi in enotni! Slovenija namreč vodi!

Marko Šiška, Ljubljana

Janševa vlada ne sme popustiti

Da igra DeSUS v družbi s Šrotovo SLS v koaliciji dvolično vlogo oziroma kar opozicijsko, je javna skrivnost. Kako se upokojenska stranka resnično zavzema za dobro upokojencev, pa je že druga pesem. Znano je, da se je v prejšnji, Ropovi vladi standard upokojencev občutno poslabšal, saj so bili prikrajšani za nekaj pokojnin. O tem je v Demokraciji (št. 10, 6. 3. 2008) pisala gospa Mihaela Afner iz Celja, ko pravi, da je DeSUS, ki se zavzema za dobro upokojencev, v prejšnji vladi brez

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIODMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

sramu podprl znižanje pokojnin. Tudi nekdanji poslanec DeSUS, veteran Kebrič, se je moral ukloniti pritiskom in privoliti v oškodovanje upokojencev. Šele Janševa vlada je nekoliko popravila zaostajanje pokojnin in za to bi jim morali biti upokojenci hvaležni. Vsi namreč le ne trpijo za starostno demenco oziroma niso več pod vplivom polstoletnega pranja možganov, da ne bi sprevideli, kdo jim je bolj uklonjen. Prav nič se ne čudim, da na volitvah DeSUS ne dobi podpore velikega dela upokojencev, ki so sprevideli, da le ni vse tako, kot bi moralo biti. Manjši del upokojencev, ki še vedno izraža zaupanje DeSUS, pa se nahujskano udeležuje delavskih demonstracij, čeprav tam nima kaj iskati. Res so mnoge delavske plače mizerne in imajo zato delavci pravico, da stavkajo za boljše plače. Nerazumljivo pa je, da nezadovoljstvo nad plačami izraža tudi dobro plačani del »elitnega« prebivalstva. Vsi seveda kot vzrok za svoje zahteve navajajo visoko inflacijo. Celo laikom pa mora biti jasno, da bodo višje plače hkrati nekakšna hrana inflaciji, saj bodo proizvajalci hitro dvignili cene svojih proizvodov in bo tako nastala verižna reakcija oziroma inflacijska spirala. Na daljši čas tako nihče ne bo ničesar pridobil. Čisto nepomemben pa ni niti članek v Slovenskem tedniku dne 23. 2. 2008, v katerem ekonomist Igor Masten pravi, da splošna stavka zasebnega sektorja ni potrebna in da bi se dvigi plač morali razporediti na daljše časovno obdobje, sindikati pa bi morali počakati na umiritev inflacijskih pritiskov. Mnogi se seveda ne bodo strinjali z mnenjem g. Arta Kovačiča v istem

tedniku, ki meni, da imajo sindikati preveliko moč in v nekem smislu blokirajo gospodarstvo. Po njegovem mnenju je bolje, če je človek zaposlen s slabo plačo, kot da je na cesti. Mnenja so torej različna in vsaka stvar ima pozitivno in tudi negativno plat. Edino pomembno pa je, da premier Janša kljub polenom, ki mu jih z vseh strani mečejo pod noge, ne popusti in da vztraja na svoji demokratični poti do konca z upanjem, da bo svoje delo nadaljeval tudi po jesenskih volitvah.

Roman Kralj, Maribor

Dovolj je laži in podtikanj!

Dolgo je že tega, kar smo lahko najljubšo glasbo poslušali na hitro pokvarljivih vinilnih ploščah. Majhen rez in plošča je bila uničena. Običajno se je tako zgodilo s pesmimi, ki smo jih imeli najraje in jih smo jih vsak dan poslušali. Ko pa se je naš najljubši refren zaradi reza v plošči začel ponavljati, nam je bilo vsega dovolj in plošča je romala v staro šaro.

Ko v času vladanja pomladnih strank listam slovenske dnevne časopise in poslušam ter spremljam še druge medije, se mi vse bolj zdijo kot pokvarjena plošča, ki ni za nobeno rabo več. Kritika, ki je konstruktivna, je v dobi demokracije nujna in dobrodošla, toda izkrivljati dejstva in v vsakem, še tako dobrem in premišljenem koraku zdajšnje vlade, ki se resnično trudi za dobro vseh prebivalcev Slovenije, videti le slabo, je vredno vse obsodbe. To pomeni mešati in enačiti dobro zrno s plevami, ljulko s pšenico. Delati zmedo in sejati sovraštvo do zdajšnje oblasti, ki jo vodijo pokončni in odgovorni ljudje iz

pomladnih strank, je, milo rečeno, kriminal in primeren trenutek za varuhinjo človekovih pravic, da ustavi zlivanje gnojnice potistih, ki hočejo dobro našemu narodu. Za to pošastno stanje v domovini – tujina slovenskemu vodstvu vsak dan znova daje odlična priznanja za njegovo delo – so največ krivi ljudje, ki so v glavah ohranili miselnost enoumja, v rokah pa imajo na tranzicijski način prigrabljeni denar ter s tem posredno tudi večino slovenskih medijev, preko katerih pogubno vplivajo na javno mnenje in ga grozovito zavajajo, resnico pa zavestno maličijo. Večkrat se spomnim na misel, ki jo je v nekem pogovoru izrekel g. Danilo Slivnik, eno prvih pokončnih peres na Slovenskem, o tej neuporabni plošči, ki se dnevno vrti po vseh slovenskih medijih. Dejal je, da bi razumel slovenskega novinarja, ki bi se prodal s svojim pisanjem za nekaj 10.000 nemških mark, a ko gleda svoje kolege, kako za en sam sendvič in navaden kuli prodajajo sami sebe in svoje prepričanje, mu postane slabo in ga je sram, da je v taki družbi. Po zadevi »šikaniranih« novinarjev in po aferi Mag mora biti sedaj vsem mislečim ljudem v državi jasno, kam pes tace moli, kot bi rekli naši predniki. Naredimo novo enoumje, ki je še strašnejše od tistega, ki smo ga dan za dnem trpeli v stari Jugi.

To je sedaj glavno poslanstvo večine naših pisunov – saj jim težko rečem novinarji –, ki jim ni prav nič več sveto: ne domovina, ne družina, ne Cerkev, kaj šele človekovo dostojanstvo. Prav nič, kar je bilo še do nedavne vrednota vsem, ki smo živeli v raju pod Triglavom. Bojim se,

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

da je v njihovih glavah ena sama misel: Četudi gre ves slovenski voz z nami vred pod vodo, samo da sosedu (beri: pomladnim strankam oz. Janezu Janši) krava crkne, pa bomo srečni in bo naš namen dosežen.

A vse to bi še zamolčala in čakala na čase, ko bi lahko s poetom Prešernom rekli: »Vremena Kranjcem bodo se zjasnile ...«, ko ne bi videla, kako se nesnaga laži, polresnic in satanskega spreobračanja resnice vse bolj širi med navadne ljudi, ki jih »medijska« resnica vse bolj zaslužuje. Ko berem različne komentarje v pismih bralcev, ki dan za dnem ponavljajo vsakovrstne laži, me zaboli srce in si želim sebi in bralcem naliti čistega vina.

Dokler bomo imeli v Sloveniji kopico dnevnikov, tednikov, TV in radijskih postaj, ki bodo v večini prodajali isto žaltavo jed, se našemu narodu, prevsem mladim, ne piše nič dobrega. Ostali bomo hlapci medijskih mogotcev, ki nas bodo dan za dnem bolj poneumljali.

Včasih so nam, kristjanom, očitali, da imamo na možganih plombo, ki nam brani, da bi pravilno vrednotili ta svet in način življenja. Danes pa so npr. dnevnik, ki je nadomestil rdečo piko z zeleno in je bil v času osamosvajanja na strani okupatorja, ali drugi, ki je zožil svoj pogled in ne le strani časopisa in se hvali z geslom Misli širše!, pa si je nataknil konjske plašnice, da bi resnično nič ne videli, da ne omenjam »rumene« TV in drugih pogrošnih medijev, ki se bohotijo med nami in zastrupljajo mlado slovensko državo s sovraštvom do vsega, kar so z velikim trudom kljub neprestanemu nagajanju levice ustvarile pomladne stranke. Bog jim odpusti, morda res ne vedo, kaj delajo.

Apeliram na vse v Sloveniji, na razumnike, pisatelje in vse tiste, ki jim je še mar resnica, tudi Resnica z veliko začetnico, da zastavijo svoj ugled in ime za to, da se tudi doma laž umakne resnici, da se neha poniglavo nagajanje vladi, ki dobro dela in je Slovenijo potegnila iz blata, tako da vsem njenim prebivalcem zagotavlja možnost za blaginjo in človekovo dostojanstvo.

Marija Gornik, Ljubljana

Mejašem se godi krivica

Vnovična uvedba prepustnic od Dalmacije do Trsta. Kadar se pravim domačinom v Istri, kolikor jih je na hrvaški strani še ostalo, jezik razveže, z vsem svojim temperamentom potožijo, da jim je zgodovina naklonila prav tisto, česar so se najbolj bali. Človek se mora uščipniti, da verjame, da se prepriča, da dogajanje ob reki Dragonji ni nočna mora, ki traja že zelo dolgo, predolgo. Samo še to, kar se sedaj dogaja, je manjkalo – pravzaprav posledice, ki bodo sledile!

Tukajšnje politiko čutijo tako naravno in preroško kot revmatizem. Za to, zlasti manjšincem, ni treba imeti doktorata. Že vse od začetka je v vplivni hrvaški politiki, ki nima pojma o istrski realnosti, zaznati dvojnost v podzavesti: »slovenski kompleks« in tradicionalno balkansko obnašanje skozi izvršena dejstva, ki je vedno pripeljalo do vojn, živega peska Balkana. Žal želijo biti Evropa na čuden način.

Drugi so »morski psi« čuvaji, ki bi raje ostali za schengensko mejo kot dopustili oživljanje italijanske kulture in gospodarske dominacije v Istri in Dalmaciji. Ti vidijo v naravnih bogastvih Hrvaške dobro podlago, da postanejo za »tujce« nevtralnno zaprta država kot Švica, odprta le za turiste.

Ob tem pa se zdi domačinom v Istri nevzdržno sploh pomisliti, da znajo zaradi takšnega pristopa ostati leta in morda desetletja za schengensko mejo kruto blokirani – »na kraju sveta«.

Zakaj plačevati za krivdo drugih?! Kako iz te zagate?

Nujno bi bilo treba doseči sporazum o lažjem prehajanju schengenske meje s prepustnicami, podobno kot so uvedli prepustnice po videmskem sporazumu med Jugoslavijo in Italijo. Te bi veljale za vse območje ob slovensko-hrvaški meji, pri mejnih prehodih v Istri pa še za Dalmacijo, s tem da bi zajele tudi območje Trsta. Tako bi lahko mejo do Italije laže prehajali vsi pripadniki italijanske manjšine na Hrvaškem in izseljeni Italijani ter poitalijančeni Hrvatje nazaj v rodne kraje svojih prednikov, ki so se umaknili pred drugo državo, v resnici pred komunizmom.

Miran Mihelič, Bovec

Plime in oseke!

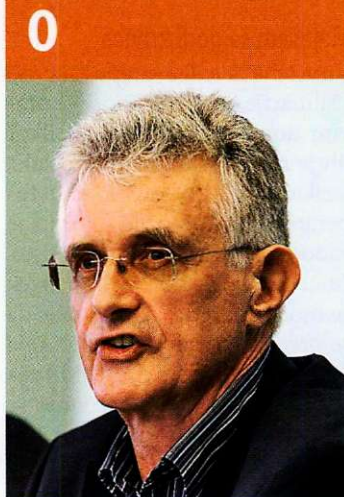
Marija Vodišek

To, kar se že nekaj časa dogaja v Sloveniji skoraj na vseh področjih, je še najbolj podobno plimovanju morja. Enkrat gor, enkrat dol. Upravičeni pohvali nemudoma sledi intenzivna, vendar pogosto ne samo pavšalna, ampak že kar debilna kritika »blodečih Ahasverjev«, ki jo z vso vnemo prepisuje večina medijev. Zakaj bi se mučili in iskali tudi drugačno mnenje, če pa so boljše plačani, kadar pljuvajo po sedanji vladi. Morda pa bi se v Sloveniji po toliko letih prave in tudi dvomljive demokracije našel medij, ki bi v dokaznem gradivu objavil nasprotno mnenje od splošnega. Prebrala sem dolg, obtožujoč članek nadzornice Dela Andrijane Starina Kosem (ASK), objavljen v Večeru, 29. marca 2008. Navajena sem brati časopise, kot otrok sem brala Slovenca, in to najraje aktualne dogodke. Že takrat sem poleg domačega pozitivnega ozračja osvojila svetovni nazor, ki ga nisem pozneje nikoli zatajila. Moj oče je poleg materinščine obvladal tudi nemščino, angleščino in italijanščino. V naš dom sta poleg slovenskih knjig in medijev prihajala tudi angleška mesečnika The Answer in humoristični Titz bitz (kot se spominjam). Mesečnik The Answer je prinašal članke o dogodkih v Sovjetski zvezi in nacistični Nemčiji, moj oče pa je to prevajal in pošiljal v »predaprilskega« Slovenca (tako so ga po vojni označevali osvoboditelji). Očeta so zaradi teh prevodov tudi zaprli, ker je baje razširjal laži o Sovjetski zvezi. Zanimivo, da nemški okupator – razen dveh, treh hišnih preiskav – ni ukrepal proti očetu, čeprav je pošiljal v Slovenca zelo kritične članke o nacistični Nemčiji. Morda je okupator tisk ocenjeval drugače kot ga mnogi danes pri nas, ko bi demokracija morala biti vsenavzoča. Ko sem prebrala članek ASK v Večeru, sem se najprej vprašala, do kod lahko seže stremušstvo osebe, ki sem jo kljub vsemu imela za »brihtno«. Za takim slapom besed in obtoževanj mora stati drago plačan »pogonski mehanizem«. Vse njene obtožbe so površinske in površne. Obtožuje vse povprek, nič pa določenega. Celo dr. Jožeta Pučnika, ki je popolnoma zaupal Janezu Janši, vlačí v svojo pripovedko. Čigava žrtev je bil, pa vemo vsi. Če bi bilo vse to res, kar navaja, je bila ona v tem skrita gonilna sila, dokler ji ni bilo ponujeno »kaj boljšega«? Kdaj se je skesala in ZAKAJ? Prav nobenih konkretnih dokazov ni navedla proti premierju Janezu Janši, svoje lovke je razprostrla na vse ljudi okrog njega. Nihče, niti največji genij, ne more povsem poznati vseh ljudi, ki ga obkrožajo in ki morajo delovati tudi samostojno. Zaupati jim mora in kot povsod po širnem svetu lahko pride tudi do napak ali celo zlorab. Jasno je, da za ASK stoji širok krog ljudi različnih, med seboj skreganih in zavistnih strank. Cilj je en sam – onemogočiti Janeza Janšo in vsaj nekatere pomladne stranke. Verjamem izjavi Andreja Bajuka, predsednika NSi, ko je na Vročem stolu in v Odmevih 31. marca 2008 dejal, da ne ve za nobene »tajne« neformalne komisije. Če premier Janez Janša ni prebral njenih obtožb, ni nič narobe, saj je članek ASK le list papirja. Bo obtožbe morala tudi dokazati?

Politični semafor

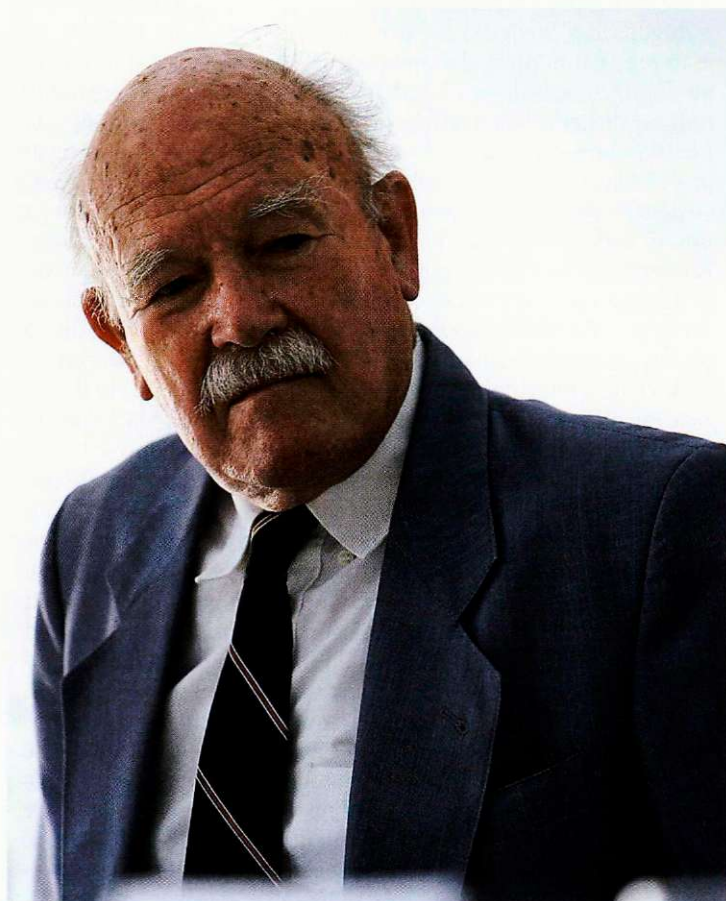
Strelja vse povprek Predsednik Lipe Sašo Peče se po novem razglaša za borca proti korupciji in političnemu klientelizmu, pričemer pa kot po pravilu udarja mimo. Tako je Pedagoško fakulteto v Mariboru obtožil, da je razpis za storitve čiščenja na fakulteti podelila nekemu podjetju zaradi političnih povezav. Izkazalo se je, da je podjetje dobilo posel, ker je med sedmimi ponudniki edino oddalo pravilno ponudbo. Očitno Peče hitreje obtožuje, kot misli.

Kritičen do Romška Poslanec Zaresa Pavel Gantar generalnega direktorja policije Jožeta Romška poziva k odstopu. Potem ko je delovno sodišče razsodilo, da je notranji minister Dragutin Mate nepravilno razrešil Marjana Erhatica, se je po mnenju Zaresa izkazalo, da Romšek ni storil ničesar, da bi preprečil politizacijo policije. »Ne glede na to, da omenjena sodba še ni pravomočna, sem prepričan, da sodba dokazuje naše trditve o politizaciji policije,« trdi Gantar.

Ovadil Pečanovo Izolski župan Tomislav Klokočevnik je podal kazensko ovadbo zoper nekdanjo županjo Bredo Pečan zaradi suma zlorabe položaja. Imel naj bi dokaze, da občinski svet sredstev (šlo naj bi za 400.000 evrov), namenjenih društvu Drevo življenja, ni potrdil, kar je po njegovih besedah kaznivo dejanje. Poslanica Socialnih demokratov Pečanova je bila dolga leta izolska županja in je življenje v tem obalnem mestu krojila precej po svoje.

Odlikovani Bučar

Eden najvidnejših pa tudi kontroverznih slovenskih intelektualcev dr. France Bučar je prvi odlikovaneec novega predsednika republike Danila Türka. Predsednik mu je podelil red za izredne zasluge za izjemno družbeno, politično in znanstveno delovanje. Predsednikov ukaz o podelitvi odlikovanja je bil objavljen prejšnji teden v uradnem listu. Predsednik države Türk je ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije izdal 28. marca. Kot je zapisal, red za izredne zasluge prof. dr. Francetu Bučarju podeljuje »za izjemno družbeno, politično in znanstveno delovanje, ki je prispevalo h krepitvi suverenosti, blaginje, ugleda in napredka Slovenije«.

Petinosemdesetletni Bučar, nekdanji univerzitetni profesor na Pravni fakulteti v Ljubljani, je bil predsednik slovenske skupščine v mandatu 1990–1992, prvem po demokratičnih parlamentarnih volitvah. Sodeloval je pri nastaja-

nju samostojne slovenske države in pisanju ustave. Znan je po svojem političnem delu (v času novih političnih zvez se je pridružil Slovenski demokratični zvezi, kasneje pa Demokratom Slovenije) in tudi po publicističnem delovanju. Leta 1989 je napisal izredno dobro knjigo Usodne odločitve, ki obravnava dileme Slovencev med drugo svetovno vojno, lani pa je izšla podobna, nekoliko nadgrajena in razširjena knjiga Rojstvo države – Izpred praga narodove smrti v lastno odgovornost, ki obravnava Slovence v 20. stoletju. Je predsednik slovenskega Panevropskega gibanja. Kljub svoji starosti je še vedno vitalen. Znan je po svoji gorenjski klenosti pa tudi svojeglavosti.

Türkov predhodnik Janez Drnovšek je prvo odlikovanje v svojem mandatu, zlati častni znak svobode RS, podelil prvemu predsedniku republike in pred tem zadnjemu predsedniku CK ZKS Milanu Kučanu. M. B.

NAROČILO (označite z x):

☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	9,18 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	25,87 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	9,18 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	9,18 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	9,18 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	20,82 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	35,46 EUR
☐ Viktor Miklavčič: Pričevanja	20,44 EUR
☐ Matjaž Klemenčič, Vladimir Klemenčič: Prizadevanja koroških Slovencev za narodnostni obstoj po drugi svetovni vojni	32,00 EUR
☐ Silvin Eiletz: Skrivnost kominterne	23,96 EUR
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	22,95 EUR
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	16,29 EUR
☐ Vasja Klavora: Predel 1809	28,07 EUR
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogarske	22,95 EUR
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	27,16 EUR
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	4,13 EUR
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	45,27 EUR
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	20,82 EUR
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	27,16 EUR
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	22,11 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	4,52 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	4,52 EUR
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	18,56 EUR
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	27,94 EUR
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	17,65 EUR
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	16,02 EUR
☐ Vasja Klavora: Koraki skozi meglo	26,95 EUR
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	18,36 EUR
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	12,51 EUR
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	8,34 EUR
☐ Jože Dežman: Rojstvo Slovenije	20,00 EUR
☐ Jože Dežman, Hanzi Filipič: Hitlerjeva dolga senca	26,99 EUR
☐ Jelka Žmuc Kušar: Evropski večeri Lojzeta Peterleta	14,99 EUR
☐ Vasja Klavora: Doberdob, Kraško bojišče 1915-1916	29,90 EUR
☐ Rajko Topolovec: Kraj prišlekov: Strnišče – Kidričevo	10,00 EUR
☐ NOVO Ive A. Stanič: Kočevski proces 1943	28,00 EUR

Izpolnjeno naročilnico
pošljite na naslov:**Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana**ali na faks **01/ 24 47 204**Poštino po veljavnem ceniku Pošte
Slovenije plača naslovnik ob prevzemu.
Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.**Ob naročilu**

2 (dveh) knjig:

darilo lonček »Demokracija«

3 (treh) knjig:

darilo lonček + kapa »Demokracija«

4 (štirih) in več knjig:

darilo lonček + kapa »Demokracija«

+ knjiga (po našem izboru)

Ime in priimek (ime podjetja):

Datum rojstva (samo fizične osebe):

Ulica:

Kraj, poštna št.:

Kontaktna oseba (samo pravne osebe):

Datum naročila:

Podpis in žig naročnika

(samo pravne osebe):

Davčni zavezanec:

 NE DA

ID za DDV:

Mobitel d.o.o., Vilharjeva 23, 1537 Ljubljana FUTURA DOB | Foto: Tomo Brejic

WWW.MOBITEL.SI

MOBITEL

SIOL TELEVIZIJA

SIOL INTERNET

SIOL TELEFONIJA

Štirke so med nami

Zapolnili smo še eno vrzel. Sedaj lahko v enem paketu dobite kar 4 storitve: poleg mobilnih telekomunikacij tudi SiOL telefonijo, SiOL televizijo in SiOL internet!

Super!
Samo ena položnica!

Strankam je svetovanje za vse storitve M4 na voljo v vseh Mobitelovih centrih ali na brezplačni številki za Mobitelove uporabnike **041 700 700**.